

วารสาร ภาคประชาสังคมนครราชสีมา

Journal of Nakhonratchasima Civil Society

ISSN 3056-9931 (Print) ISSN 3056-994X (Online)

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๘

กลุ่มภาคประชาสังคมจังหวัดนครราชสีมา

มรรควิธีแก้ปัญหาทุจริตการเมือง
พระพุทธญาณมุนี

การพัฒนาประชาธิปไตยและ
ความกล้าแสดงตัวตนทางการเมือง
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ด่านเกวียน
พระครูโพธิ์รัตนธรรม

การเมือง ความคิด อิสระภาพ
ผู้ต้องขังในเรือนจำ
สิริยุช สมยิ่ง

วารสาร ภาคประชาสังคมนครราชสีมา

Journal of Nakhonratchasima Civil Society

ISSN 3056-9931 (Print) ISSN 3056-994X (Online)

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

จำนวนพิมพ์ : 100 เล่ม

ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน / ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน นักวิชาการอิสระ คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่มุมมอง คิดทางสังคม ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ การจัดการเชิงพุทธ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคม การเมืองภาคประชาสังคมและการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอองค์ความรู้นวัตกรรม แนวทางแก้ปัญหาสังคม การรวมพลังความคิดภาคประชาสังคมเสริมสร้างความมั่นคงและการอยู่ร่วมกันตามวิถีพุทธ

คณะกรรมการที่ปรึกษา วารสาร ภาคประชาสังคม

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

พระเมธีสุตาภรณ์, ปธ.9,ผศ.ดร.

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี

รศ.ดร.สิริกร กาญจนสุนทร

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา เจ้าอาวาสวัดศรีวันต์

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตหนองคาย

ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณาธิการ : ผศ.ดร.พิชิต ปุริมาต

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ผศ.ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์

กองบรรณาธิการ :

วารสาร ภาคประชาสังคม

ผศ.ดร.พิชิต ปุริมาต

ดร.ประพันธ์ นิกกระโทก

ผศ.ดร.ไพโรจน์ ปุริมาต

หน่วยงานภายนอก

พระเมธีวินัยรส, รศ.ดร.

รศ.ดร.ณภัทร น้อยน้ำใส

รศ.พล.ท.ดร.วีระ วงศ์สรรค์

รศ.ดร.ธนิดา ผาติแสนะ

รศ.ดร.สิริกร กาญจนสุนทร

รศ.ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร.อังฉรา หล่อตระกูล

รศ.ดร.วันทนา เนาว์วัน

ผศ.ดร.พิมพ์จี บรรจงปฐ

ผศ.ดร.วินัย ผลเจริญ

ผศ.สกุล วงษ์กาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เลขานุการ : ผศ.ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์

ผู้ช่วยเลขานุการ : ผศ.ดร.ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์

ศิลปกรรม/เว็บไซต์ : นายสมพร ไพโรกระโทก

สำนักงาน สำนักงานวิจัยและพัฒนาภาคประชาสังคม

เลขที่ 164 ม.6 บ้านหนองบอน ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา 30190

โทรมือถือ : 085-7786284, 083-6819533

จัดพิมพ์โดย

โรงพิมพ์เลิศศิลป์ (1994) เลขที่ 336 ถนนสุรนาริ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

โทร 044-252883

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

วารสาร ภาควิชาสังคมนศรราชสีมา (Peer Review)

ภายใน

1. พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
2. พระมหาประกาดทิพย์ สิริเมโธ ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
3. รศ.ดร.สุรพล สุนทรพรม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. รศ.ดร.เดิมนันท์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
8. ผศ.ดร.พรเสษฐี วุฒิปญญาอิสกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
9. ผศ.ดร.พิชิต ปุริมาต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
10. ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
11. ผศ.ดร.เสฐียร ทั้งทองมะดัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
12. ผศ.ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
13. ผศ.ดร.ไพวรรณ ปุริมาต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
14. ดร.ประพันธ์ นิกกระโทก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ภายนอก

1. พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. พระมหาสมณิทร์ ปรีสุตโตโม ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. รศ.ดร.ณภัทร น้อยน้ำใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
4. รศ.พล.ท.ดร.วีระ วงศ์สรรค์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
5. รศ.ดร.ธิดา ผาติเสนาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
6. รศ.ดร.สิริกร กาญจนสุนทร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. รศ.ดร.สุวิญ รัชต์ย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
8. รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
9. รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
10. รศ.ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
11. รศ.เนตรชนก บัวนาค	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
12. รศ.ดร.วันทนา เนาว์วัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
13. รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
14. ผศ.ดร.พิมพ์พิชิต บรรจงปฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
15. ผศ.ดร.วินัย ผลเจริญ	มหาวิทยาลัยสารคาม
16. ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
17. ผศ.ดร.วัลย์ชัชยา เขตบำรุง	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
18. ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
19. ผศ.ดร.วิโรจน์ หมั่นเทพ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
20. ดร.วิยะดา วรานนท์วนิช	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
21. ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
22. ผศ.สกล วงษ์กาฬสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
23. ผศ.พีรชญา คำเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
24. ผศ.ดร.หทัยชนก คะตะสมบุญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บทบรรณาธิการ

ด้วยวารสาร ภาควิชาสังคมศาสตร์สาขาสังคม ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2568 มีคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย นักวิชาการภาคประชาสังคมจากสถาบันภายนอก ได้นำเสนอผลงานทางวิชาการที่หลากหลายหัวข้อหลากหลายสาขาวิชา ทั้งนี้กองบรรณาธิการได้ส่งผลงานทางวิชาการเหล่านี้ไปให้กรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการของแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้อ่าน และมอบให้เจ้าของบทความนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนการตีพิมพ์แล้ว และด้วยความตั้งใจของกองบรรณาธิการที่มีความประสงค์จะทำวารสารเล่มนี้ให้สมบูรณ์ตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre) ฉะนั้นในวารสารฉบับนี้เน้นหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์กับการเมืองไทย นำเสนอบทความวิชาการด้านวิจัย 3 เรื่อง และบทความวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารวิชาการทางพระพุทธศาสนาบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและภาคประชาสังคม 2 เรื่อง รวมเป็น 5 บทความ

คณะกองบรรณาธิการขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมทำให้วารสาร ภาควิชาสังคมศาสตร์สาขาสังคม ได้เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณะตามนโยบายการจัดทำวารสาร ภาควิชาสังคมศาสตร์สาขาสังคม กองบรรณาธิการขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะ แนะนำให้มีการปรับปรุงแก้ไขผลงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้อง น่าอ่านและเป็นประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ได้กรุณาติดตามผลงานวารสาร ภาควิชาสังคม ด้วยดีเสมอมา ซึ่งเราพร้อมที่จะทำหน้าที่สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมต่อไปและท้ายที่สุดขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้จัดทำให้มีวารสารฉบับนี้และโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชิต ปุริมาต)

บรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

บทบรรณาธิการ

บทความวิชาการ : Academic Article

มรรควิถีแก้ปัญหาคอร์รัปชันการเมือง

1

THE WAY TO SOLVE THE PROBLEM OF POLITICAL CORRUPTION

: พระพุทธิญาณมุนี

การเมือง ความคิด อิสระภาพ ผู้ต้องขังในเรือนจำ

13

POLITICS THOUGHT FREEDOM PRISON INMATES

: สิริยุช สมยิ่ง

บทความวิจัย : Research Articles

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

23

DEVELOPMENT OF MEDIA TO PROMOTE POLITICAL ETHICS FOR POLITICAL SCIENCE

STUDENTS AT MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY, NAKHON RATCHASIMA
CAMPUS

: จิตรกร น้อยน้ำใส

การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

35

PROACTIVE OPERATIONS AS A COORDINATOR OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS DAN
KWIAN, CHOKCHAI, NAKHON RATCHASIMA

: พระครูสุตวัฒนบัณฑิต

การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมือง ในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน

47

DEVELOPMENT OF DEMOCRACY AND POLITICAL SELF-EXPRESSION IN THE AREA OF
DANKWEAN SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION.

: พระครูโพธิรัตนธรรม

การประยุกต์หลักธรรมชาดเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุม
แก้ว จังหวัดปทุมธานี

58

APPLICATION OF LAY DHARMA PRINCIPLES TO PROMOTE LEADERSHIP OF POLITICIANS IN
LAT LUM KAEU DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

: ฐัมพร เข้มสม และ อภิวัฒน์ จำตา

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	72
APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES TO COMMUNICATE STATE WELFARE PROVISION OF SRI NAWA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE	
: สมศักดิ์ สุนันทา และ ณัฐกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์	
การประยุกต์หลักอภิธานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพล กองบัญชาการกองทัพบกที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา	85
APPLICATION OF THE PRINCIPLES OF APARIHANIYADHAMMA TO PROMOTE RELIGIOUS PARTICIPATION POLITICS OF THE PERSONNEL OF THE 2ND ARMY REGION HEADQUARTERS, SURANAREE CAMP, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE	
: อติเรก พรยา และ พระครูสุตภัทรบัณฑิต	
การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครอง ผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา	99
THE APPLICATION OF THE BRAHMAVIHARA TO PROMOTE THE ROLE OF PRISON OFFICERS IN GOVERNING INMATES IN PRISONS AND CORRECTIONAL INSTITUTIONS IN SIKHIO DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE	
: วสันต์ โพธิ์วิบูล และ ไพวรรณ ปริมาตร	
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	113
BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PRINCIPLES TO PROMOTE POLITICAL PARTICIPATION OF CITIZENS IN THE OPERATIONS OF DONYOR SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE	
: กุลธิชาส์ บุญจันทร์ และ ไพวรรณ ปริมาตร	
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	128
RESPONSIBILITY OF DONYOR SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE	
: เขาวลิต ภูมิ และ เบญญาภา อัจฉฤกษ์	

มรรควิถีแก้ปัญหาทุจริตการเมือง THE WAY TO SOLVE THE PROBLEM OF POLITICAL CORRUPTION

พระพุทธิญาณมุนี

Phraphutthiyarnmune

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Rai Buddhist College.

Email : Phangao2519@gmail.com

บทคัดย่อ

มรรควิถี โดยทั่วไปหมายถึง เส้นทาง หรือ วิธีการ ที่นำไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือเป้าหมายที่ต้องการ สามารถใช้ได้หลายบริบทและมีมรรควิถีในแบบของตน มรรควิถีทางศาสนาพุทธศาสนา อริยมรรคมีองค์ 8 ซึ่งเป็นหนทางปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ นำไปสู่ยุคที่ใช้ดับทุกข์ทุจริตทางการเมือง เน้นปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีดำเนินการทางการเมืองให้เกิดการใช้คุณธรรมนำการเมืองมากขึ้น การดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในรัฐ ต้องอาศัยหลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและพัฒนาจิตใจของสมาชิกรัฐ และเมื่อต้องการทำกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การเมืองที่ช่วยแก้ปัญหาและป้องกันการกระทำทุจริตทางการเมืองสามารถนำสร้างเป็นแนวทางปฏิบัติใหม่ที่แตกต่าง ไม่เลือกเพียงวิธีการเดียว แต่เลือกวิธีการผสมให้เหมาะสมต่อการอยู่ร่วมกันในรัฐอย่างสันติสุข เริ่มต้นปรับทัศนคติความเห็นทางการเมือง พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลต้นแบบทางการเมืองสุจริต มองเห็นธรรมชาติของทุกข์ที่เกิดจากทุจริตทางการเมือง วงจรแห่งการบีบคั้นสร้างปัญหาให้แก่ประชาชนจนถึงแนวปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์จากปัญหาทุจริตทางการเมือง ตามวงจรแห่งอริยสัจจนถึงสัมมาสมาธิ การตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะเป็นนักการเมืองที่ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม กระบวนการมรรคมีองค์ 8 หลอมรวมเป็นปัญญา ศีล และสมาธิ สร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้ประชาชนตระหนักถึงความเป็นพลเมืองและประโยชน์สาธารณะ พัฒนาประชาธิปไตยต้องเข้าใจวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทย ประสานเข้ากับวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เป็นสากล องค์ประกอบ 8 ประการ พัฒนากิจกรรมทางการเมืองเป็นการพัฒนาวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนในทางสายกลางเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมือง ด้วยสุจริตมีคุณธรรมนำการเมืองจะช่วยแก้ไขปัญหามาและป้องกันการทุจริตทางการเมืองได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

คำสำคัญ: มรรควิถี, การแก้ปัญหาทุจริตการเมือง

Abstracts

The path generally means a path or method leading to a desired destination or goal. It can be used in many contexts and has its own path. The path of Buddhism, the Noble Eightfold Path, which is a practice to extinguish suffering, can be applied to extinguish the suffering of political corruption. It emphasizes changing the form of political operations to

use morality to lead politics more. The implementation of various activities within the state must rely on religious teachings as a support and to develop the minds of state members. When wanting to do constructive political activities, politics that help solve problems and prevent political corruption can be created as a new and different practice. Do not choose just one method, but choose a combination of methods that are suitable for living together in the state peacefully. Start adjusting political views, develop yourself to be a role model of honest politics, see the nature of suffering caused by political corruption, the cycle of oppression that creates problems for the people until the practice to extinguish suffering from political corruption problems according to the cycle of the Noble Truths to the right concentration. The intention and determination to be a politician who behaves in a good way, has morality, ethics, and is responsible to society. The process of the Noble Eightfold Path is integrated into wisdom, morality and concentration. It creates a democratic culture for people to be aware of their citizenship and public interest. Developing democracy requires understanding the traditional culture of Thai society and coordinating it with the universal democratic culture. The eight components develop political activities to develop people's way of life in the middle path to change political behavior. With honesty and morality leading politics, it will help solve problems and prevent political corruption in line with the way of life of Thai society.

Keywords: Path, Solving political corruption

บทนำ

มรรควิธีเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันเพราะอริยมรรคเป็นวิธีดำเนินชีวิตประจำวันที่ต้องทำตามหลักศีลธรรมและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้กระทำ ลักษณะกระบวนการมรรคมีองค์ 8 หลอมรวมเป็นปัญญา ศีล และสมาธิ (จันทร์ทิพย์ ชูศักดิ์ พาณิชย์, 2560) การเข้าใจมรรควิธีของตนเองและของผู้อื่น ช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความหมายและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มรรควิธี สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภทตามบริบท เช่น มรรควิธีชีวิต วิธีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม และประสบการณ์ส่วนตัว มรรควิธีทางจิตวิญญาณ เส้นทางที่นำไปสู่การพัฒนาจิตวิญญาณ การค้นหาความหมายของชีวิต และการบรรลุถึงสถานะที่สูงกว่า มรรควิธีทางศาสนา หลักปฏิบัติและคำสอนทางศาสนาที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายสูงสุดของศาสนานั้นๆ มรรควิธีทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการค้นพบความจริงและพัฒนาความรู้ใหม่ๆ มรรควิธีทางการเมือง แนวทางการปกครองและการบริหารประเทศ

สิ่งที่ทำให้มรรควิธีแตกต่างกัน เป้าหมาย แต่ละมรรควิธีจะมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน วิธีการ วิธีการที่ใช้ในการบรรลุเป้าหมายก็แตกต่างกัน ความเชื่อ ความเชื่อและค่านิยมของแต่ละบุคคลก็มีผลต่อการเลือกมรรควิธี และเกิดจากมีปัจจัยหลายประการที่ซับซ้อนและเกี่ยวโยงกัน ซึ่งรวมถึงทั้งปัจจัยภายในและภายนอกบุคคล ปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น เป้าหมายยืนยงของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อลักษณะทางกายภาพ

จิตใจ และความสามารถพิเศษต่างๆ ที่แต่ละคนมี ทำให้บุคคลหนึ่งอาจมีความถนัดทางศิลปะ อีกคนอาจมีความถนัดทางวิทยาศาสตร์ และมีมรรควิธีในแบบของตน

มรรควิธีทางศาสนา เส้นทางสู่ความรู้แจ้งและความสุข ขจัดความขัดแย้งอันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างคนต่างศาสนา ทุกศาสนาล้วนแล้วแต่สอนให้คนเป็นคนดี ไม่ปฏิเสธความเชื่อของคนอื่นหรือศาสนาอื่น และคนดีย่อมเห็นคุณค่าคนอื่น นามนุษย์ฯ ไปสู่การอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข (นิรันดร์ พันทรกิจ, 2559) แนวทางปฏิบัติ หรือ หลักธรรม ที่ศาสนาต่างๆ นำเสนอ เพื่อให้ผู้ศรัทธาได้ปฏิบัติตาม เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดของศาสนานั้นๆ ซึ่งมักจะเป็นการหลุดพ้นจากความทุกข์ การบรรลุความรู้แจ้ง หรือการเข้าถึงสภาวะแห่งความสุขที่แท้จริง ส่วนเป้าหมายของมรรควิธีทางศาสนาเป็นตั้งเป้าหมายมุ่งการหลุดพ้นจากความทุกข์ ทุกศาสนามีความเชื่อร่วมกันว่ามนุษย์ทุกคนย่อมประสบกับความทุกข์ และมรรควิธีทางศาสนาจะช่วยให้เราหลุดพ้นจากความทุกข์นี้ได้ด้วยการบรรลุความรู้แจ้ง

การเข้าถึงความรู้แจ้ง ช่วยให้เราเข้าใจธรรมชาติของสิ่งต่างๆ อย่างลึกซึ้ง ทำให้เราสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีสติและปัญญา ทั้งนี้การเข้าถึงสภาวะแห่งความสุขที่แท้จริงนั้น ศาสนามองความสุขที่แท้จริง ไม่ได้มุ่งความสุขทางวัตถุ แต่มุ่งความสุขที่เกิดจากภายในจิตใจ ซึ่งเป็นความสุขที่ยั่งยืนและไม่แปรเปลี่ยน ตัวอย่างของมรรควิธีทางศาสนา พุทธศาสนา อริยมรรคมีองค์ 8 ซึ่งเป็นหนทางปฏิบัติเพื่อบำบัดทุกข์คริสต์ศาสนา การปฏิบัติตามพระบัญญัติ 10 ประการ และการมีชีวิตตามแบบอย่างของพระเยซูคริสต์ อิสลาม การปฏิบัติตามหลัก 5 ประการ (ศรัทธา การละหมาด การบริจาค การถือศีลอด และการไปแสวงบุญ) ฮินดู การปฏิบัติตามคัมภีร์เวท การบูชาเทพเจ้า การทำโยคะ เป็นต้น

วิถีแห่งความรู้แจ้งถึงพระสัทธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่การเจริญสติ นอกจากการเจริญสติแล้ว ไม่มีหนทางแห่งความรู้แจ้งทางที่สอง

การเจริญสติ หรือการทำความรู้ตัว เป็นวิถีทางที่ตรงไปตรงมาที่สุด ที่จะพาเราแหวกออกจากโลกของความปรุงแต่ง หรือความคิดนึกทั้งหลาย ซึ่งปิดกั้นเราไว้จากสัจธรรมที่แท้จริง ทันทิที่เราแยกตนเองออกจากโลกของความคิดปรุงแต่งได้ จิตของเราจะมีคุณภาพที่จะมองเห็นปรมัตถธรรมที่กำลังปรากฏและเกิดดับ ได้แก่ จิตและเจตสิก อัน เป็นฝ่ายนามธรรมและรูปธรรมทั้งปวง เมื่อจิตรู้แจ้งและปล่อยวางปรมัตถธรรม ฝ่ายรูปธรรมและนามธรรมได้แล้ว เราก็จะบรรลุถึงสัจจะอันแท้จริง ซึ่งอยู่เหนือความปรุงแต่งทั้งปวง (หลวงปู่ปราโมทย์ ปาโมชฺโช, 2568)

การประยุกต์ใช้มรรควิธี มีลักษณะการนำหลักธรรมต่างๆ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า หรือ ประสบการณ์ชีวิต มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือเพื่อให้ชีวิตมีความสุขและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น อาจเรียกว่านำมาใช้แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตหรือนำมาดำเนินการให้เกิดการดับความทุกข์ ดับความทุกข์ที่เกิดในจิตใจ ก่อให้เกิดพัฒนาดนเอง นำหลักธรรมมาปฏิบัติจะช่วยให้เราเข้าใจตนเองมากขึ้น สามารถควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมได้ดีขึ้น เมื่อเกิดปัญหานำหลักธรรมมาวิเคราะห์และหาทางแก้ไขได้อย่างมีเหตุผล รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรม จะช่วยให้เรามีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมากขึ้น

มรรควิธี ช่วยให้กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและมีแผนการปฏิบัติที่เป็นระบบ จะช่วยให้เราบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ ช่วยให้ชีวิตมีความสุข ใช้ชีวิตอย่างมีความหมายและมีคุณค่า จะนำไปสู่ความสุขที่ยั่งยืน ได้แก่ มรรควิธีกับการทำงาน นำหลักการทำงานเป็นทีม, มรรควิธีกับการแก้ปัญหา การวางแผน และการพัฒนาดนเองไปประยุกต์ใช้ในงาน, มรรควิธีกับการเรียน นำหลักการตั้งใจฟัง การทำความเข้าใจ และการ

จัดการเวลาไปประยุกต์ใช้ในการเรียน, มรรควิถีกับความสัมพันธ์ นำหลักการฟังอย่างตั้งใจ การเห็นอกเห็นใจ การให้อภัย และการสื่อสารที่ดีไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ สุขภาพ นำหลักการกินอาหารที่มีประโยชน์, มรรควิถีกับการออกกำลังกาย และการพักผ่อนให้เพียงพอไปประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพ

มรรควิถีกับการเมือง เป็นการนำวิธีการหลักการทางพระพุทธศาสนามากำหนดแนวทางจัดกิจกรรมทางการเมืองมุ่งแก้ปัญหาทุจริตทางการเมือง เน้นปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีดำเนินการทางการเมืองให้เกิดการใช้คุณธรรมนำการเมืองมากขึ้น คำนึงถึงความสุขของการอยู่ร่วมกันมากกว่าการสร้างอำนาจทางการเมืองเพื่อกดทับฝ่ายตรงข้ามไม่ให้อำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบทุจริต การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การใช้เล่ห์เหลี่ยมอุบายทางการเมือง ใช้ผู้อื่นเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม หรือความไม่น่าไว้วางใจ การนำเสนอนโยบายหรือข้อสัญญาเพื่อให้ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง แต่ไม่ได้ดำเนินการตามที่นำเสนอโยบายเหล่านั้น

แสดงถึงเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์เมื่อทำกิจกรรมทางการเมือง การปรับเปลี่ยนมรรควิถีดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยนำหลักการทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง แม้ว่าคำว่า “มรรควิถี” อาจมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมทางศาสนา การแสวงหาความสุขซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับคำว่า “การเมือง” มีลักษณะของกิจกรรมที่วุ่นวายและการช่วงชิงอำนาจ แต่ทั้งสองคำนี้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในรัฐ ต้องอาศัยหลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและพัฒนาจิตใจของสมาชิกรัฐ และเมื่อต้องการทำกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การเมืองที่ช่วยแก้ปัญหาและป้องกันการกระทำทุจริตทางการเมืองสามารถนำสร้างเป็นแนวทางปฏิบัติใหม่ที่แตกต่าง ไม่เลือกเพียงวิธีการเดียว แต่เลือกวิธีการผสมให้เหมาะต่อการอยู่ร่วมกันในรัฐอย่างสันติสุข

การทบทวนวรรณกรรม

มรรค 8 เป็นทางสายกลางทางพระพุทธศาสนา แก้ปัญหาทุกข์ของสรรพสัตว์ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพทั้ง 5 ไม่มีที่สิ้นสุด ตัณหาครอบคลุมนิจมีดวงตาอันมืดบอด มองไม่เห็นความจริงของชีวิต จึงเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในกองทุกข์ เมื่อนำมรรค 8 มาแก้ปัญหารุจิตรทางการเมือง มรรควิถี 8 ประการ ได้ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพทุกข์ทางการเมือง วิธีการทำให้บรรลุเป้าหมายการแก้ปัญหารุจิตรทางการเมือง ความเชื่อและค่านิยมสุจริตทางการเมืองมรรควิถีในการพัฒนาตนเอง เส้นทางสู่การแก้ปัญหารุจิตรทางการเมืองในสังคมไทย

มรรค 8 พระสูตรต้นตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวารวรรค [1. มัคคสังยุต] 1. อวิชาวรรค 8. วิภังคสูตร "ภิกษุทั้งหลาย อริยมรรคมีองค์ 8 อะไรบ้าง คือ 1. สัมมาทิฐิ ฯลฯ 8. สัมมาสมาธิ **สัมมาทิฐิ** เป็นอย่างไร คือ ความรู้ในทุกข์ ความรู้ในทุกขสมุทัย (เหตุเกิดทุกข์) ความรู้ในทุกข นิโรธ(ความดับทุกข์) ความรู้ในทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา (ข้อปฏิบัติที่ให้ถึงความดับทุกข์) นี้เรียกว่า สัมมาทิฐิ **สัมมาสังกัปปะ** เป็นอย่างไร คือ ความดำริในเนกขัมมะ (การออกจากกาม) ความดำรินอพยาบาท (ความไม่พยาบาท) ความดำรินอวิหิงสา (การไม่เบียดเบียน)นี้เรียกว่า สัมมาสังกัปปะ **สัมมาวาจา** เป็นอย่างไร คือ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากมุสาวาท (พูดเท็จ) เจตนาเป็นเหตุเว้นจากปิสฺสนา-วาจา (พูดส่อเสียด) เจตนาเป็นเหตุเว้นจากผรุสวาจา (พูดคำหยาบ) เจตนาเป็นเหตุเว้นจากสัมผัปปลาปะ (พูดเพ้อเจ้อ) นี้เรียกว่า สัมมาวาจา **สัมมากัมมันตะ** เป็นอย่างไร คือ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากปาณาติบาต (การฆ่าสัตว์) เจตนาเป็นเหตุเว้นจากอทินนาทาน (การลักทรัพย์) เจตนาเป็นเหตุเว้นจากอพรหมจรรย์ (พฤติกรรมอันเป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์)นี้เรียกว่า สัมมากัมมันตะ **สัมมาอาชีวะ** เป็นอย่างไร คือ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ละมิจฉาอาชีวะ สำเร็จการเลี้ยงชีพด้วยสัมมา-นี้เรียกว่า สัมมาอาชีวะ **สัมมาวายามะ**

เป็นอย่างไร คือ ฝึกฝนในธรรมวินัยนี้ 1. สร้างฉันทะ พยายาม ปราศจากความเพียร ประคองจิต มุ่งมั่น เพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดมิให้เกิดขึ้น 2. สร้างฉันทะ พยายาม ปราศจากความเพียร ประคองจิต มุ่งมั่น เพื่อละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว 3. สร้างฉันทะ พยายาม ปราศจากความเพียร ประคองจิต มุ่งมั่น เพื่อทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น 4. สร้างฉันทะ พยายาม ปราศจากความเพียร ประคองจิต มุ่งมั่น เพื่อความดำรงอยู่ ไม่เลือนหาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ 1. พิจารณาเห็นกายในกายอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโทมนัสในโลกได้ 2. พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลายอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโทมนัสในโลกได้ 3. พิจารณาเห็นจิตในจิตอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโทมนัสในโลกได้ 4. พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลายอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโทมนัสในโลกได้ นี้เรียกว่า สัมมาสมาธิ **สัมมาสมาธิ** เป็นอย่างไร คือ ฝึกฝนในธรรมวินัยนี้ 1. สงัดจากกามและอกุศลธรรมทั้งหลายแล้ว บรรลุปฐมฌานที่มีวิตก วิจารณ์ ปีติ และสุขอันเกิดจากวิเวกอยู่ 2. เพราะวิตกวิจารณ์สงบระงับไป บรรลุตติยฌาน มีความผ่องใสในภายใน มีภาวะที่จิตเป็นหนึ่งผุดขึ้น ไม่มีวิตก ไม่มีวิจารณ์ มีแต่ปีติและสุขอันเกิดจากสมาธิอยู่ 3. เพราะปีติจางคลายไป ฝึกฝนมีอุเบกขา มีสติ มีสัมปชัญญะ เสวยสุขด้วยนามกาย บรรลุตติยฌานที่พระอรหันต์ทั้งหลายสรรเสริญว่า 'ผู้มีอุเบกขา มีสติ อยู่เป็นสุข' 4. เพราะละสุขและทุกขได้ เพราะโสมนัสและโทมนัสดับไปก่อน บรรลุตตตฌานที่ไม่มีทุกข ไม่มีสุข มีสติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขาอยู่ นี้เรียกว่า สัมมาสมาธิ ส.ม. (ไทย)19/8/10-13

มรรควิถีในการพัฒนาตนเอง เป็นกระบวนการ หรือ วิธีการ ต่างๆ ที่บุคคลนำมาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม หรือสติปัญญา เป้าหมายหลักของการพัฒนาตนเองคือการเติบโตในทุกๆ ด้าน เพื่อให้ชีวิตมีความสุข มีความหมาย และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เหตุผลที่เราควรพัฒนาตนเอง เนื่องจากการเติบโตส่วนบุคคล จำเป็นต้องพัฒนาตนเองช่วยให้เราเข้าใจตนเองมากขึ้น รู้จักจุดแข็ง จุดอ่อน และศักยภาพที่ซ่อนอยู่ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงโลกปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาตนเองจะช่วยให้เราปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การตั้งเป้าหมายและวางแผนการพัฒนาตนเอง จะช่วยให้เราเดินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมั่นคง การเพิ่มขีดความสามารถ การพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ๆ จะช่วยให้เรามีโอกาสที่ดีขึ้นในชีวิต สร้างความสุขให้ตนเอง พัฒนาตนเองสู่ความสุขที่ยั่งยืน เพราะเราจะได้ทำในสิ่งที่เราชอบและมีความสามารถตามมรรควิถี โดยการอ่านหนังสือ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ เช่น การเรียนภาษาต่างประเทศ การเรียนดนตรี การเรียนเขียนโปรแกรม การฝึกสมาธิเพราะการฝึกสมาธิช่วยให้จิตใจสงบและมีความสุข การออกกำลังกายเพราะการออกกำลังกายช่วยให้ร่างกายแข็งแรงและจิตใจแจ่มใส

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนเอง อาศัยความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองอย่างจริงจัง การฝึกมีวินัยเพราะการมีวินัยในการปฏิบัติตามแผนเป็นการพัฒนาตนเอง พัฒนางานอย่างเป็นระบบ พัฒนาตนเองให้มีความอดทน อดทนรอเวลา รอความสำเร็จ เพราะความสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยที่พร้อมจึงเกิดผลสำเร็จ และเมื่อความสำเร็จไม่เกิดขึ้น พัฒนาตนเองให้เกิดความอดทนเรียนรู้จากความผิดพลาด อย่ากลัวที่จะลองทำผิดพลาด เพราะความผิดพลาดเป็นครูที่ดีที่สุด เปิดรับสิ่งใหม่ๆ พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

มรรควิถี 8 วิธีการพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ แก้ปัญหาเริ่มจากการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลต้นแบบทางการเมืองสุจริตเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ทั้งใน

ด้านความคิด ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจระบบการเมืองและสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างมีเหตุผลจิตใจ ยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตา กรุณา และความยุติธรรม เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการทำงาน และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ เช่น การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น และการตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง การต่อต้านการทุจริต ไม่สนับสนุนและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ

ปัญหาทุจริตทางการเมือง

ประเทศไทยจะมีกฎหมายและกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่สถานการณ์การทุจริตก็ยังคงน่าเป็นห่วง ปัญหาการทุจริตยังคงเป็นที่แพร่หลายและยากต่อการแก้ไข การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง การรับสินบนเพื่อให้ได้งาน การทุจริตเชิงนโยบาย การออกนโยบายที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มทุนหรือพวกพ้องของตนเอง การใช้ข้อมูลภายในหรืออิทธิพลทางการเมืองเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ธุรกิจของตนเอง การเล่นพรรคเล่นพวก การแต่งตั้งญาติพี่น้องหรือคนใกล้ชิดเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง โดยไม่คำนึงถึงความสามารถ การรับสินบน การรับเงินหรือสิ่งของที่มีค่า เพื่อแลกกับการตัดสินใจทางการเมืองที่ไม่เป็นธรรม

ปัญหาการคอร์รัปชันทางการเมืองเกิดขึ้นทุก ๆ สังคม ทุก ๆ ประเทศ แม้ว่าจะมีบริบททางสังคม เศรษฐกิจการเมือง และวัฒนธรรมจะแตกต่างกันก็ตาม โดยทั่วไปแล้วการคอร์รัปชันทางการเมืองจะเชื่อมโยงกับอำนาจรัฐซึ่งกระบวนการเข้าสู่อำนาจรัฐมาจากสองช่องทางหลัก ๆ คือ ช่องทางแรก มาจากการเลือกตั้งในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และช่องทางที่สอง มาจากการยึดอำนาจการปกครองของกองทัพ เป็นต้น (จอมขวัญ กลับบ้านเกาะและศรัณย์ ธิติลักษณ์, 2565)

การดำเนินการแก้ไขปัญหาทุจริตทางการเมืองที่ผ่านมา รัฐ หน่วยงานรัฐและภาคประชาชน พยายามสร้างความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของภาครัฐ ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ การเสริมสร้างการตรวจสอบ การเพิ่มอำนาจและประสิทธิภาพขององค์กรตรวจสอบ เช่น ป.ป.ช. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง การแก้ไขปัญหาทุจริตทางการเมืองเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อสร้างสังคมที่โปร่งใส เป็นธรรม และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่ถ้าว่า พฤติกรรมการจัดกิจกรรมทางการเมืองยังวนอยู่กับการทำทุจริต การเลือกตั้งยังเน้นใช้เงินทุนซื้อเสียง การขายเสียง การนำเสนอนโยบายที่ผิดทางการเมือง การใช้อำนาจรัฐเอื้อประโยชน์ทางการเมือง กลุ่มเงินทุนสี่เทาสนับสนุนกลุ่มการเมือง

วงจรทุจริตทางการเมืองควรกล่าวโทษใคร เมื่อกิจกรรมภายในรัฐ กิจกรรมทางการเมืองนำไปสู่พฤติกรรมในสังคมไทย การผูกขาด การเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมาย การฉกฉวยทรัพยากรของรัฐมาเป็นของครอบครัว การมีผลประโยชน์ทับซ้อน สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ได้ผลเสียส่วนตัว การกระทำหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม การใช้อิทธิพลทางการเมืองหาผลประโยชน์จากตลาดหลักทรัพย์ การปิดบังข้อมูลและให้การเท็จ การใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆอย่างมีอคติและลำเอียง (เช่น กรณี CTX และการตรวจสอบคุณภาพข้าว) ทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งการซื้อเสียงและการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ การ

บริจาคเพื่อช่วยเหลือการณรงค์ที่ผิดกฎหมาย (วิทยากร เชียงกูล, 2568) เริ่มต้นสมาชิกในรัฐยอมจำนนต่อแรงจูงใจ เกิดความต้องการขาดการยั้งคิด ใช้อำนาจตนสร้างโอกาสทุจริตให้เกิดขึ้นอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม การอ้างเหตุผลเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม “ทำเพื่อประชาชน” ดังกล่าวมานี้ ควรเริ่มต้นตรวจสอบทุจริตทางการเมืองที่ใครก่อน

วงจรรูปท้าวเป็นคำศัพท์ทางการเมืองการปกครองประเทศของประเทศไทย ถ้ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ย่อมเป็นผลมาจากการซื้อเสียง ขายสิทธิ์ เมื่อเข้ามาปกครองประเทศก็มีแนวโน้มที่จะโกงกิน และคอร์รัปชันเพื่อประโยชน์ส่วนตัว พวกพ้อง ก่อให้เกิดการโกงกินขณะเป็นรัฐบาล ขาดธรรมาภิบาลที่ดี มีความแตกแยกของคนในชาติ ต่อเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ ก็มีแนวโน้มที่จะได้รัฐบาลหรือนักการเมืองเดิม ๆ ที่ได้รับมาจากการเลือกตั้งที่ซื้อเสียง ขายสิทธิ์ พรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่สามารถเข้ามาเป็นรัฐบาลบริหาร ประเทศได้ (สัมฤทธิ์ น่วมศิริและคณะ, 2561) และเปิดโอกาสรูปแบบวงจรรูปท้าวอีกรูปแบบหนึ่ง “ทำเพื่อประชาชน” การทำ “รัฐประหาร” หรือ “ปฏิวัติ” ทำให้การเมืองไทยวนเวียนอยู่กับวงจรทุจริตทางการเมืองมาเกินครึ่งศตวรรษ จากรูปแบบหนึ่งมาสู่รูปแบบหนึ่ง ประชาชนไทยสามารถเขียนวงจรการเมืองสุจริตได้หรือไม่ หากสามารถเขียนได้ควรเริ่มต้นที่ใคร ระบบการปกครองแบบใหม่ต้องควบคุมปัญหานักการเมืองขาดคุณธรรม สร้างสังคมธรรมธิปไตยขับเคลื่อนสังคมไทย (สังคีต พิริยะรังสรรค์และคณะ, 2560)

การแก้ปัญหาทุจริตทางการเมือง

การนำมรรคมีองค์ 8 มาใช้แก้ปัญหาทุจริตทางการเมือง ปรับวิธีคิด ปรับการใช้ชีวิตประจำวันจากนำมรรคองค์ 8 มาใช้ในชีวิตประจำวัน ถือเป็นบุญกุศลของทุกท่านอย่างแท้จริง ร่วมกับกิจกรรมชีวิตประจำวันเต็มไปด้วยความซบซึ้งและหน้าที่ต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบ และกิจกรรมทางการเมืองได้มุ่งกิจกรรมเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว กิจกรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการสร้างสุขภาพที่ดี การจัดการเรื่องการเงิน การให้เวลาให้กับครอบครัวเหล่านี้เป็นกิจกรรมการชีวิตประจำวัน ที่การเมืองทุจริต การแก้ปัญหาทุจริตทางการเมือง สมาชิกในรัฐต้องนำวิธีการทั้ง 8 ประการมาปรับให้ให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองสุจริต แก้ปัญหาการเมืองทุจริตด้วยตนเองก่อน แก่ที่บุคคลอื่น

สัมมาทิฐิ ชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมมาทิฐิ ในชีวิตประจำวันในชีวิตประจำวันของเรา ความสัมมาทิฐิมีความสำคัญอย่างมาก เป็นหลักการที่สอนให้เราเป็นคนมีสติ มีความตั้งใจ และมีความตั้งใจในทุกกิจกรรมที่เราทำ สัมมาทิฐิหรือสติปัญญา ช่วยให้เราเข้าใจและปรับตัวต่อสถานการณ์ได้อย่างมีสติ ไม่ว่าเราจะเผชิญกับสถานการณ์ที่ดีหรือแย่ การมีสัมมาทิฐิช่วยให้เราเข้าใจและยอมรับความจริง เป็นคนที่ไม่กลัวที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองทางการเมือง เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่หลากหลาย การตัดสินใจว่าความเห็นใด “ถูกต้อง” จึงไม่ใช่เรื่องง่ายและอาจไม่มีคำตอบที่ตายตัว

การปรับทิฐิให้มีสติปัญญาประกอบ เปิดใจข้อมูลที่ต้องการ รูปแบบกิจกรรมทางการเมืองไม่ยึดติด เข้าใจธรรมชาติการเมืองตามบริบท ความเห็นที่ถูกต้องควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง การตรวจสอบข้อเท็จจริงจึงเป็นสิ่งสำคัญ เหตุผลที่สมเหตุสมผล การมีความเห็นทางการเมืองควรมีเหตุผลที่สมเหตุสมผลรองรับ ไม่ใช่อารมณ์หรือความเชื่อส่วนตัว การเคารพความเห็นต่าง ในสังคมประชาธิปไตย การเคารพความเห็นที่แตกต่างเป็นสิ่งสำคัญ แม้จะไม่เห็นด้วยก็ควรรับฟังและพยายามทำความเข้าใจ การเปิดใจเรียนรู้ การเมืองเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และปรับปรุงความเห็นของตนเอง

จึงเป็นสิ่งจำเป็น ช่วยเราเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การเคารพและเข้าใจความคิดเห็นแตกต่างของผู้อื่น ช่วยให้มีสันติภาพและความเข้าใจกันมากขึ้นในสังคม

สัมมาสังกัปปะ ชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมมาสังกัปปะ ในชีวิตประจำวัน การฝึกปฏิบัติสัมมาสังกัปปะเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวัน เป็นการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เรามีสติและความตั้งใจในทุกกิจกรรมของเรา สัมมาสังกัปปะเป็นการเรียนรู้ที่สอนให้เราเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและโลกรอบข้าง การเรียนรู้นี้ช่วยให้เราเข้าใจความเชื่อมโยงที่เรามีกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต เช่น ความเชื่อมโยงของเรากับผู้อื่น และความเชื่อมโยงของเรากับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การฝึกสัมมาสังกัปปะช่วยให้เรามีความตั้งใจในการอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าเราจะอยู่ในสถานการณ์ที่ดีหรือเสีย และช่วยให้เรามีความสุขและสมดุลในชีวิตของเรา

นอกจากนี้ การสัมมาสังกัปปะช่วยให้เราพัฒนาความเข้าใจและความเอาใจใส่ต่อผู้อื่น และช่วยเราในการเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ๆ รวมถึงการเคารพและเข้าใจความคิดเห็นแตกต่างของผู้อื่น การปฏิบัติสัมมาสังกัปปะมีผลดีต่อสุขภาพจิตและร่างกายของเราด้วย ช่วยลดความเครียดและเสริมสร้างความสงบและสันติภาพในชีวิตประจำวันของเราอย่างแท้จริง

สัมมาวาจา ในชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมมาวาจา ในชีวิตประจำวัน การใช้สัมมาวาจาในชีวิตประจำวันเป็นวิธีที่มีประโยชน์ในการพัฒนาสติปัญญาและการเข้าใจของเราในโลกที่เต็มไปด้วยข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ การสัมมาวาจาช่วยเราให้มีความตั้งใจในการพูด ฟัง และสื่อสารอย่างมีสติ การฝึกสัมมาวาจาช่วยให้เราเรียนรู้การควบคุมอารมณ์และการตอบสนองต่อสถานการณ์ด้วยวิธีที่มีสติ ทำให้เราสามารถเลือกที่จะปล่อยผ่านปัญหานั้นๆหรือหาทางแตกต่างได้อย่างมีความตั้งใจ

นอกจากนี้ การสัมมาวาจาช่วยเพิ่มความเข้าใจและความเห็นในสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต เช่น การมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การเคารพและเข้าใจความแตกต่างของผู้อื่น การใช้สัมมาวาจาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง และการสร้างความสงบและความสุขในชีวิตประจำวันของเราอย่างยั่งยืนและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

สัมมากัมมันตะ ชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมมากัมมันตะ ในชีวิตประจำวันการปฏิบัติสัมมากัมมันตะในชีวิตประจำวันเป็นหนึ่งในวิธีที่เราสามารถสร้างความสงบและความสุขในชีวิตของเราได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัมมากัมมันตะเป็นสิ่งที่เราจะตระหนักและรับรู้ปัญหาและความทุกข์ที่เกิดขึ้นในชีวิต เราเรียนรู้ที่จะมองผ่านมุมมองแบบเปิดกว้างและไม่คิดเล็กคิดน้อย เราเข้าใจว่าทุกสิ่งในโลกนี้มีความเชื่อมโยงกันและไม่สามารถแยกจากกันได้ ด้วยการปฏิบัติสัมมากัมมันตะ เราสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างดีขึ้น การมีความเข้าใจและความเมตตาต่อผู้อื่นช่วยเราให้สามารถแสดงความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือคนรอบข้างในเวลาที่ต้องการ

นอกจากนี้ สัมมากัมมันตะช่วยเรามองเห็นความสำคัญของความมีสติและการสังเกตอย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวัน การรับรู้และพิสูจน์ความจริงด้วยประสบการณ์ของตัวเอง ช่วยให้เราเรียนรู้กับความรู้สึกและประสบการณ์ของเราอย่างมีสติและอ่อนโยน การสัมมากัมมันตะเป็นสิ่งที่เราสามารถนำเข้าสู่ชีวิตประจำวันได้อย่างง่าย ๆ เพียงแค่มีความตั้งใจและความรู้สึ้อยากพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ และเราจะพบว่าชีวิตของเรามีความหมายและความสุขมากยิ่งขึ้นด้วยความสัมมากัมมันตะในทุก ๆ วันของเรา

สัมมาอาชีวะ ชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมมาอาชีวะ ในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติสัมมาอาชีวะในชีวิตประจำวันเป็นการช่วยเราให้มีชีวิตที่มีความหมายและความสุขมากยิ่งขึ้น สัมมาอาชีวะคือการที่เราเริ่มต้นวันใหม่ด้วยความตั้งใจที่ดี การตระหนักถึงความเห็นแก่ตัวเราเองและผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคน

รอบข้าง และการเคารพสิ่งแวดล้อม การสัมาอาชีวะช่วยให้เรารับมือกับแรงกดดันในชีวิตได้อย่างมีองค์ประกอบที่มั่นคง โดยการฝึกฝนให้เรามีสติและความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การสัมาอาชีวะยังช่วยเราพัฒนาทักษะการสื่อสาร การบริหารเวลา และการวางแผนชีวิตให้เป็นไปตามเป้าหมายที่เราตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สัมาอาชีวะไม่เพียงแต่เป็นหลักการในการพัฒนาตัวเอง แต่ยังเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างสังคมและโลกที่ดีขึ้นด้วยความมั่นคงและความสุขในทุก ๆ วันของเราและคนรอบข้างเราด้วย

สัมาวายามะ ชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมาวายามะ ในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติสัมาวายามะในชีวิตประจำวันคือการฝึกฝนความตั้งใจและการมีสติในทุก ๆ ช่วงของเวลาที่เราใช้ชีวิตประจำวัน ความสำคัญของสัมาวายามะอยู่ในการเรียนรู้การเผชิญหน้ากับความท้าทายและความไม่แน่นอนในชีวิต โดยการสัมาวายามะเราสามารถสร้างความสงบและความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง ช่วยให้เราเป็นคนมีสติและมีสมาธิในการตัดสินใจ การเสริมสร้างความอดทนและความเข้มแข็งในจิตใจ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในชีวิตของเรา เป็นการมีการสัมาวายามะในชีวิตประจำวันที่ช่วยให้เราเติบโตและพัฒนาเป็นคนที่มีคุณค่ามากยิ่งขึ้นในสิ่งที่เราทำและความรู้สึกของเราเองและคนรอบข้างด้วย

สัมาสติ ชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมาสติเป็นศิลปะการพักผ่อนคลายและร่างกายที่มีประโยชน์มากในชีวิตประจำวัน การฝึกสัมาสติช่วยให้เราสามารถลดความเครียดและความวุ่นวายในชีวิตประจำวัน มันช่วยเพิ่มความสม่ำเสมอและสมดุลในทางทั้งร่างกายและจิตใจ การปฏิบัติสัมาสติเน้นให้เราโฟกัสกับปัจจุบัน และรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างตั้งใจ นอกจากนี้ การฝึกสัมาสติยังช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง และช่วยเพิ่มความเข้มแข็งในจิตใจ ทำให้เราเป็นคนสุขภาพดีทั้งกายและใจ ในการดำรงชีวิตประจำวันความสามารถในการจัดการกับแรงกดดันและสถานการณ์ที่แข็งแกร่งจะดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การปฏิบัติสัมาสติในชีวิตประจำวันเป็นการลงมือทำที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงที่เราสามารถทำได้เพื่อสุขภาพและความเป็นอย่างที่ดียิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้านของชีวิตของเรา

การปฏิบัติสัมาสติสามารถทำได้ทุกที่และทุกเวลา ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาหุรหุราหรือการเดินทางไกล เพียงแค่นั่งหรือนอนอยู่ในที่เงียบสงบ รู้สึกหายใจเข้า-ออกอย่างช้าๆ และรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว การสัมาสติไม่จำเป็นต้องใช้เวลานาน แค่ 10-15 นาทีต่อวันก็เพียงพอที่จะเริ่มต้นดูแลสุขภาพจิตใจและร่างกายของคุณให้ดีขึ้น มันเป็นการลงมือทำที่สามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเราได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืนในระยะยาว

สัมาสมาธิ ชีวิตประจำวันกับการเมือง สัมาสมาธิเป็นการบำบัดจิตใจและร่างกายที่มีประโยชน์มากในชีวิตประจำวัน การฝึกสัมาสมาธิช่วยลดความเครียดและเพิ่มความสงบใจในสถานการณ์ที่แตกต่าง มันช่วยเพิ่มพูนความสำคัญในชีวิตและให้ความสนใจกับปัญหาในสิ่งเริ่มต้นที่ดีที่สุด การฝึกสัมาสมาธิช่วยเราเพิ่มความสามารถในการคิดอย่างชัดเจนและตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน นอกจากนี้ การปฏิบัติสัมาสมาธิยังช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้างและช่วยเสริมความเข้มแข็งในจิตใจ ทำให้เรามีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ ในชีวิตประจำวัน ความสามารถในการจัดการกับแรงกดดันและสถานการณ์ที่แข็งแกร่งจะดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การปฏิบัติสัมาสมาธิในชีวิตประจำวันเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สามารถทำเพื่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การสัมาสมาธิสามารถทำได้ทุกที่และทุกเวลา ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาหุรหุราหรือการเดินทางไกล เพียงแค่นั่งหรือนอนอยู่ในที่เงียบสงบ รู้สึกหายใจเข้า-ออกอย่างช้าๆ และรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว การสัมาสมาธิไม่

ต้องใช้เวลานาน แค่ 10-15 นาทีต่อวันก็เพียงพอที่จะเริ่มต้นดูแลสุขภาพจิตใจและร่างกายของคุณให้ดีขึ้น มันเป็นการลงมือทำที่สามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเราได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืนในระยะยาว

มรรคมีองค์ 8 แก่ปัญหาทุจริตทางการเมือง การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้ประชาชนตระหนักถึงความเป็นพลเมืองและประโยชน์สาธารณะ พัฒนาประชาธิปไตยต้องเข้าใจวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทย เลือกรสสิ่งที่ดีของวัฒนธรรมเดิมมาใช้มาประสานเข้ากับวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เป็นสากลได้ (เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล, 2562) สังคมโลกยกย่องสังคมไทยเป็นสังคมพุทธมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักในการขัดเกลา การดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมไทยวิถีของมรรค 8 เป็นวิถีทางพระพุทธศาสนาที่ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมไทยไม่ให้อึดื้อท่งหรือไม่ให้ดำเนินการไปลักษณะยอหดหย่อนไปตามกิเลสหรืออบายมุขการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองเป็นการพัฒนาวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนในทางสายกลางเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยสุจริตมีคุณธรรมนำการเมืองจะช่วยแก้ไขปัญาและป้องกันทุจริตทางการเมืองได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

มรรค 8 หรือ อัญญัณคิกรมรรค คือ การแก้ปัญหาดำเนินการสู่หนทางแห่งการดับทุกข์ทางการเมือง การป้องกันทุจริตทางการเมืองที่ยังไม่เกิด ที่เกิดขึ้นแล้วจะหมดไป ตามหลักปฏิบัติสำคัญในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่

สัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอริยสัจ 4 คือ ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มองเห็นธรรมชาติของทุกข์ที่เกิดจากทุจริตทางการเมือง วงจรแห่งการบีบคั้นสร้างปัญหาให้แก่ประชาชนจนถึงแนวปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์จากปัญหาทุจริตทางการเมือง ตามวงจรแห่งอริยสัจ

สัมมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ) คือ การคิดไปในทางที่ถูกต้อง ดึงาม ไม่คิดโลภ อยากได้ในทางที่ผิด ไม่คิดพยาบาทปองร้ายผู้อื่น และไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น คิดสนับสนุนให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองการพัฒนา ประชาชนให้มีคุณธรรมและใช้คุณธรรมจัดกิจกรรมทางการเมืองมีความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานความแตกต่างทางความต้องการความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลก่อให้เกิดการผสมผสานความคิดประชาธิปไตยกับคุณธรรมอาจก่อให้เกิดระบบประชาธิปไตยใหม่ “ระบอบธรรมาธิปไตย” การใช้อำนาจของประชาชนเลือกรสบุคคลผู้มีคุณธรรมมาเป็นผู้นำทางการเมืองและบริหารประเทศ

สัมมาวาจา (การเจรจาชอบ) คือ การพูดจาด้วยความสัตย์จริง ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ และไม่พูดเพ้อเจ้อ การพูดถึงกิจกรรมทางการเมือง บนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม ลดความขัดแย้งทางการเมืองโดยเฉพาะการพูดที่ก่อให้เกิดการป้องกันทุจริตทางการเมืองมิให้เกิดขึ้นในอนาคตการนำเสนอนโยบายทางการเมืองด้วยความสุจริตตรงไปตรงมาดำเนินการได้ไม่โกหกประชาชน

สัมมากัมมันตะ (การกระทำชอบ) คือ การประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้อง ดึงาม ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม รณรงค์ ไม่ซื้อสิทธิ์ไม่ขายเสียง เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนงดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันเลือกตั้งทุกระดับ

สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีพชอบ) คือ การประกอบอาชีพสุจริต ไม่ทุจริตคดโกง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต โปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมาย ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง ตัดสินใจและการกระทำทุกอย่างต้องอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ หลักธรรมาภิบาล รู้จัก

หน้าที่ตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่ออยากรู้อะไรต้องค้นหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจด้วยความใส่ใจ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม (พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกร),2567)

สัมมาวายามะ (ความเพียรชอบ) คือ การมีความเพียรพยายามในการทำ ความดี ละเว้นความชั่ว และฝึกฝนตนเองให้ดียิ่งขึ้น การตั้งใจและมุ่งมั่นประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ตรงเมื่อทำกิจกรรมทางการเมือง จัดการความขัดแย้งทางการเมือง ด้วยความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น ปราศรณาให้ทุกคนมีความสุขและพ้นจากความทุกข์ ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง และไม่เอาเปรียบผู้อื่นเพื่อให้มีอำนาจทางการเมือง

สัมมาสติ (การระลึกชอบ) คือ การมีสติ ระลึกรู้ตัวอยู่เสมอ ไม่ประมาท ไม่หลงลืมตัว การใช้ วิจารณ์ญาณและความรอบคอบในการตัดสินใจและการกระทำทางการเมือง โดยยึดมั่นในหลักการของความถูกต้อง ความชอบธรรม และประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง การระลึกรู้ การตระหนักถึงความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง การยั้งคิด การไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ การมีเหตุผล การใช้เหตุผลในการพิจารณาและตัดสินใจ การควบคุมตนเอง การสามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองได้

สัมมาสมาธิ (ความตั้งใจมั่นชอบ) คือ การมีจิตใจที่สงบ ตั้งมั่น ไม่ฟุ้งซ่าน การตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะเป็นนักการเมืองที่ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ตรง มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีเป้าหมายหลักคือการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน แสวงหาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการบ้านเมือง และเข้าใจปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย เพื่อนำมาใช้ในการบริหารประเทศ พัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและตรวจสอบตนเองอยู่เสมอว่าได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและเป็นธรรมหรือไม่

บทสรุป

มรรควิธีเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันเพราะอริยมรรคเป็นวิธีดำเนินชีวิตประจำวันที่ต้องทำตามหลักศีลธรรมและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้กระทำ ลักษณะกระบวนการมรรคมีองค์ 8 หลอมรวมเป็นปัญญา ศีล และสมาธิ การจัดการมรรคต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องที่ท้าทาย แต่เมื่อเราสามารถควบคุมและจัดการมันได้อย่างเหมาะสม เราจะสามารถมีชีวิตที่มีคุณค่าและความสุขมากขึ้นในทุกๆ ด้านของชีวิตของเรา การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้ประชาชนตระหนักถึงความเป็นพลเมืองและประโยชน์สาธารณะ พัฒนาประชาธิปไตยต้องเข้าใจวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทยเลือกสรรสิ่งที่ดีของวัฒนธรรมเดิมมาใช้มาประสานเข้ากับวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เป็นสากลได้ การแก้ปัญหาดำเนินการสู่หนทางแห่งการดับทุกข์ทางการเมือง การป้องกันทุจริตทางการเมืองที่ยังไม่เกิด ที่เกิดขึ้นแล้วจะหมดไป ตามหลักปฏิบัติสำคัญในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ พัฒนากิจกรรมทางการเมืองเป็นการพัฒนาวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนในทางสายกลางเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยสุจริตมีคุณธรรมนำการเมืองจะช่วยแก้ไขปัญห และป้องกันทุจริตทางการเมืองได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- ส.ม. (ไทย)19/8/10-13 หมายถึง พระไตรปิฎกเล่มที่ 19 พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวารวรรค [1. มัคคสังยุต]ภาษาไทย เล่ม 19 ข้อ 8 หน้า 10-13 ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539
- จอมขวัญ กลับบ้านเกาะและศรัณย์ ธิติลักษณ์. (2565). การคอร์รัปชันทางการเมืองในประเทศไทย พ.ศ. 2540-2560. วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์. 8(1) 19-33.
- จันทร์ทิพย์ ชูศักดิ์พาณิชย์. (2560).พุทธวิธีการเสื่อมมรดมืองค์ 8 สำหรับเจนเนอเรชั่นวาย. หลักสูตรปริญาพุทธศาสนาธมมบัณฑิต สาขาวิชาธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิรันดร์ พันทรกิจ. (2559). การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 3(1) 1-34.
- พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงโร). (2567). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี.วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์. 7(4) 212-221.
- วิทยากร เชียงกุล. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www anticorruption.in.th/2016/th/detail/135/5/วงจรคอร์รัปชัน> [31 มกราคม 2568].
- เศรษฐวัฒน์ โชควกุล. (2562). พลวัตน์การเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของไทย. พระนครศรีอยุธยา : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์และคณะ. (2560). สังคมธรรมาธิปไตย. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิตฯ.
- สัมฤทธิ์ น่วมศิริและคณะ. (2561). การทุจริตคอร์รัปชันกับสังคมไทย. วารสาร บัณฑิตศาสน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 16(2) 273-282.
- หลวงปู่ปราโมทย์ ปาโมชโช.ธรรมะเพื่อความพ้นทุกข์. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.dhamma.com/vidhi/> [30 มกราคม 2568].

การเมือง ความคิด อิสระภาพ ผู้ต้องขังในเรือนจำ POLITICS THOUGHT FREEDOM PRISON INMATES

สิริยุช สมยิ่ง

SIRIYUCH SOMYING

เรือนจำกลางนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima Central Prison.

E-mail: Siriyuch2012@gmail.com

บทคัดย่อ

การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองส่งผลต่อบุคคลภายในประเทศนั้นๆ เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อม แสดงบทบาททางการเมือง บทบาทเจ้าหน้าที่รัฐ บทบาทประชาชน ดำเนินนโยบายรัฐ ภายใต้การกำหนดนโยบายของนักการเมือง ทำหน้าที่บริหารประเทศ เจ้าหน้าที่รัฐผู้ขับเคลื่อนนโยบาย ประชาชนทุกคนจำเป็นต้องยอมรับและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง สนับสนุนพรรคการเมือง สนับสนุนกิจกรรมของรัฐ และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบสมาชิกพรรคการเมือง รูปแบบกลุ่มทุน สนับสนุนพรรคการเมือง แบบเปิดเผย แบบไม่เปิดเผย จัดตั้งกลุ่มการเมือง พรรคการเมือง แสดงความคิดเห็นอิสระภาพมุมมองการเมืองภาคประชาชน แสดงออกถึงการสนับสนุนหรือคัดค้านกลุ่มการเมือง สร้างอำนาจถ่วงดุลกับกิจการต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมภาคประชาชน แต่กลุ่มประชาชนส่วนหนึ่ง มีข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมทางการเมืองให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ ความคิดเห็นทางการเมือง การใช้อำนาจรัฐ สะท้อนความต้องการใช้สิทธิเสรีภาพประชาชน ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ กลุ่มประชาชนกลุ่มนี้คือกลุ่มผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ข้อจำกัดภายใต้กฎหมายการควบคุม คุมขัง จำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมตามกฎหมายกำหนดและอนุญาตให้กระทำได้นั้น แต่ถ้าวา การใช้ชีวิตจริงของประชาชน ยังคงต้องการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง ความคิด อย่างมีอิสระเสรี เพื่อให้เกิดการใช้กิจกรรมทางการเมือง สะท้อนความคิด ความต้องการความสุขเมื่อใช้ชีวิตในฐานะประชาชนคนไทยคนหนึ่ง และเมื่อได้รับโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การรับการศึกษา การสร้างอนาคตหลังพ้นโทษ ในรูปแบบระดมความคิดเห็นและจัดกิจกรรมการศึกษา สังเคราะห์เป็นชุดความรู้ การเมือง ความคิด อิสระภาพ เพื่อให้ ประชาชนได้รับรู้ และสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มในประเทศไทย

คำสำคัญ: การเมือง, ความคิด, อิสระภาพ, ผู้ต้องขังในเรือนจำ

Abstracts

Political activities affect people within the country, directly or indirectly. They play the role of politicians, government officials, and citizens. They implement government policies under the policy determination of politicians. They act as government officials who drive policies. All citizens must accept and participate in organizing political activities, support political parties, support government activities, and express political opinions in the form of political party members, open or closed political party support groups, establish

political groups, political parties, express independent ideas and political perspectives in the public sector, express support or opposition to political groups, create power, and balance various activities in the form of public activities. However, some groups of citizens are limited by law and cannot express political behavior for the general public to know. Political opinions and the use of state power reflect the need to exercise people's rights and freedoms, which cannot be done. This group of citizens is a group of prisoners in prison. The limitations under the law on control and detention must be able to express behaviors as specified and permitted by law. However, in real life, citizens still want to express political opinions and thoughts freely in order to use political activities, reflecting thoughts and the need for happiness when living as Thai citizens and when given the opportunity to develop their quality of life, receive education, and create a future after release in the form of brainstorming and organizing educational activities, synthesizing them into a set of knowledge, politics, thoughts, and freedom for the public to know. and support political activities of the people to cover all groups in Thailand

Keywords: Politics, Thought, Freedom, Prison Inmates

บทนำ

การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน พฤติกรรมบุคคลตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคม ส่งผลกระทบต่อการบริหาร ปกครองประเทศนั้นๆ อาจเกี่ยวข้องโดยตรงด้วยการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ส่งผลต่อการจัดทำนโยบายบริหารประเทศ ประชาชนทุกกลุ่มจะผลักดันให้มีการปรับทัศนคติและระบบการทำงานของภาครัฐจากการปกครองประชาชน มาเป็นการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน และปรับระบบการทำงานของภาครัฐจากที่เป็นผู้คิดเองทำเองมาเป็นระบบที่ร่วมคิด รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้รับการ บริการที่ดี มีการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา และอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี (ขวลิต ยงใจยุทธ, 2539)

ประชาชนแสดงบทบาททางการเมือง บทบาทเจ้าหน้าที่รัฐ รวมกลุ่มประชาชนผู้สนใจการเมือง ตระหนักถึงกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินชีวิตตนเอง แสดงพฤติกรรมทางการเมือง จัดกิจกรรมการเมือง เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อขับเคลื่อนนโยบายทางการเมืองตอบสนองความต้องการตนเองและตอบสนองความต้องการประชาชน เกิดแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ สร้างแรงจูงใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยตรง ลักษณะแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายรัฐบาล และการจัดกิจกรรมทางการเมืองตรวจสอบ สนับสนุนสร้างพลังขับเคลื่อนทางการเมือง

ผลกระทบโดยอ้อมจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของนักการเมือง ในฐานะผู้บริหารประเทศ เจ้าหน้าที่รัฐในฐานะผู้ขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล ซึ่งประชาชนทุกคนจำเป็นต้องยอมรับผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ผลกระทบด้านบวก ประชาชนมีความสุข ผลกระทบด้านลบ ประชาชนมีความทุกข์ ร่วมรับผิดชอบสิ่งที่นักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการ และการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง สนับสนุนพรรคการเมืองโดยตรงสนับสนุนกิจกรรมของรัฐโดยตรงในรูปแบบของจิตอาสา

สนับสนุนทุนทรัพยากรต่างๆเพื่อสนองนโยบายทางการเมือง ขับเคลื่อนโครงการของรัฐเพื่อให้ประชาชนในประเทศได้รับความสุข

ประชาชนทั่วไปสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการแสดงบทบาททางการเมืองในรูปแบบสมาชิกพรรคการเมือง รูปแบบกลุ่มทุนสนับสนุนพรรคการเมือง แบบเปิดเผยและไม่เปิดเผย รวมกลุ่มการเมือง กลุ่มการเมืองภาคประชาชน แสดงออกถึงการสนับสนุนและการคัดค้านกลุ่มการเมือง สร้างอำนาจวงดุลทางการเมือง จัดกิจกรรมต่างๆ ทางการเมืองแสดงความคิดเห็นทางการเมืองชัดเจน กิจกรรมสร้างความร่วมมือกับนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างเปิดเผย เลือกแสดงสิทธิ เสรีภาพประชาชนได้อย่างเสรี ภายใต้กฎหมายกำหนด แต่กลุ่มประชาชนส่วนหนึ่งมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมทางการเมือง แสดงความคิดเห็นให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ความคิดเห็น ความต้องการ การใช้สิทธิเสรีภาพในฐานะประชาชนไทยคนหนึ่ง ไม่สามารถกระทำได้ กลุ่มประชาชนกลุ่มนี้ คือ กลุ่มผู้ต้องขังที่ได้รับโทษ มีข้อจำกัดภายใต้กฎหมายการควบคุมการคุมขัง แต่เพราะว่า กลุ่มผู้ต้องขังมีจิตใจ มีจิตสำนึกรู้ผิดชอบชั่วดี ต้องการแสดงความคิดเห็น กิจกรรมทางการเมืองในฐานะประชาชน เพื่ออิสรภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ร่วมพัฒนารัฐ

การแสดงพฤติกรรมทางการเมือง กิจกรรมทางการเมือง การนำเสนอความคิดเห็นทางการเมือง ผู้ต้องขังรับดีถึงแนวปฏิบัติ การแสดงพฤติกรรมตามกฎหมายกำหนดและอนุญาตให้กระทำได้นั้นเท่านั้น แต่การใช้ชีวิตจริง ยังคงต้องการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง ความคิด อย่างมีอิสระเสรี เพื่อให้เกิดการใช้กิจกรรมทางการเมือง สะท้อนความคิดความต้องการ ให้ตอบสนองความสุขต่อการใช้ชีวิตในเรือนจำตามสิทธิและเสรีภาพ การได้รับโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิต การให้การศึกษา การสร้างอนาคตเมื่อพ้นโทษ การแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้ต้องขัง การใช้อำนาจในการควบคุมดูแลเป็นความสัมพันธ์ทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสังคมควรรับรู้ความคิดเห็นความต้องการและการสร้างอนาคต หลังออกจากเรือนจำหรือหลังพ้นโทษ ทำให้สามารถสนับสนุนพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในภาพรวม

การรวมกลุ่มผู้ต้องขังทั้งอยู่ในเรือนจำและพ้นจากเรือนจำ การเมืองไทยในรูปแบบประชาธิปไตย ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งอยู่ในเรือนจำและภายนอกเรือนจำสามารถแสดงออกทางการเมือง การสนับสนุนการจัดทำนโยบายของรัฐบาลตามสิทธิเสรีภาพภายใต้รัฐธรรมนูญของประเทศไทย และภายใต้กฎหมายกำหนดให้ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติร่วมกัน

กิจกรรมทางการเมืองกลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครราชสีมา ในรูปแบบการระดมความคิดเห็นและกิจจัดกิจกรรม การศึกษา การสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ การเมือง ความคิดอิสรภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

การเมืองไทยได้รับแนวคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แนวทางใช้ชีวิตของชาติตะวันตก และแนวคิดทางการเมืองแนวคิดคอมมิวนิสต์ รัสเซีย แนวคิดคอมมิวนิสต์ จีน แนวทางใช้ชีวิตของชาติตะวันออก ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับระบอบการใช้อำนาจนิยม อำนาจเผด็จการ การปกครองแบบบูรณาการตามวิถีชีวิตของสังคมตะวันออก ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองและการประยุกต์ใช้รูปแบบการเมืองการปกครองที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางการเมือง

การเมืองรูปแบบประชาธิปไตย เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สังคมโลกได้เผยแพร่แนวคิดและสร้างกระแสสร้างกลุ่มทางการเมือง เป็นกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหรือการมีอิทธิพลโดยมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยกระบวนการทำให้สมาชิกในสังคมบรรลุความต้องการร่วมกัน แสดงถึงการปกครองโดยประชาชน และประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองผ่านกิจกรรมต่างๆทางการเมืองกระทำโดยประชาชน (เศษฐวัฒน์ โชควรรกุล, 2562) รูปแบบกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศมีลักษณะการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมืองการขัดเกลาทางการเมือง

สังคมไทยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมทางการเมือง สอดคล้องกับลักษณะวิถีชีวิตการขัดเกลาทางสังคมด้วยศาสนา และวัฒนธรรมซึ่งมีความหลากหลายสอดคล้องกับการใช้ชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยการยอมรับความแตกต่าง ความเชื่อความคิดส่วนบุคคลรวมถึงยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมทำให้เกิดการปรับตัวสอดคล้องกับรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ประชาธิปไตยแบบไทยๆประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วม ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในระบอบการเมืองการปกครองของประเทศไทยน้อยแม้เกิดรูปแบบการเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบประชาธิปไตยประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยน้อยส่วนมากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในลักษณะการช่วงชิงอำนาจและการใช้ระบอบทุนนิยมเข้าช่วงชิงอำนาจทางการเมืองการปกครองและการบริหารประเทศ (นรพัชร เสาธงทอง, 2558) สังคมไทยจึงแสวงหาผู้นำทางการเมือง และจัดกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะการนำคุณธรรมมาใช้ผสมผสานกับการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย

การเมืองแนวคิด รัสเซีย มีชื่อเป็นทางการว่า สหพันธรัฐรัสเซีย สหพันธรัฐรัสเซียก่อตั้งขึ้นหลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียตใน พ.ศ. 2534 ในสมัยสหภาพโซเวียตและสงครามเย็นนั้น เขตอิทธิพลหลักคือกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ ปัจจุบันปกครองด้วยระบอบสหพันธ์สาธารณรัฐกึ่งประธานาธิบดี รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ถูกนำมาใช้ภายหลังวิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2536 วลาดิมีร์ ปูติน มีบทบาททางการเมืองอย่างสูงนับตั้งแต่การเลือกตั้งใน พ.ศ. 2543 ประเทศถูกครอบงำโดยลัทธิอำนาจนิยมเบ็ดเสร็จ รัสเซียถูกจัดอยู่ในอันดับต่ำในด้านเสรีภาพสื่อและสิทธิมนุษยชน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2568)

การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากรบอบคอมมิวนิสต์มาสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและค่านิยมทางการเมืองอย่างมาก มีความเชื่อมั่นในรัฐที่เข้มแข็งและมีบทบาทในการดูแลประชาชน ให้ความสำคัญกับการรักษาอธิปไตยและความมั่นคงของชาติ คนรัสเซียมักมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในฐานะประชาคมแม้จะมีความเชื่อและค่านิยมที่ฝักรากลึก แต่คนรัสเซียก็มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะแนวคิดการเมืองโลก ดำเนินนโยบายให้โลกเป็นระบบหลายขั้วอำนาจ จำกัดและถ่วงดุลอำนาจสหรัฐฯ

การเมืองแนวคิดคอมมิวนิสต์ จีน จีนได้นำเอาหลักการพื้นฐานของลัทธิคอมมิวนิสต์มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบททางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสภาพความเป็นจริงของประเทศ จนเกิดเป็นรูปแบบที่แตกต่างจากประเทศคอมมิวนิสต์อื่นๆ แนวคิดทางการเมืองลักษณะของสังคมนิยมและใช้แนวปฏิบัติแบบลัทธิคอมมิวนิสต์การจัดกิจกรรมต่างๆ มีรูปแบบลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากรูปแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ที่รับมาจากรัสเซีย โดยปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสังคมจีนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดเป็นต้นแบบแนวคิดลัทธิคอมมิวนิสต์อีกรูปแบบหนึ่ง

ลักษณะเด่นของแนวคิดคอมมิวนิสต์จีน ความยืดหยุ่น แนวคิดคอมมิวนิสต์ของจีนมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ เน้นผลประโยชน์ส่วนรวม แม้จะเปิดรับกลไกตลาด แต่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวม การควบคุมของรัฐ รัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการควบคุม เศรษฐกิจและสังคม การผสมผสานระหว่างอดีตและปัจจุบัน จีนพยายามรักษาประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิม ควบคู่ไปกับการพัฒนาเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ

พรรคคอมมิวนิสต์สามารถยืนหยัดท้าทายนานับประการตลอดระยะเวลา 100 ปีที่ผ่านมา ทั้งการ คาดหมายว่าพรรคจะล่มสลายไปจนถึงกระแสโลกที่มุ่งสู่การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย พรรค คอมมิวนิสต์จีน ความเป็นมาและก้าวต่อไปในศตวรรษใหม่ “รับใช้ประชาชน” หลักการสำคัญที่พรรคใช้ในการ เรียกแรงสนับสนุนจากคนในประเทศคือ “ความชอบธรรมจากความสามารถในการทำงาน” ซึ่งหมายถึงสิทธิใน การปกครองประเทศจะต้องวัดจากความสามารถในการส่งมอบผลลัพธ์ที่ดี (ประติภ จาการ์, 2564)

การเมืองรูปแบบประชาธิปไตยแบบไทย เป็นการนำหลักการพิธีการทางประชาธิปไตยมากำหนดเป็น รูปแบบการเมืองการปกครองของไทยแต่พัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเป็นประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ แบบหากแต่สอดคล้องกับรากฐานทางวัฒนธรรมไทยยังคงมีอำนาจนิยมมีระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบสังคมเข้ามา มีอิทธิพลแทรกแซงต่อการจัดกิจกรรมทางการเมืองก่อให้เกิดรูปแบบประชาธิปไตยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เรียกว่าประชาธิปไตยแบบไทย ระบอบการเมืองใหม่ในอุดมการณ์ สามารถควบคุมปัญหานักการเมืองที่ขาด คุณธรรมและจริยธรรมที่ใช้เงินมาซื้ออำนาจทางการเมืองแล้วใช้อำนาจทางการเมืองแสวงหาผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ (สังคิด พิริยะรังสรรค์และคณะ, 2560)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตยแบบไทย เชื่อว่าเสียงประชาชนช่วยสร้างอนาคตประเทศ ประชาชนทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวของประเทศ ได้แก่ การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายต่างๆ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย การเข้าร่วมพรรคการเมือง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายของพรรค และมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในพรรค

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรเหล่านี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อ ประโยชน์ของสังคม เช่น การปกป้องสิทธิมนุษยชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร เหล่านี้จึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ การเข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือการเขียนหนังสือถึงผู้แทนราษฎร เสียงของ ประชาชนจึงมีคุณค่าถูกนำไปพิจารณาในการตัดสินใจที่สำคัญของประเทศ สร้างสังคมที่ดีกว่า ช่วยให้สังคมมี การพัฒนาอย่างยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของประชาชน และการมีส่วนร่วมช่วยให้ประชาชนสามารถ ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและผู้แทนราษฎรได้ เสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองวิถีประชาธิปไตยแบบประเทศไทย การทำกิจกรรมทางการเมืองด้วย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายรัฐบาล นโยบายพรรคการเมือง การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเปิดเผยไม่เป็นที่นิยมในสังคมไทย เนื่องจากเกรงใจ กลัวความขัดแย้ง กลัว ความคิดเห็นที่แตกต่าง กลัวอำนาจรัฐ กลัวอำนาจผู้มีอิทธิพลที่เหนือกว่า แต่จะแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วงการเลือกตั้ง ประชาชนสามารถใช้อำนาจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยผ่านระบบตัวแทน เลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตัวเองได้อย่างปลอดภัย และวิธีการปฏิบัติตามนโยบายที่ประชาชนทำหน้าที่ ปกครองด้วยตนเองโดยตรง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหัวใจสำคัญต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง และประโยชน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ก่อให้เกิดคุณภาพโครงการหรือนโยบายรัฐบาล นำข้อเสนอแนะประชาชนสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์สาธารณะมากที่สุด แต่อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อาจสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล นำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น เป็นต้น

การพัฒนาการเมืองภาคประชาสังคม เป็นการส่งเสริมประชาชนให้กล้าแสดงออกถึงความคิดเห็นทางการเมือง ยอมรับความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่าง พร้อมกับความคิดเห็นทางการเมืองที่สนับสนุนส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแบบ 2 ด้าน ช่วยสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ ประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะเป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบายการบริหาร ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชาชนคนไทยทุกคน

ผู้ต้องขังในเรือนจำ

การเมือง ผู้ต้องขังในเรือนจำแสดงความคิดเห็นทางการเมืองลักษณะผสมผสาน เนื่องกิจกรรมการใช้ชีวิตเกี่ยวกับการเมือง การเมืองกลุ่มผู้ต้องขัง การเมืองการใช้อำนาจกับเจ้าพนักงานเรือนจำ การเมืองกับญาติ บุคคลอื่น พฤติกรรมทางการเมืองเป็นการกระทำของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหา อำนาจ การปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือการแสดงออกทางความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมือง “การส่งข่าวสารถึงผู้ต้องขังมีหลายช่องทาง ข่าวสารทางการเมือง รัฐบาลยังพัฒนาเศรษฐกิจไม่ดีขึ้น ประชาชนยังลำบาก ทุจริตยังมีอยู่มาก สงครามยังสร้างปัญหาผลกระทบกว้าง” “สังคมไทยเปลี่ยนแปลงเร็วและเผชิญกับปัญหาวิกฤตทางการเมือง การแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการเมืองต้องปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองที่เหมาะสมกับสังคมไทย” “ปัญหาทางการเมืองไทยมักนำเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีตมากระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง การอ้างรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตย อาจก่อให้เกิดความรุนแรงในสังคมไทย”

ความคิด ผู้ต้องขังในเรือนจำ การปกครองในเรือนจำ พนักงานเรือนจำที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล อบรม ส่งเสริมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ปฏิบัติตามที่อนุญาต เพื่อควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้หนี มุมมองผู้ต้องขังส่วนหนึ่งอาจรู้สึกไม่ชอบการกักขังและจองจำ ถูกตัดขาดจากสังคม สูญเสียอิสรภาพ พ่อแม่ ญาติต้องหาเงินส่งมาดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำ มีค่าใช้จ่ายมาก โดยเฉพาะรัฐบาลต้องใช้งบประมาณทรัพยากรในการดูแลผู้ต้องขังทั่วประเทศไทย ทั้งนี้ การดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้ต้องขังผู้พ้นโทษ เจ้าหน้าที่ ภาครัฐ และประชาชน โดยสามารถจัดกลุ่มตามลักษณะการดำเนินการโครงการออกเป็น 5 กลุ่ม จำนวนโครงการและงบประมาณสูงถึง 5,367,39 ล้านบาท (สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2563)

ความคิดผู้ต้องขังระหว่างอยู่ในเรือนจำ เริ่มคิดมากขึ้นก่อนแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาให้บุคคล สังคมรอบข้างได้เห็น ความคิดของผู้ต้องขังในเรือนจำนั้นเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ความคิดอาจคิดถึงการกระทำความผิดที่รุนแรง อาจคิดถึงการกระทำความผิดเล็กน้อย ระยะเวลาอาจช่วยเปลี่ยนแปลงความคิดไปจากเดิม ประสบการณ์ชีวิตก่อนเข้าเรือนจำ วัฒนธรรม และ การศึกษาล้วนมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ต้องขัง และเมื่อสภาพแวดล้อมที่แออัด การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และ โอกาสในการพัฒนาตนเองล้วนส่งผลต่อความคิดของผู้ต้องขัง

ความคิดทั่วไปของผู้ต้องขัง ลักษณะความเสียใจและสำนึกผิด ผู้ต้องขังบางคนอาจรู้สึกเสียใจกับสิ่งที่ตนเองได้กระทำและต้องการแก้ไข และแสดงออกทางพฤติกรรมให้เกิดการยอมรับของเพื่อนผู้ต้องขัง มี กิจกรรมร่วมกัน ผู้ต้องขังบางรายมีอิทธิพลต่อเพื่อนผู้ต้องขัง มีกิจกรรมทางการเมืองระหว่างผู้ต้องขังหรือเจ้าพนักงานเรือนจำ แต่ผู้ต้องขังบางรายมีความคิดความโกรธแค้นต่อสังคม หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีของตน แสดง พฤติกรรมกลัว ผู้ต้องขังอาจกลัวอนาคตหลังจากพ้นโทษ หรือกลัวการถูกปฏิบัติจากสังคม

ความคิดเชิงความหวังของผู้ต้องขังบางคนอาจมีความหวังที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่หลังพ้นโทษ เพราะรู้สึก เบื่อหน่ายกับสภาพแวดล้อมในเรือนจำที่จำเจอาจทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกเบื่อหน่ายและท้อแท้ และแสดงหาความรู้ ใหม่ มุมความคิดใหม่ให้ตนเองรู้สึกผ่อนคลาย โดยเฉพาะหนังสือธรรมะ ชุดการเรียนรู้ หนังสือสามารถเปิดโลกทัศน์และกระตุ้นให้ผู้ต้องขังคิดถึงสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น สื่อต่างๆ รวมถึงโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟู เช่น การอบรม การศึกษา และการบำบัดจิตใจ สามารถช่วยให้ผู้ต้องขังเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม สร้างกิจกรรมทางการเมืองปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ผู้ต้องขังรายอื่น และผู้ที่เข้ามาเยี่ยมสามารถ ส่งผลต่อความคิดของผู้ต้องขัง การฝึกอาชีพสามารถช่วยให้ผู้ต้องขังมีความมั่นใจและมีทักษะในการประกอบ อาชีพหลังพ้นโทษ

อิสรภาพ ผู้ต้องขังในเรือนจำ แนวคิดที่ซับซ้อนและท้าทาย เพราะเหตุว่า เป็นแนวคิดที่ดูขัดแย้งกันใน ตัวของมันเป็นเอง เนื่องจากผู้ต้องขังถูกจำกัดเสรีภาพในการดำเนินชีวิตตามปกติอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อ พิจารณาในบริบทที่กว้างขึ้น การถูกขังอยู่ในเรือนจำไม่ใช่แค่การสูญเสียอิสรภาพทางกาย แต่ยังเป็นการสูญเสีย อิสรภาพทางจิตใจอีกด้วย ทุกวันเหมือนกันหมด เหมือนอยู่ในวงวนที่ไม่มีทางออก ความเหงา ความเบื่อหน่าย และความรู้สึกไร้ค่ากัดกินจิตใจผมทุกวัน ผมอยากจะขอร้องให้ทุกคนเข้าใจว่า การถูกจำคุกไม่ใช่แค่การลงโทษ แต่ยังเป็นการทรมานจิตใจที่รุนแรงกว่าที่ใครจะจินตนาการได้

“การถูกตัดขาดจากโลกภายนอก ทำให้ผมรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง ไม่มีใครสนใจ ไม่มีใครเข้าใจ ความรู้สึกของผม” “การถูกจำกัดอิสรภาพในการตัดสินใจ ทำให้ผมรู้สึกเหมือนไม่มีตัวตน ไม่มีค่าอะไรเลย” “การถูกขังอยู่ในที่แคบๆ ทำให้ผมรู้สึกเหมือนถูกขังอยู่ในกรงนก ไม่สามารถบินไปไหนได้ รู้สึกเหมือนเวลา หยุดนิ่ง และจิตใจก็ค่อยๆ เหี่ยวแห้งไปทุกวัน”

เห็นได้ว่า อิสรภาพของผู้ต้องขังนั้นมีความหมายที่หลากหลายและซับซ้อน มีแง่มุมอิสรภาพในแง่มุม ต่างๆ ได้แก่ อิสรภาพทางกาย ผู้ต้องขังสามารถใช้สิทธิในการเคลื่อนไหวในพื้นที่ที่กำหนดให้ การได้รับอาหาร การพักผ่อน และการดูแลสุขภาพที่เหมาะสม ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรได้รับ รวมถึงการป้องกันไม่ให้ ถูกทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ อิสรภาพทางความคิด: ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นของตนเอง เชื่อในสิ่งที่ ตนเชื่อ และแสดงออกทางความคิดเห็นในขอบเขตที่กฎหมายอนุญาต

อิสรภาพในการพัฒนาตนเอง ผู้ต้องขังควรได้รับโอกาสในการศึกษา ฝึกอาชีพ และพัฒนาตนเอง เพื่อ เตรียมความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม อิสรภาพในการติดต่อสื่อสาร ผู้ต้องขังควรมีสิทธิในการติดต่อสื่อสาร

กับครอบครัว หน่วยงาน และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อีสรภาพหลังพ้นโทษ เมื่อพ้นโทษแล้ว ผู้ต้องขังควรมีสิทธิที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่ และได้รับโอกาสในการทำงาน รวมถึงการได้รับการยอมรับจากสังคม อีสรภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

อีสรภาพแรกที่ต้องขังเข้ามาอยู่ภายในเรือนจำช่วงแรกมีลักษณะของการปรับตัวปรับจิตใจโดยใช้ธรรมชาติคำแนะนำจากพนักงานเรือนจำและผู้ต้องขังอื่นๆที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาตัวปรับตัวเองไม่ให้ติดกังวลจมอยู่กับความทุกข์ทางจิตใจการได้รับอีสรภาพทางจิตใจการปลดปล่อยตัวเองไม่ให้จมปลักอยู่ในอดีตหรือจมปลักอยู่กับความทุกข์ที่กำลังได้รับช่วยให้จิตใจของผู้ต้องขังรู้สึกสบายรู้สึกผ่อนคลายและปรับตัวได้ ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนผู้ต้องขังได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาตนเองให้ได้รับโอกาสใหม่ๆในการทำกิจกรรมได้เสรีภาพภายในขอบเขตที่จำกัดมากขึ้น

ผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมดีมีความรู้ความสามารถสามารถช่วยเหลือกิจการของเรือนจำสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเรือนจำจะได้รับโอกาสได้รับอีสรภาพมากกว่าผู้ต้องขังอื่นๆโดยเข้าไปช่วยเหลือส่วนงานต่างๆภายในเรือนจำนำทักษะความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านที่เคยมีเข้ามาช่วยเหลืองานของเรือนจำหรือผู้ต้องขังบางรายมีการเรียนรู้งานภายในเรือนจำสามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะเฉพาะช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่เรือนจำดูแลเพื่อนผู้ต้องขังได้จึงมีอีสรภาพมากกว่าผู้ต้องหาเงินอื่นที่ขาดการพัฒนาตนเองรวมถึงสามารถแสดงความคิดเห็นเสนอแนะแนวปฏิบัติที่เหมาะสมต่อเรือนจำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานร่วมกันได้โดยตรงนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของเรือนจำได้มากขึ้น

การอบรมการงานอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ต้องขังช่วยให้ผู้ต้องขังมีรายได้มีอาชีพและอีสรภาพในขอบเขตที่จำกัดแต่มากกว่าเพื่อนผู้ต้องขังอื่นรายอื่นๆและวางรากฐานความมั่นคงในชีวิตหลังจากได้รับอีสรภาพเช่นการประกอบอาชีพที่เรือนจำจัดขึ้นการร่วมพัฒนานวัตกรรมที่เป็นลักษณะเด่นของเรือนจำสามารถนำไปแข่งขันผลงานของเรือนจำในระดับประเทศสร้างชื่อเสียงให้แก่เรือนจำก่อให้เกิดการสร้างช่องทางแห่งอีสรภาพได้ด้วยตนเอง

อีสรภาพทางความคิดเป็นผลงานเชิงจินตนาการที่ผู้ต้องขังใช้ความรู้ความสามารถและทักษะพิเศษในการออกแบบสร้างผลงานศิลปะและสร้างผลงานทางวิชาการ นำเสนอความสนใจพิเศษ จัดกิจกรรมเชิงพัฒนาตนเองให้มีผลงานเด่นเชิงอัตลักษณ์ของเรือนจำ โดยเฉพาะการอบรมและสร้างนวัตกรรมให้แก่ผู้ต้องขัง “ผู้ต้องขังใช้ความคิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงานศิลปะและวิชาการ นำเสนอดนตรี และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเอง สร้างสรรค์ผลงานเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของเรือนจำ” แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีศูนย์เรียนรู้ในเรือนจำ “การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และกิจกรรมดูแลสุขภาพภายในเรือนจำ ช่วยแก้ปัญหาโรคระบาด และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่”

การจัดกิจกรรมดูแลสุขภาพตนเองช่วยให้เกิดการแก้ไขปัญหาการเจ็บป่วยภายในเรือนจำการสร้างภูมิคุ้มกันในการต้านการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และการสร้างภูมิคุ้มกันจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังและการสร้างความร่วมมือกับพนักงานเรือนจำองค์กรเครือข่ายก่อให้เกิดอีสรภาพของกลุ่มผู้ต้องขังและพนักงานเรือนจำให้หลุดพ้นจากปัญหาที่สังคมภายนอกได้รับ “ผู้ต้องขังในเรือนจำได้แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่มีขีดจำกัด ผ่านผลงานศิลปะ ดนตรี และกิจกรรมต่างๆ ที่พวกเขาริเริ่มขึ้น นอกจากนี้ การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ยังช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ต้องขังและชุมชน การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกและสร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองภายในเรือนจำ”

การร่วมมือกันระหว่างผู้ต้องขังกับพนักงานเรือนจำ ก่อให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงเชิงบวกภายในเรือนจำ ทั้งด้านบวกและลบ ด้านลบอาจเสียอำนาจควบคุม ด้านบวกทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน ญาติผู้ต้องขัง ภาคประชาสังคมเข้ามีส่วนร่วมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างถูกควบคุมตัวและหลังการพ้นโทษ ด้านร่างกาย หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือมากที่สุด คือ มูลนิธิ โดยเข้ามาจัดกิจกรรมด้านการเสริมสร้างร่างกายให้กับผู้กระทำผิด และบริจาคอุปกรณ์การกีฬา และในบางแห่งได้สร้างสนามกีฬาให้กับเรือนจำ/ทัณฑสถาน/ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้มีอุปกรณ์และสถานที่ในการออกกำลังกาย

ด้านจิตใจ ครอบครัว คือ แหล่งพลังงานที่ก่อให้เกิดผู้กระทำผิดมีกำลังใจที่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต โดยทางเรือนจำ/ทัณฑสถาน/ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้จัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โดยให้ผู้กระทำผิดได้พบปะกับครอบครัว และมีการประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัวผู้กระทำผิดได้ทราบถึงกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนมูลนิธิ ชุมชนและสถาบันทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งส่งวิทยากรให้การอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้กระทำผิด (อิติ มหาเจริญและคณะ, 2562)

บทสรุป

การเมือง ความคิด อีสราภาพ ผู้ต้องขังในเรือนจำ การสร้างกิจกรรมทางการเมืองตามหลักรัฐศาสตร์ถูกนำมาใช้ในการควบคุมดูแลผู้ต้องขังรวมถึงการบริหารจัดการเนื่องจากเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยจำเป็นต้องอาศัยผู้ต้องขังเข้ามาเป็นผู้ช่วยในการช่วยดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในเรือนจำและร่วมบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆให้เกิดการดูแลซึ่งกันและกัน รูปแบบทางการเมืองทั้งรูปแบบประชาธิปไตยรูปแบบการใช้อำนาจนิยมรูปแบบการควบคุมโดยรัฐลักษณะของคอมมิวนิสต์ถูกนำมาปรับใช้กับการดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ทำกิจกรรมทางการเมืองการนำเสนอความคิดเห็นอย่างมีอีสราภาพการจตอบรมสร้างอนาคตให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสพัฒนาตนเองและร่วมมือกับพนักงานให้เกิดการสร้างผลงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผลของการทำกิจกรรมต่างๆตามมุมมองความคิดของผู้ต้องขังและของเจ้าพนักงานเรือนจำช่วยสร้างโอกาสการมุ่งสู่อีสราภาพของผู้ต้องขังการแสดงมุมมองความคิดและทำกิจกรรมทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์ต่อการส่งเสริมการได้มาซึ่งอีสราภาพตั้งแต่อยู่ในเรือนจำโดยเฉพาะการเปิดใจเปิดมุมมองสร้างโอกาสใหม่ๆให้กับตนเองรวมถึงการจัดกิจกรรม ที่ภายในเรือนจำอนุญาตสร้างการผ่อนคลายคล้ายกับตนเองได้รับอีสราภาพการฝึกอบรมจิตใจช่วยให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายปลดปล่อยจิตใจตนเองให้มีอีสราภาพปรับพฤติกรรมต่างๆแสดงพฤติกรรมดีๆสร้างการยอมรับช่วยให้เลื่อนลำดับชั้นของผู้ต้องขังและได้รับโอกาสในการลดโทษพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่องจนได้รับอีสราภาพและไม่กลับเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง

เอกสารอ้างอิง

- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี : พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา. พ.ศ.2539 (2539, ธันวาคม 11). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 113 ตอนพิเศษ 48 ง (64ก),1-2.
- ธิตี มหาเจริญและคณะ. (2562). รายงานการทำการกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยโครงการวิจัยเพื่อแก้ไข ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ. กรุงเทพฯ : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- นรพัชร เสางทอง. (2558). “ประชาธิปไตยแบบไทย”. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 6(2) 89-95.
- ประติภ จาการ. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/international-57650124> [23 มกราคม 2568].
- พระมหาสมัย จินตโฆสโก.สามเณรตัวน้อย เต็มศาสนทายาท. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/2716534?gallery_id=1 [4 มกราคม 2568].
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศรัสเซีย> [23 มกราคม 2568].
- เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล. (2562). พลวัตการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของไทย. พระนครศรีอยุธยา : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์และคณะ. (2560). สังคมธรรมาธิปไตย. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิตฯ.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. (2564). รายงานสถานการณ์การขับเคลื่อนแผนแม่บท การ บริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562 - 2565) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2564).ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาประจำปี พ.ศ. 2564. กรุงเทพฯ : กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ.

**การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา**
DEVELOPMENT OF MEDIA TO PROMOTE POLITICAL ETHICS FOR POLITICAL
SCIENCE STUDENTS AT MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY,
NAKHON RATCHASIMA CAMPUS

จิตรกร น้อยน้ำใส

Jittakorn.noinumsai

อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus

E-mail: ittakorn.noinumsai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา 2. ศึกษากระบวนการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา 3. การบูรณาการหลักสูตรผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 25 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 รูป/คน สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ดังนี้ นิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ให้ความสนใจในการพัฒนาสื่อส่งเสริมคุณธรรมทางการเมืองและพัฒนาเป็นนวัตกรรมระหว่างการเรียนรู้การสอนขยายผลสู่สังคม 2. ระดับการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม รองลงมา ด้านการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบูรณาการหลักสูตรผลิตสื่อ 3. การบูรณาการหลักสูตรผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา หลักสูตรใช้กับการผลิตสื่อมีน้อย เพราะคิดนำหลักสูตรประยุกต์สร้างเสริมคุณธรรมนักเรียนมากกว่าการทำงาน ต้องการให้ประชาชนใช้คุณธรรมสนับสนุนนักเรียนการเมือง

คำสำคัญ: การพัฒนาสื่อ,การเมืองคุณธรรม,นิสิตรัฐศาสตร์

Abstracts

This research aimed to 1. Study the development of media to promote moral politics of Political Science students, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus, 2. Study the level of participation in the development of media to promote moral politics of Political Science students, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus, and 3. Integrate Buddhist principles in producing media to promote moral politics of Political Science students, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus. The research was conducted using a mixed-method research method: qualitative research, in-depth interviews with 25 respondents/person, and descriptive data analysis. Quantitative research used a questionnaire to collect data. The sample size was 157 respondents/person. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that: 1. Development of media to promote political morality for political science students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus as follows: Political science students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus are interested in developing media to promote political morality and developing it as an innovation during teaching and learning to expand to society. 2. The level of participation in developing media to promote moral politics of political science students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus, is at a high level overall. The aspect with the highest average value is the aspect of participation in developing media to promote moral politics, followed by the aspect of developing media to promote moral politics. The aspect with the lowest average value is the aspect of integrating moral principles in media production. 3. Integration of moral principles in producing media to promote political morality of political science students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus. Moral principles are rarely used in media production because they think of applying moral principles to promote the morality of politicians more than working. They want the people to use morality to support politicians.

Keywords: Media development, Moral politics, Political science students

บทนำ

การเมืองไทยในปี พ.ศ. 2567 แสดงให้เห็นถึงความท้าทายในการสร้างประชาธิปไตยที่แท้จริง การมีกลไกที่ชนชั้นนำสร้างไว้คอยควบคุมการเมือง ทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ยาก และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและความไม่มั่นคงทางการเมืองได้ ความซับซ้อนของระบบการเมืองที่ดูเหมือนจะเป็นประชาธิปไตย แต่ก็ยังคงมีกลไกที่ชนชั้นนำสร้างไว้คอยควบคุมและแทรกแซงการทำงานของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ผู้ทางการเมืองตัวจริงซ่อนอยู่ด้านหลังผู้นำตัวปลอมผ่านการพอกจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้ กลไกทางการเมืองที่ถูกออกแบบและฝังรากลึกไว้ในรัฐธรรมนูญ สถานการณ์เหล่านี้ทำให้เกิดคำถามว่า ประเทศไทยกำลังปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบใด

การเมืองไทยในอดีตและปัจจุบันยังคงวนเวียนอยู่กับปัญหาการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาการเมืองไทยที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองสะท้อนถึงโครงสร้างที่ร่วมกันหล่อหลอมให้ผู้คนมีความโน้มเอียงทางการเมือง และแสดงออกในแบบที่ไม่เป็นประชาธิปไตย (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสุธี ประศาสน์เศรษฐ์, 2561) โครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา แม้การปฏิวัติอ้างถึงคุณธรรม “ทำเพื่อประชาชน” บรรเทาแก้ปัญหาสร้างความสุขให้แก่ประชาชน แต่พฤติกรรมทางการเมืองที่ปฏิบัติเป็นอนุรักษ

การใช้อำนาจข่มเหงบังคับให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตน และนำไปสู่ปัญหาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เกิดความขัดแย้งหรือความเห็นต่างทางการเมือง สังคมไทยมักหาทางออกด้วยการปฏิวัติหรือการใช้กำลังอำนาจตัดสินปัญหา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางการเมืองที่ขาดการเปิดรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และขาดหลักคุณธรรม เช่น เมตตา ความหวังดีต่อกัน และการประนีประนอมด้วยสันติธรรม การขาดคุณธรรม และการไม่เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การแก้ไขปัญหาลำนี้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมือง และสร้างระบบการเมืองที่เป็นธรรม โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง นักการเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (อภิรัตน์ ศิรินาวัน, 2567)

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงการนำคุณธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเมืองของประเทศไทย พัฒนากิจกรรมทางการเมืองประเทศไทยเน้นเพิ่มคุณธรรมให้กับประชาชน ประชาชนใช้อำนาจเลือกนักการเมืองด้วยคุณธรรม และนิสิตรัฐศาสตร์เป็นต้นแบบผู้นำทางการเมืองคุณธรรม เรียนรู้และส่งต่อคุณธรรมทางการเมืองผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย ผสมผสานการจัดกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นถึงระดับประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
2. ระดับการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

3. การบูรณาการหลักธรรมผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเมืองเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างสื่อที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเมืองคุณธรรมที่โปร่งใส มีจริยธรรม และเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีแนวทางและหลักการสำคัญ ดังนี้

การสร้างเนื้อหาที่มีคุณภาพ ข้อมูลถูกต้องและเชื่อถือได้ สื่อต้องนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ตรวจสอบได้ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน รูปแบบและการจัดสรรเนื้อหาในการนำเสนอของยูทูปเพื่อสร้างยอดผู้ติดตามและยอดรับชมจากผู้รับสาร เป็นไปตามแนวคิดที่กล่าวข้างต้น โดยเฉพาะความคิดเห็นในการทำงานทุกอย่างต้องมีต้นทุน ในส่วนงบประมาณส่วนจำนวนผู้ชมไม่ได้ขึ้นอยู่กับงบประมาณ แต่ขึ้นอยู่กับเป็นเนื้อหา (Conson) ส่วนแรงใจหลักในการทำเนื้อหา (Content) มาจากคนดูล้วน ๆ เพราะส่วนใหญ่ จะให้คนดูเสนอว่า อยากดูเนื้อหา(Content) แบบไหนมากกว่า ส่วนประโยชน์ในการโต้ตอบกับคนที่ติดตามเราจะทำให้คนรักเรา (ภูริต สุคนธ์ ปัญญา, 2564)

เน้นเนื้อหาสร้างสรรค์ สื่อควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตย และกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตน หลีกเลี่ยงการสร้าง ความขัดแย้ง ไม่ผลิตเนื้อหาที่สร้างความเกลียดชังหรือแบ่งแยกกลุ่มคนในสังคม

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างพื้นที่สำหรับการแสดงความคิดเห็น สื่อควรเป็นช่องทางให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมอง และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่งเสริมการรับฟังความเห็นที่แตกต่าง สื่อควรเป็นสะพานเชื่อมความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นต่างกัน โดยใช้หลักการเคารพในความหลากหลาย

การบูรณาการหลักธรรมและจริยธรรม ยึดหลักคุณธรรม นำหลักธรรมทางศาสนาและจริยธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการผลิตสื่อ เช่น หลักเมตตา กรุณา สัจจะ และความยุติธรรม ส่งเสริมการเมืองคุณธรรม นำเสนอตัวอย่างของนักการเมืองหรือบุคคลสาธารณะที่ปฏิบัติตนด้วยคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคม

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล สื่อควรใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขึ้น สร้างสรรค์รูปแบบสื่อที่หลากหลาย เช่น คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก พอดแคสต์ เพื่อดึงดูดความสนใจและทำให้เนื้อหาเข้าใจง่าย “จุดสำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนของการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อเล่นการเมืองเพิ่มมากขึ้น คือ การเริ่มต้นใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาเสียงของพรรคอนาคตใหม่ เมื่อปี 2018-2019” การหาเสียงผ่านออนไลน์ของพรรคอนาคตใหม่ พรรคเล็กเพิ่งเกิดใหม่สามารถคว้าที่นั่งในสภากว่า 80 ที่นั่ง โดยมีคนเข้ามาทวิต อนาคตใหม่มากที่สุดในช่วงเลือกตั้ง รวมทั้งยอดการติดตามพรรคในช่องทางต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในยูทูปที่มียอดวิวกว่า 20 ล้านครั้ง (ในช่วงปี 2019) ที่สำคัญ ยังเกิดกระแส ฟาร์กพ้อ ดิตเทรนต์อันดับหนึ่งในทวิตเตอร์ ทำให้นาธาณ จึงรุ่งเรืองกิจกลายเป็น ‘เน็ตไอดอล’ ในทันที (The101.world, 2568)

การสร้างเครือข่ายและร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เช่น องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรศาสนา เพื่อผลิตและเผยแพร่สื่อที่มีคุณภาพ สร้างเครือข่ายสื่อคุณธรรม ร่วมมือกับสื่อมวลชนและนักสื่อสารมวลชนที่มีจริยธรรม เพื่อขยายการทำงานและสร้างผลกระทบเชิงบวก

การส่งเสริมการศึกษาและความรู้ทางการเมือง สร้างสื่อเพื่อการศึกษา ผลิตสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการประชาธิปไตย และสิทธิหน้าที่ของประชาชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น เวิร์กช็อป สัมมนา หรือการเสวนา เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเมืองคุณธรรม

การประเมินผลและปรับปรุง ติดตามผลกระทบของสื่อ ประเมินว่าสื่อที่ผลิตออกมามีส่วนสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือไม่

ปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและตอบสนองความต้องการของประชาชน

การสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบ สื่อต้องมีความโปร่งใส: เปิดเผยแหล่งที่มาของข้อมูลและกระบวนการผลิตสื่ออย่างชัดเจน มีความรับผิดชอบต่อสังคม สื่อต้องตระหนักถึงบทบาทและผลกระทบที่มีต่อสังคม และไม่ใช้สื่อเป็นเครื่องมือเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

ตัวอย่างการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมือง รายการทีวีหรือพอดแคสต์ ที่นำเสนอเรื่องราวของนักการเมืองที่มีคุณธรรม อินโฟกราฟิกหรือคลิปวิดีโอสั้นๆ ที่อธิบายกระบวนการเลือกตั้งหรือหลักการประชาธิปไตยอย่างง่ายๆ แคมเปญโซเชียลมีเดีย ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองไม่เพียงแต่ช่วยสร้างสังคมที่ตื่นตัวทางการเมือง แต่ยังช่วยปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับประชาชน และนำไปสู่การเมืองที่โปร่งใส มีคุณธรรม และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในระยะยาว

การเมืองคุณธรรมควรนำหลักธรรมจากพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ที่สอนให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติมาเป็นแนวทางปฏิบัติ แม้ในเมืองจะมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติ แต่หากผู้นำหรือผู้เกี่ยวข้องในกิจกรรมทางการเมืองยึดหลักขันติธรรม คือ การอดทนและเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง ก็จะสามารถนำไปสู่การสร้างสรรค์กิจกรรมทางการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรมได้

การนำหลักธรรมทางศาสนาและจริยธรรมมาใช้ในการผลิตสื่อ เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมให้ประชาชน และสร้างสรรค์กิจกรรมทางการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรม หลักธรรมที่สำคัญ ได้แก่ หลักเมตตา การสร้างสรรค์สื่อที่ส่งเสริมความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อผู้อื่น หลักกรุณา การสร้างสรรค์สื่อที่สะท้อนความเห็นอกเห็นใจ และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ หลักสัจจะ การสร้างสรรค์สื่อที่นำเสนอความจริง และความถูกต้อง หลักกุติธรรม การสร้างสรรค์สื่อที่ส่งเสริมความเท่าเทียม และเป็นธรรม

การทำกิจกรรมร่วมกันในระดับครัวเรือน ชุมชน หรือแม้แต่ในระดับรัฐและองค์กร ควรยึดหลักการเหล่านี้เพื่อส่งเสริมความสามัคคีและลดความขัดแย้ง โดยเฉพาะในสังคมที่มีความหลากหลายทางความคิดและวิธีการ การใช้หลักทวารวาสธรรมจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในระบบการเมืองคุณธรรม ผู้ครองเรือนเป็นผู้ทำกิจกรรมในเมืองในอาวาสสูตร กล่าวคือ บุคคลประกอบด้วย

ศรัทธา มีธรรม ๔ ประการนี้ คือ สัจจะ ธรรม" อิติ จาคะ ละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไม่เศร้าโศก ส.ส. (ไทย) 15/246/354

การตรวจสอบและการประนีประนอมเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความสมดุลในการเมือง โดยการใช้หลักคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น ฆราวาสธรรม (ธรรมสำหรับผู้ครองเรือน) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ ได้แก่ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความเพียร และการให้อภัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเมืองได้เป็นอย่างดี “สังคมคุณธรรม” ที่ทุกคนคาดหวัง คือ “สังคมที่อยู่ร่วมกันด้วยความดี ความถูกต้อง และมีความเป็นธรรม” ทำให้ทุกคนมีความสุขและเกิดพลังความสามัคคีในการพัฒนาสังคมให้เจริญรุ่งเรือง (วีรวิท คงศักดิ์, 2555) ผู้ปกครองเป็นผู้นำมีความสามารถ เป็นศูนย์รวมประสานใจ ช่วยชักชวน ชักจูง กระตุ้นเร้าจิตใจของคนร่วมชาติ ให้เฝ้าในการสร้างสรรค์ความดีงาม มุ่งมั่นที่จะช่วยกันพัฒนาชีวิต พัฒนาสังคม มีปัญญาหยั่งรุ่มองกว้างคิดไกล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2547)

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเมืองที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเมืองที่โปร่งใส มีจริยธรรม และเป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์สังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง การส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงการนำคุณธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเมืองของประเทศไทยเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสื่อในปัจจุบัน นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลาง หลีกเลี่ยงการนำเสนอข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการเมือง นำเสนอเนื้อหาที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองคุณธรรมอย่างสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ นิสิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 256 รูป/คน (วิทยาเขตนครราชสีมา ปี 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จากสูตรของทาคะยามาเน่ (Yamane, 1973) จากนิสิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทำการแบ่งกลุ่มตามสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 รูป/คนโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 5 รูป นักวิชาการรัฐศาสตร์ จำนวน 5 คน นักการเมืองในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จำนวน 5 คน นักวิชาการด้านพุทธศาสนา จำนวน 5 คน และตัวแทนการเมืองภาคประชาชน จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 25 รูปหรือคน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้มีความชำนาญสามารถให้ข้อมูลในการวิจัยได้

เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

2. แบบสอบถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบูรณาการหลักธรรมผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ เป็นการนำชุดความรู้จากการเรียนรู้ในรายวิชารัฐศาสตร์นำมาผสมผสานผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองเชิงคุณธรรม เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์และการจัดกิจกรรมในเชิงวิชาการทั้งภายในสถานศึกษาและร่วมกับกลุ่มการเมืองภาคประชาชนกระตุ้นประชาชนให้ตระหนักถึงการใช้คุณธรรมผสมผสานกับการแสดงออกทางการเมืองวิถีประชาธิปไตยเชิงพุทธ

2. การร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, S.D.= 0.65) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม ($\bar{X}=4.08$, S.D.= 0.65) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม ($\bar{X}=4.03$, S.D.= 0.70) และด้านการบูรณาการหลักธรรมผลิตสื่อ ($\bar{X}=3.92$, S.D.= 0.60)อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดัง แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม
ของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
(n = 157)

ระดับการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม ของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา	ระดับการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริม การเมืองคุณธรรม		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม	4.08	0.65	มาก
2. ด้านการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม	4.03	0.70	มาก
3. ด้านการบูรณาการหลักธรรมผลิตสื่อ	3.92	0.60	มาก
ภาพรวม	4.01	0.65	มาก

ระดับการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา พบว่า ระดับการร่วมพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นิสิตมีความสุขกับการผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมสร้างวัฒนธรรมหลังจาก เรียนรู้ในชั้นเรียนนำองค์ความรู้ในชั้นเรียนและประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองปรากฏการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ขาดความสมบูรณ์ โดยเฉพาะประชาธิปไตยลักษณะคณาธิปไตย,ธนาธิปไตย,ขาดการเชื่อมโยงกับประชาชน,การแสดงประชาธิปไตยกระทำเฉพาะช่วงเลือกตั้ง การร่วมผลิตสื่อส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยการเมืองคุณธรรม จึงกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างนิสิตกับคณาจารย์ให้เกิดการสร้างนวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การเมืองคุณธรรมเพิ่มการสื่อสารการเมืองคุณธรรมสู่สังคมไทย

3. การบูรณาการหลักธรรมผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ได้แก่ การส่งเสริมคุณธรรมนำเสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมคุณธรรมต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเมตตา การให้ความรู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองที่ถูกต้อง เช่น หลักการประชาธิปไตย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน สร้างแรงบันดาลใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองอย่างมีคุณธรรม เตือนสติให้ประชาชนเห็นถึงผลเสียของการทุจริตคอร์รัปชัน และการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม ตัวอย่างการบูรณาการหลักธรรมผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม สร้างวิดีโอที่นำเสนอเรื่องราวของบุคคลที่ทำความดี และมีคุณธรรมในการเมือง อินโฟกราฟิกสรุปหลักธรรมที่สำคัญ และนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เขียนบทความที่วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง และนำหลักธรรมมาอธิบาย แต่งเพลงที่เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมในการเมือง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมมุ่งสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวม การบูรณาการหลักธรรมในการผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมเป็นกระบวนการที่นำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการผลิตสื่อต่างๆ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องในการเมือง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองที่ถูกต้อง มีส่วนร่วมในการเมืองอย่างมีคุณธรรม และเลือกผู้นำที่มีคุณธรรมมาบริหารประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ ยึดหลักธรรมเป็นแกนกลาง หลักเมตตาและกรุณา หลักสัจจะ หลักทศพิธราชธรรม นำไปสู่สร้างสรรค์สื่อที่สร้างแรงบันดาลใจ สร้างเนื้อหาที่กระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีจริยธรรม เน้นการนำเสนอข้อมูลที่สร้างความสมานฉันท์และลดความรุนแรงทางการเมือง สามารถใช้สื่อเพื่อการศึกษาสร้างสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมและจริยธรรมทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ ให้เติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. การบูรณาการหลักธรรมผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา นำหลักธรรมตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและหลักธรรมรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก กิจกรรมทางการเมืองในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาและปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองการแก้ไขปัญหาทางการเมืองด้วยคุณธรรมมาประยุกต์ใช้กับการผลิตสื่อส่งเสริมคุณธรรมนำการเมืองตามความต้องการของนิสิตและความต้องการของประชาชนเกิดนวัตกรรมสร้างสรรค์สื่อส่งเสริมคุณธรรมตามอัตลักษณ์ของสาขาวิชารัฐศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระภิกษุโณ ตสสนาโมและคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์พุทธจริยธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วยด้านความดีงาม ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ดำเนินการปฏิบัติงานตามกรอบจริยธรรมให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและชุมชนสอดคล้องกับ**พระนุชิต นาคเสโน (โพธิชัย)** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ผู้สื่อสารมีความพร้อมไม่ว่าจะเป็นในด้านของเครือข่ายหรือการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ต้องการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลโดยเฉพาะในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย มีการกลั่นกรองความถูกต้องและผ่านการตรวจสอบมาแล้วรวมถึงการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดความต้องการก่อนได้สื่อสารออกมา การสื่อสารทางการเมืองอย่างมีเมตตาแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกันก่อให้เกิดการทำความคิด สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสงบก่อให้เกิดความรักความเมตตา ไม่เบียดเบียนหรือรังแกกัน มีกิริยาที่สุภาพเรียบร้อยไม่ข่มเหงทำลายกันเป็นพันธมิตรอันดีต่อกัน หลักธรรมในพระพุทธศาสนาได้สนับสนุนการปกครองทำให้คนมีความเสมอภาคและเสรีภาพ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและการสังเคราะห์ความรู้ “การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมของนิสิตรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา” การบูรณาการหลักธรรมเพื่อผลิตสื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรม เป็นกระบวนการที่นำหลักคำสอนทางศาสนาและจริยธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสื่อที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเมืองที่โปร่งใส มีคุณธรรม และเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยยึดหลักธรรมเป็นแกนกลาง

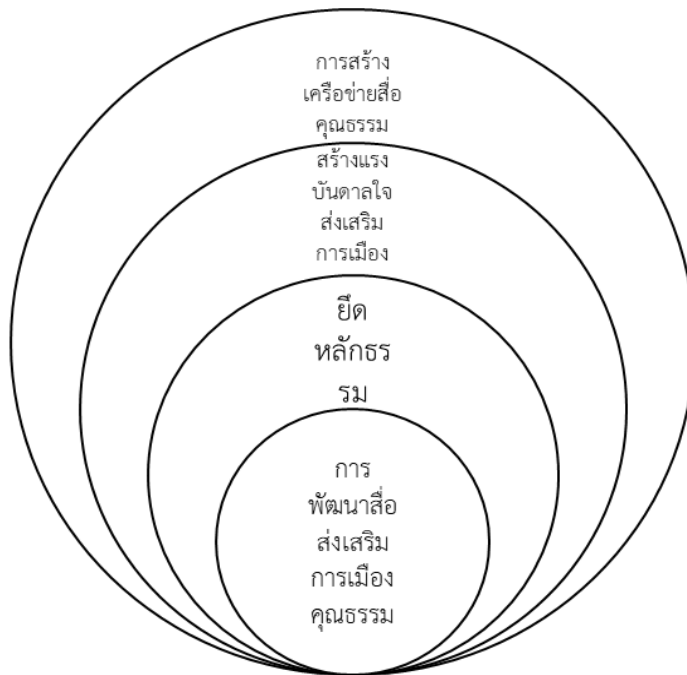
หลักเมตตาและกรุณา สื่อควรส่งเสริมความรัก ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจต่อกันในสังคม ลดการแบ่งแยกและสร้างความสามัคคี หลักสัจจะ สื่อต้องนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงหรือสร้างความเข้าใจผิด หลักทศพิธราชธรรม นำหลักการปกครองที่ดีมาเป็นแนวทาง เช่น การให้ความยุติธรรม การไม่เลือกปฏิบัติ และการยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และหลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมความเพียร ความตั้งใจมั่น การมีสติ และการคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบในการทำงานทางการเมือง

การสร้างสรรค์สื่อที่สร้างแรงบันดาลใจส่งเสริมการเมืองคุณธรรม นำเสนอนักการเมืองคุณธรรมต้นแบบ พร้อมรับการตรวจสอบทุกมิติจากสังคม ปฏิบัติตนด้วยคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคม สร้างเนื้อหาที่กระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีจริยธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระตุ้นประชาชนใช้อำนาจคุณธรรม ร่วมสื่อสารการเมือง แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมอง และร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมอย่างสร้างสรรค์ ผลิตสื่อการเมืองคุณธรรมเผยแพร่สู่สังคม ส่งเสริมการรับฟังความเห็นที่แตกต่างด้วยความเข้าใจและเคารพซึ่งกันและกัน

การผลิตสื่อลดการสร้าง ความขัดแย้งทางการเมือง หลีกเลี่ยงการผลิตสื่อที่สร้างความเกลียดชังหรือแบ่งแยกกลุ่มคนในสังคม เน้นการนำเสนอข้อมูลที่สร้างความสมานฉันท์และลดความรุนแรงทางการเมือง ผลิตสื่อใช้สื่อเพื่อการศึกษาทางรัฐศาสตร์ สื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมและจริยธรรมทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จัดทำคู่มือหรือเนื้อหาที่อธิบายหลักการการเมืองคุณธรรมอย่างง่าย ๆ เพื่อให้เข้าถึงได้ทุกกลุ่มวัย

การสร้างเครือข่ายสื่อคุณธรรม ร่วมมือกับองค์กรทางศาสนา สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลิตและเผยแพร่สื่อที่ส่งเสริมการเมืองคุณธรรม สร้างแพลตฟอร์มสื่อที่หลากหลาย ทั้งโซเชียลมีเดีย วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขึ้น

การประเมินผลและปรับปรุง ติดตามผลกระทบของสื่อที่ผลิตออกมา เพื่อประเมินว่าสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้มากน้อยเพียงใด ปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และบูรณาการหลักธรรมในการผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมการเมืองคุณธรรมไม่เพียงแต่ช่วยสร้างสังคมที่โปร่งใสและเป็นธรรม แต่ยังช่วยปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ ให้เติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อส่วนรวม

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ส.ส. (ไทย) 15/246/354 หมายถึง พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค [๑๒. อาฬวกสูตร]
ภาษาไทย เล่ม 15 ข้อ 246 หน้า 354 ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539
- The101.world. “‘และนี่คือเสียงของชาวเน็ต’ : เมื่อโซเชียลมีเดียคือ game changer การเมืองไทย?. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.the101.world/social-media-game-changer/> (2 กุมภาพันธ์ 2568).
- พระนุชิต นาคเสโน (โพธิชัย). (2565). การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา ของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), (2547). รัฐศาสตร์เพื่อชาติ VS รัฐศาสตร์เพื่อโลก. นนทบุรี : มูลนิธิบรรจงสนธิ - สหปฏิบัติฯ.
- พระภิกษุ ติสสนาโมและคณะ. (2565). การประยุกต์พุทธจริยธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม. 7(1) 134-146.
- ภูริต สุนทรปัญญา. (2564). กลยุทธ์การสร้างเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจอาหารที่มี ผู้ติดตามมากกว่า 1 แสนซับสไครป์ในยูทูบ. สารนิพนธ์หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด และแบรนด์ คณะนิเทศศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุขและสุธี ประศาสน์เศรษฐ. (2561). วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ปัญหาเชิง โครงสร้าง. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา. 6(2) 69-89.

วีรวิท คงศักดิ์. (2555). คุณธรรมกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บริษัท แว่นแก้ว เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด.

อภิรัตน์ ศิรินาวิน. (2567). การส่งเสริมจริยธรรมผู้บริหารพรรคการเมือง. วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ. 7(4) 263-272.

Yamane. T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis. New York: Harper and Row.

การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
PROACTIVE OPERATIONS AS A COORDINATOR OF VILLAGE HEALTH
VOLUNTEERS DAN KWIAN, CHOKCHAI, NAKHON RATCHASIMA

พระครูสุตวัตนบัณฑิต

Sutawatthanabundit

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

Chiang Rai Buddhist College

Email: taty_kham@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการสร้างปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโซคชัย จังหวัดนครราชสีมา 2. ศึกษากระบวนการร่วมกิจกรรมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโซคชัย จังหวัดนครราชสีมา 3. วิเคราะห์ผลดำเนินการปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโซคชัย จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 25 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษาการสร้างปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขกชัย จังหวัดนครราชสีมา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ปฏิบัติงานสนับสนุนนโยบายสาธารณสุขและองค์กรเครือข่ายด้วยจิตอาสาเป็นแกนนำสำคัญของชุมชน 2. ศึกษาระดับการร่วมกิจกรรมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขกชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านร่วมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสาน รองลงมา ด้านร่วมประสานงาน องค์กรเครือข่าย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านร่วมตัดสินใจเชิงนโยบายผู้ประสาน 3. ผลดำเนินการปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขกชัย จังหวัดนครราชสีมา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)สามารถปฏิบัติงานเชิงรุกประสานงานสาธารณสุขในชุมชน

คำสำคัญ: อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, การปฏิบัติงานเชิงรุก, บทบาทผู้ประสาน

Abstracts

This research aimed to 1. Study the development of proactive work as a coordinator role of village health volunteers in Dan Kwian Subdistrict, Mueang Chok Chai District, Nakhon Ratchasima Province. 2. Study the level of participation in proactive work activities as a coordinator role of village health volunteers in Dan Kwian Subdistrict, Mueang Chok Chai District, Nakhon Ratchasima Province. 3. Analyze the results of proactive work as a coordinator role of village health volunteers in Dan Kwian Subdistrict, Mueang Chok Chai District, Nakhon Ratchasima Province. The research methodology was a mixed-methods qualitative research, in-depth interviews with 25 people, descriptive data analysis, and quantitative research. A questionnaire was used to collect data. The sample group consisted of 121 people. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that: 1. Study on the development of proactive work as a coordinator of village health volunteers in Dan Kwian Subdistrict, Mueang Chok Chai District, Nakhon Ratchasima Province. Village health volunteers (VHVs) work to support public health policies and network organizations with volunteer spirit as important leaders of the community. 2. Study the level of participation in proactive work activities in the coordinating role of village public health volunteers in Dan Kwian Subdistrict, Mueang Chok Chai District, Nakhon Ratchasima Province. The overall level is at a high level. The aspect with the highest average value is participation in proactive work in the coordinating role, followed by participation in coordination with network organizations. The aspect with the lowest average value is participation in policy decision-making in the coordinating role. 3. Results of the proactive work of the role of the village health volunteers in Dan Kwian Subdistrict, Mueang Chok Chai District, Nakhon Ratchasima Province. Village health volunteers (VHVs) can work proactively to coordinate public health in the community.

Keywords: Building community networks, Development of student morality

บทนำ

นโยบายงานเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสุขภาพภาคประชาชนเพื่อต่อสู้โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) "NCDs ปัจจุบันปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหรือกลุ่มโรค non-communicable disease (NCD) เป็นปัญหาสาธารณสุขระดับประเทศและระดับโลก ค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคเหล่านี้มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆซึ่งในอนาคตแม้ประเทศร่ำรวยที่สุดในโลกก็ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายนี้ได้ โรคในกลุ่มนี้สำคัญ ได้แก่โรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงซึ่งเป็นโรคที่นำไปสู่ภาวะแทรกซ้อนต่างๆ มีค่าใช้จ่ายสูง เช่น โรคไต โรคหัวใจ โรคอัมพาต แพทย์และพยาบาลได้มีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของโรคดังกล่าวจะช่วยพัฒนาให้การรักษาโรค NCD ดีขึ้นและลดภาวะแทรกซ้อน (ประเสริฐ ธนกิจจารุ, 2557)

ปัจจุบันคนไทยจำนวนมากป่วยจากกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs อาทิ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคไต โรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น ซึ่งมาจากพฤติกรรมการใช้ชีวิต ทั้งการกินอาหารที่ไม่เหมาะสม

และขาดการออกกำลังกาย และมีแนวโน้มที่จะพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากโรคเหล่านี้จำนวนมาก เพื่อเป็นการลดจำนวนผู้ป่วยรายใหม่ ลดความรุนแรงของการเจ็บป่วยในผู้ป่วยรายเก่า จึงส่งเสริมให้ อสม. หมอคนที่ 1 ที่มีกว่า 1.07 ล้านคนทั่วประเทศ ทำหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และกระตุ้นให้ประชาชนปรับพฤติกรรมการกินแบบนับคาร์บ หรือคาร์โบไฮเดรตที่มาจากอาหารกลุ่มแป้งและน้ำตาล ซึ่ง อสม. 1 คน ดูแลประชาชนประมาณ 50 คน ดังนั้น ช่วยให้ประชาชนกว่า 50 ล้านคนกลับมามีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมและมีสุขภาพที่ดี ลดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตจากโรค NCDs และลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศได้ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2568)

ปัญหาผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหรือกลุ่มโรคที่มีจำนวนมากขึ้นและผู้ป่วยด้วยโรคอื่น ส่งผลให้เกิดการเพิ่มจำนวนผู้รับบริการในโรงพยาบาลทั้งประชาชนไทยและชาวต่างประเทศ ความเชื่อคนไทยมีความคิดว่าเรื่องสุขภาพเป็นหน้าที่ของทีมนแพทย์ในการดูแลรักษา นั้นทำให้ไม่ดูแลตนเอง เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วยก็จะไปโรงพยาบาล ส่งผลให้มีปริมาณจำนวนคนไข้มากขึ้น เกิดความไม่พอใจในเรื่องของการให้บริการที่ล่าช้า นำมาสู่การร้องเรียนเกิดขึ้น ซึ่งในมุมมองของผู้ให้บริการก็ทำงานอย่างเต็มที่ แต่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนไข้ที่มีจำนวนที่มากกว่าศักยภาพในการให้บริการ นับว่าเป็นวงจรที่วนอยู่อย่างนี้ ดังนั้นหากคนไทยมองว่าเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องของตัวเอง ช่วยลดปัญหาได้เป็นอย่างมาก (ประเสริฐ ธนกิจจารุ, 2557)

การสนับสนุนให้ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเอง ช่วยลดจำนวนผู้ป่วยเข้ารับบริการในโรงพยาบาลลง แต่เน้นการดูแลเชิงรุกถึงชุมชนด้วยกลไก อสม." โดยมอบหมายให้ อสม. เป็นแกนนำสุขภาพของชุมชน ช่วยส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรคเชิงรุก ให้ความรู้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ลดการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ก่อนเข้าสู่ระบบการรักษา รวมทั้งการคำนวณการกินคาร์โบไฮเดรต (คาร์บ) ต่อวัน (รวม.พานันคาร์บ) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสุขภาพภาคประชาชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การขับเคลื่อนงานสุขภาพภาคประชาชน เพื่อต่อสู้โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทำหน้าที่ผู้ประสานงานการดูแลหรือผู้จัดการการดูแลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน (CHW) ช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีภาวะสุขภาพที่ซับซ้อนในการเข้าสู่ระบบการดูแลสุขภาพ สนับสนุนบุคคลต่างๆ โดยการให้ข้อมูลด้านทรัพยากรด้านสุขภาพและชุมชน การประสานงานการขนส่ง การนัดหมาย การส่งคำเตือนการนัดหมาย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอาจทำงานร่วมกับผู้ป่วยเพื่อพัฒนาแผนการจัดการการดูแลและใช้เครื่องมือ เช่น บันทึกอาหารและการออกกำลังกาย เพื่อติดตามความคืบหน้าในช่วงเวลาต่างๆ ในโครงการเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชนแห่งนี้ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำหน้าที่เป็นโค้ชการเปลี่ยนผ่านการดูแลสำหรับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนชนบทซึ่งได้รับการปล่อยตัวจากบริการดูแลสุขภาพที่บ้าน ในโครงการชนบทอีกโครงการหนึ่ง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ติดต่อผู้ป่วยที่เพิ่งได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเรื้อรังเพื่อตอบคำถามและนัดหมาย (ศูนย์ข้อมูลสุขภาพชนบท, 2568)

ตลอดระยะเวลากว่า 30 ปี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับจากประชาชนว่าเป็นองค์กรอาสาสมัครที่ประสบความสำเร็จในการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง กระจายอยู่ทุกหมู่บ้านและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพของชุมชนอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ การดูแลแม่และเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชน ตลอดจนการเฝ้าระวังโรคในชุมชน เป็นผู้นำการขับเคลื่อนและจัดการสุขภาพของชุมชน การจัดทำแผนสุขภาพชุมชน และเชื่อมประสานบทบาทโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเกิด

การเรียนรู้และเพิ่มความสามารถดูแลสุขภาพตนเอง ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2554)

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเยี่ยมชมโครงการลดความแออัดในโรงพยาบาล “จัดส่งยาให้ผู้ป่วยที่บ้าน” ผ่านเครือข่ายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และมีอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในพื้นที่ร่วมจัดส่งยา เพื่อดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อไม่เรื้อรังให้เข้าถึงบริการและเพื่อลดการแพร่กระจายโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 การลดความแออัดในโรงพยาบาลเป็นนโยบายที่ สบสช.ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดต่อโควิด-19 เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้ผู้ป่วยมีความเสี่ยงติดเชื้อ พร้อมกับจัดบริการเยี่ยมบ้านติดตามอาการผู้ป่วยเรื้อรังที่รับยา ทำให้ได้รับการดูแลต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินงานต้องบอกว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดัน และโรคปอดได้จำนวน 80-90% ลดความแออัดผู้ป่วยในโรงพยาบาลได้อย่างมาก (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2568)

การปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตามบทบาทและทำหน้าที่ประสานงานสาธารณสุข นอกจากนี้ยังช่วยเหลือประสานงานในองค์กรเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนให้เข้าถึงข้อมูลชุมชน สนับสนุนกิจกรรมชุมชนประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรภายนอกชุมชน งานผู้ประสานงานเชิงรุกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขงชัย จังหวัดนครราชสีมา แต่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)ทุกคน ร่วมกิจกรรมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานสร้างการยอมรับตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับประเทศ ผลนำไปใช้เป็นต้นแบบแก่สมาชิกชุมชนจิตอาสาเข้าร่วมกิจกรรมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สมาชิกชุมชนบางคนแสดงกุศลเจตนาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)ทำงานเป็นผู้ประสานในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการสร้างปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขงชัย จังหวัดนครราชสีมา
2. ศึกษาระดับการร่วมกิจกรรมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขงชัย จังหวัดนครราชสีมา
3. วิเคราะห์ผลดำเนินการปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขงชัย จังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม

การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขงชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

นโยบายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (Village Health Volunteer)หรือที่เราเรียกย่อ ๆ ว่า อสม. เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละต่อประชาชนในหมู่บ้าน กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่ม

ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับและก้าวนำไปสู่การพัฒนาด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตของภาคประชาชน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) "อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน" หมายความว่าบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากหมู่บ้านหรือชุมชนและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่คณะกรรมการกลางกำหนด ได้แก่ 1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 2. อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานครซึ่งปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในเขตกรุงเทพมหานคร 3. อาสาสมัครสาธารณสุขอื่นตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใช้ชื่อย่อว่า "อสม." มีชื่อเรียกภาษาอังกฤษว่า Village Health Volunteer และใช้ชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า "VHV" (ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, 2554)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านไม่น้อยกว่า 10 หลังคาเรือนในแต่ละคุ้มหรือละแวกบ้านและได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย (Change agents) การทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผนและประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2554)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมายถึงนักจัดการสุขภาพชุมชน (อสม.นักจัดการสุขภาพชุมชน)คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่เป็นต้นแบบในการสร้างสุขภาพ และ เป็นผู้ร่วมดำเนินการ สั่งการ ควบคุมกำกับ ให้คำชี้แนะ ในกระบวนการจัดการด้านสุขภาพ 4 ด้าน เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในชุมชน นำไปสู่การพัฒนา การดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนที่พึ่งตนเองได้ (กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2556)

กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขในงานสาธารณสุขมูลฐานเพียงประเภทเดียว คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย การสื่อข่าวสาธารณสุข การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสุขภาพ และจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพภาคประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

คุณสมบัติของ อสม. เป็นบุคคลที่ชาวบ้านในระแวกหรือคุ้มยอมรับและเชื่อถือ สมควรใจและเต็มใจช่วยเหลือชุมชนด้วยความเสียสละ มีเวลาเพียงพอที่จะช่วยเหลือชุมชน โดยอยู่ประจำในหมู่บ้านและไม่ย้ายถิ่นในระยะเวลาช่วง 1ถึง 2 ปี มีความคล่องตัวในการประสานงาน อ่านออกเขียนได้ เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านพัฒนาสุขภาพ และการพัฒนาชุมชน ไม่ควรเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ

วิธีการคัดเลือก อสม. ให้ใช้วิธีการประชาธิปไตยในการคัดเลือกบุคคลเป็น อสม. โดย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดประชุมกรรมการหมู่บ้าน อสม. ชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทของอสม. มอบหมายให้กรรมการ

หมู่บ้าน อสม. เป็นคณะกรรมการสรรหา อสม. แบ่งละแวกหรือคุ้มบ้านออกเป็นคุ้มละ 8 - 15 หลังคาเรือน สอบถามหาผู้สมัครใจและมีคุณสมบัติตามที่กำหนด คัดเลือกเข้ารับการอบรมเป็นอสม. มีผู้สมัครเกิน 1 คน ให้คณะผู้ดำเนินการสรรหา อสม. จัดประชุมหัวหน้าครอบครัวหรือผู้แทนครอบครัวในละแวกหรือคุ้มนั้น ๆ เพื่อลงมติโดยใช้เสียงส่วนใหญ่คัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรมเป็น อสม. ประจำละแวกบ้านหรือคุ้ม และเข้ารับการฝึกอบรมอาสาสมัครใหม่เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขที่คัดเลือกเข้ามาใหม่มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกระทุ่ม, ม.ป.ป.)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) บทบาทผู้ประสาน ปัจจุบัน อสม. มีบทบาทที่เข้มแข็งมากขึ้น โดยเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมและการจัดการสุขภาพชุมชน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการคิด วิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการขับเคลื่อนระบบสุขภาพ เครือข่ายกำลังคนด้านสุขภาพภาคประชาชน ในการพัฒนาจากบริการสุขภาพซึ่งเป็นเชิงรับไปสู่การพัฒนาเชิงรุก รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาในมิติอื่นๆ อย่างบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับประชาชน/ชุมชน หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2567)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นด่านหน้าในการดูแลปัญหาสุขภาพของคนในพื้นที่เป็นตัวแทนของประชาชน เป็นผู้มีจิตอาสาและผู้เสียสละ ซึ่งทำหน้าที่หลักในการส่งเสริม เฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลปัญหาสุขภาพเบื้องต้นให้กับคนในชุมชน รวมทั้งทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมประสานระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและประชาชนในพื้นที่ มีความสามารถในการประเมิน และการตัดสินใจให้การดูแลหรือส่งต่ออย่างเหมาะสม ทันเวลา ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงพยาบาลและค่าใช้จ่ายในการรักษา ลดความแออัดของโรงพยาบาลตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งยังส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในอนาคต(คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 2566)

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา สามารถปฏิบัติงานได้ทั้งในรูปแบบเชิงรับคือรับนโยบายต่างๆจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาปฏิบัติจัดกิจกรรมตามที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกำหนดให้และปฏิบัติงานเชิงรุกคือสามารถเลือกดำเนินกิจกรรมต่างๆให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพดูแลสุขภาพประชาชนในชุมชนตามบทบาทอสมและตามที่กฎหมาย กำหนดให้อสมปฏิบัติงานได้โดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆในชุมชนเลือกจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพดูแลสุขภาพและการประสานงานในชุมชน การสื่อสารข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพชุมชนและการสื่อสารข่าวสารขององค์กรเครือข่ายในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 172 คน (ผู้ร่วมดำเนินการ ปี 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ทำการแบ่งกลุ่มตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คนโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 5 รูป นักวิชาการด้านศาสนา จำนวน 5 รูป/คน แกนนำจิตอาสาชุมชน จำนวน 5 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน และตัวแทนองค์กรเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 25 รูปหรือคน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้ที่มีความชำนาญ และสามารถให้ข้อมูลในการวิจัยได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงก์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 –1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.889

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงก์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 –1.00

ผลการวิจัย

การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. การสร้างปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สามารถปฏิบัติงานได้ทั้งในรูปแบบเชิงรับ คือ รับนโยบายต่างๆจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาปฏิบัติจัดกิจกรรมตามที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มอบหมาย และปฏิบัติงานเชิงรุก คือ สามารถเลือกดำเนินกิจกรรมต่างๆให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพ ดูแลสุขภาพประชาชนในชุมชนตามบทบาททอสม.ตามกฎหมายกำหนดให้อสม.ปฏิบัติงานได้ โดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆในชุมชน เลือกจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ดูแลสุขภาพการประสานงานในชุมชน การสื่อสารข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพชุมชนและการสื่อสารข่าวสารขององค์กรเครือข่ายในชุมชน

2. ระดับการร่วมกิจกรรมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.22,

S.D.= 0.73) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านร่วมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสาน ($\bar{X}$ =4.75, S.D.= 0.70) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านร่วมประสานงานองค์กรเครือข่าย ($\bar{X}$ =4.06, S.D.= 0.67) และด้านร่วมตัดสินใจเชิงนโยบายผู้ประสาน ($\bar{X}$ =3.85, S.D.= 0.81) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขชัย จังหวัดนครราชสีมา

(n = 121)

การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอ เมืองโขชัย จังหวัดนครราชสีมา	ระดับการร่วมปฏิบัติงาน		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ร่วมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสาน	4.75	0.70	มาก
2. ร่วมประสานงานองค์กรเครือข่าย	4.36	0.67	มาก
3. ร่วมตัดสินใจเชิงนโยบายผู้ประสาน	3.85	0.81	มาก
ภาพรวม	4.32	0.72	มาก

3. ผลดำเนินการปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขชัย จังหวัดนครราชสีมา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขชัย จังหวัดนครราชสีมา สามารถปฏิบัติงานเป็นผู้ประสานงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโขชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นสถานบริการทางสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข นโยบายงานเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสุขภาพภาคประชาชนเพื่อต่อสู้โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) แก้ปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหรือกลุ่มโรค non-communicable disease (NCD) อันเป็นปัญหาสาธารณสุขระดับประเทศ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรค ช่วยลดความแออัดในโรงพยาบาลอำเภอโขชัยและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียน ประสานจัดส่งยาให้ผู้ป่วยที่บ้าน เพื่อดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อไม่เรื้อรังให้เข้าถึงบริการและเพื่อลดการแพร่กระจายโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 จัดส่งยาให้กับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง พร้อมกับจัดบริการเยี่ยมบ้านติดตามอาการผู้ป่วยเรื้อรังที่รับยา ทำให้ได้รับการดูแลต่อเนื่อง สามารถลดจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูงลดความแออัดผู้ป่วยในโรงพยาบาลได้อย่างมาก

การตรวจรับและส่งต่อไปให้กับผู้ป่วย เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียนทำหน้าที่จัดส่งยาและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ที่ผ่านการอบรมร่วมทำหน้าที่ส่งยาให้กับผู้ป่วยด้วย ทำให้ผู้ป่วยได้รับยาต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยังมีการติดตามเยี่ยมบ้านผู้ป่วย มีการวัดความดัน ตรวจน้ำตาลในเลือด หากพบอาการผิดปกติก็จะมีการส่งแพทย์เพื่อตรวจและให้การรักษา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

1. การสร้างปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา สามารถปฏิบัติงานเชิงรุกเป็นผู้ประสานงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสุขภาพภาคประชาชนเพื่อต่อสู้โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) จัดส่งยาให้กับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง พร้อมกับจัดบริการเยี่ยมบ้านติดตามอาการผู้ป่วยเรื้อรังที่รับยา ทำให้ได้รับการดูแลต่อเนื่อง สามารถลดจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูงลดความแออัดผู้ป่วยในโรงพยาบาลได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดวงกมล กักอึ้งและจรัสพงศ์ คลังกรณ์ (2567)** ได้วิจัยเรื่อง “นโยบายการพัฒนาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำเป็นต้องใช้ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนและเข้าใจง่ายเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้สื่อสารให้เข้ากับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมในการบริหารจัดการสุขภาพให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดีของประชาชนต่อไป

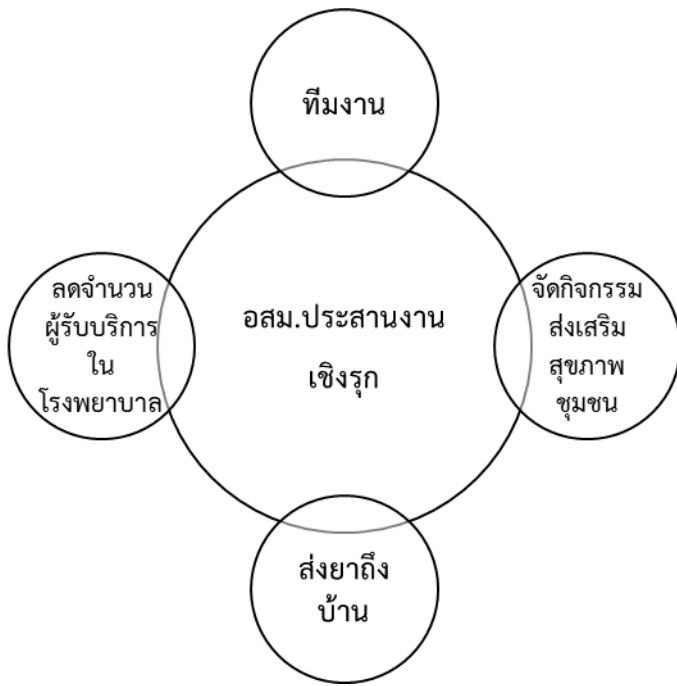
2. ระดับการร่วมกิจกรรมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่วมปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสาน รองลงมา ด้านร่วมประสานงานองค์กรเครือข่าย และน้อยที่สุด คือ ด้านร่วมตัดสินใจเชิงนโยบายผู้ประสาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เน้นปฏิบัติงานตามที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียนมอบหมายเนื่องจากทักษะและความชำนาญหลายประการ ต้องอาศัยองค์ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ในองค์กรอื่นๆเข้ามามีส่วนในการจัดการดำเนินงานให้ถูกต้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้รับบริการส่วนอสมจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ประสานและนำข้อมูลจากชุมชนย้อนกลับมาสู่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียนสอดคล้องกับบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ส่วนการคิดเชิงนโยบายเป็นงานที่อสมไม่ถนัดและไม่สามารถเข้าไปร่วมออกนโยบายต่างๆของสาธารณสุขได้ แต่เน้นการนำข้อมูลข่าวสารใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินนโยบายสาธารณสุขและจัดทำเป็นแผนงานกิจกรรมในพื้นที่ได้ ดำเนินการประสานกับชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชลียา ศิริกาลและคณะ (2564)** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลธาตุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในชุมชนภาพรวมเฉลี่ยระดับมาก บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้านจิตใจระดับมาก บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้านสังคมระดับมาก บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้านร่างกายระดับมาก และบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจระดับมาก

3. ผลดำเนินการปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา สามารถประสานงานระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นสถานบริการทาง

สาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กระทรวงสาธารณสุขในอำเภอโคกชัยกับประชาชนผู้รับบริการให้สามารถจัดกิจกรรมดูแลสุขภาพ รับการรักษาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ อินทรกำแหง ณราชสีมาและคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขไทย” ผลการวิจัยพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขไทย ในบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขไทย พบว่า การแนะนำ เผยแพร่ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ รวมทั้งการให้สุศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพการดูแล ตลอดจนการติดตามช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสาธารณสุข การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคซึ่งบางครั้งมีงานเฉพาะกิจที่เสริมบทบาทหน้าที่ที่ต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนมากที่สุด คือ อาสาสมัครสาธารณสุขไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ การสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสภาพด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและการสังเคราะห์ความรู้ “การปฏิบัติงานเชิงรุกบทบาทผู้ประสานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโคกชัย จังหวัดนครราชสีมา” อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ตำบลด่านเกวียน ทำงานด้วยจิตอาสา ทำงานเป็นทีมปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโคกชัย จังหวัดนครราชสีมา ลักษณะการทำงานเชิงรุกคือรูปแบบและกิจกรรมการทำงานที่สอดคล้องกับพื้นที่ สามารถดำเนินงานตามที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมาย ติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมการดูแลสุขภาพประชาชนเป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงานสาธารณสุข จุดเด่นของอสม.คือการประสานงานผู้ป่วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ลดการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และจัดกิจกรรมคัดกรอง ส่งเสริมสุขภาพ รับยาภายในชุมชน ช่วยให้เกิดบริการที่ดี มีกิจกรรมเสริมเชิงรุกในการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้ดูแลสุขภาพตนเองในชุมชน สร้างชุมชนน่าอยู่ร่วมกัน และยังเป็นบริการหนุนเสริมนโยบาย 30 บาทรักษาทุกที่ด้วยบัตรประชาชนใบเดียวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2554). คู่มือ อสม.ยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2556). คู่มือ อสม. นักจัดการสุขภาพชุมชน. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2567). หลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานครูฝึกอบรม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.). นนทบุรี : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.
- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. (2566). หลักสูตรซูเปอร์ อสม.. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม แอนด์ เอ็ม เลเซอร์พริ้นต์.
- ชลียา ศิริกาลและคณะ. (2564). บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลธาตุ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 4(2) 176-189.
- ดวงกมล กีก้องและจรัสพงศ์ คลังกรณ์. (2567). นโยบายการพัฒนาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.). วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 8(1) 440-452.
- ประเสริฐ ธนกิจจารุ. (2557). การดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ยากต่อการรักษา. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานอายุรศาสตร์ โรงพยาบาลราชวิถี สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2554 (2554, มีนาคม 20).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 128 (33ง),1.

ศูนย์ข้อมูลสุขภาพชนบท.(ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.ruralhealthinfo.org> (3 กุมภาพันธ์ 2568).

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกระทุ่ม. (ม.ป.ป.). คู่มือการดำเนินงานภาคประชาชน (อสม.)ตามภารกิจหลัก
และภารกิจสนับสนุนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกระทุ่ม. จังหวัดพิษณุโลก : สำนักงาน
สาธารณสุขอำเภอบางกระทุ่ม.

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.(ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.facebook.com/NHSO>.
(4 กุมภาพันธ์ 2568).

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.(ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/90065> (4 กุมภาพันธ์ 2568).

สุชาดา อินทรกำแหง ณ ราชสีมาและคณะ. (2564). บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขไทย. วารสารวิจัยและ
พัฒนาด้านสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. 7(2) 80-97.

Yamane. T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis. New York: Harper and Row.

การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมือง
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน

DEVELOPMENT OF DEMOCRACY AND POLITICAL SELF-EXPRESSION
IN THE AREA OF DANKWEAN SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

พระครูโพธิ์รัตนธรรม

Phrakru Photirattatham

วัดโพธิ์แก้วเบญจธาราม

Wat Pho Kaeo Benchatharam.

Email: SiNW92499P9WI@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน 2. ศึกษากระบวนการร่วมพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน 3. แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 25 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คน สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน ประชาชนร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่รัฐจัดขึ้น แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เน้นกิจกรรมการเลือกตั้งรูปแบบต่างๆ ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ 2. ระดับการร่วมพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการร่วมกิจกรรมพัฒนาประชาธิปไตย รองลงมา ด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองกับคนสนิท ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองในชุมชน 3. แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน ชุมชนร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง แต่ไม่แสดงตัว สนับสนุนบุคคลหรือตัวแทนกลุ่มการเมืองต่างๆ แต่จะแสดงกับเฉพาะบุคคลใกล้ชิด การพัฒนาประชาธิปไตยรัฐต้องสร้างความเชื่อมั่นต่อการแสดงตัวทางการเมืองไม่ก่ออันตราย ความขัดแย้งในชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนาประชาธิปไตย, ความกล้าแสดงตัวตนทางการเมือง

Abstracts

This research aimed to 1. Study the development of democracy and the courage to express oneself in politics in Dan Kwian Subdistrict Administrative Organization 2. Study the level of cooperation in developing democracy and the courage to express oneself in politics in Dan Kwian Subdistrict Administrative Organization 3. Guidelines for developing democracy and the courage to express oneself in politics in Dan Kwian Subdistrict Administrative Organization. The research methodology was mixed-methods: qualitative research, in-depth interviews with 25 people, descriptive data analysis, and quantitative research. A questionnaire was used to collect data. The sample size was 353 people. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that: 1. Development of democracy and courage to express oneself politically in the area of Dan Kwian Subdistrict Administrative Organization. People participate in political activities organized by the state, showing their participation in democratic politics, emphasizing various forms of election activities at the local to national levels. 2. The level of participation in democratic development and the courage to express one's political identity in the Dan Kwian Subdistrict Administrative Organization is at a moderate level overall. The aspect with the highest average value is participation in democratic development activities, followed by the aspect of expressing one's political identity with close friends. The aspect with the lowest average value is the aspect of expressing one's political identity in the community. 3. Guidelines for developing democracy and the courage to express one's political identity in the Dan Kwian Subdistrict Administrative Organization area. The community participates in election activities but does not express political identity to support individuals or representatives of various political groups, but expresses it only with close individuals. In developing democracy, the state must create confidence that political identity will not cause harm or conflict in the community.

Keywords: Democratic development, political assertiveness

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองของไทยแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงมายาวนานแต่การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นยังวนอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์การควบคุมดูแลจากกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองและกลุ่มผู้มีอำนาจทางศักดินาหากแต่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเข้ามาควบคุมอำนาจทางการเมืองการปกครองที่ปรับเปลี่ยนไปตามสมัยนิยมการแสดงตัวตนทางการเมืองเพื่อให้เกิดพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยจึงมีน้อย ประชาธิปไตยที่พยายามสร้างกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ไม่มีผลประโยชน์ที่เกิดกับประชาชนอย่างเห็นได้ชัดนัก ตรงกันข้ามชนชั้นนำทางการเมืองจะเป็นฝ่ายได้รับผลประโยชน์มากกว่า ปัญหาและอุปสรรคของประ

บอบประชาธิปไตยไทยอยู่ที่ไม่สามารถทำให้มิติของเป้าหมายหรือหลักการของประชาธิปไตยเกิดขึ้นอย่างแท้จริงและมั่นคงในประเทศไทยได้ (ณัฐพล บุญยพิพัฒน์, 2562)

การเมืองไทยภายใต้ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยเป็นระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ฝังรากลึกในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของไทย มันเป็นระบบที่บุคคลที่มีอำนาจหรือฐานะทางสังคมสูงกว่า (ผู้อุปถัมภ์) ให้การสนับสนุนและคุ้มครองแก่บุคคลที่มีอำนาจหรือฐานะทางสังคมต่ำกว่า (ผู้รับอุปถัมภ์) เพื่อแลกกับความจงรักภักดีและการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ การค้าเงิน การค้าชู้ การสนับสนุน การเลี้ยงดู ในทางการเมือง การได้รับสิทธิพิเศษจากผู้ใหญ่หรือญาติมิตรของตน เป็นระบบที่ตรงกันข้ามกับระบบความชอบธรรมซึ่งนิยมใช้เป็นหลักในปัจจุบัน ผลกระทบของระบบอุปถัมภ์มีทั้งด้านบวก ด้านลบ ก่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคม ผู้รับอุปถัมภ์มักจะรู้สึกปลอดภัยและได้รับการคุ้มครองจากผู้อุปถัมภ์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนด้านลบก่อให้เกิดการทุจริตและคอร์รัปชัน การใช้อำนาจในทางที่ผิด โดยเฉพาะในวงการการเมืองและราชการ

พัฒนาการประชาธิปไตยแบบไทย เกิดเป็นระบบซ้อนระบบประชาธิปไตย ปรับเปลี่ยนเป็นระบบคณาธิปไตยผู้มีอำนาจได้สร้างบุญคุณแก่ผู้ที่ใช้อำนาจในการเลือกผู้แทนของตนให้ขึ้นไปตามแรงกดดันของบุคคลผู้ให้การอุปถัมภ์แทนการใช้เหตุผลความจำเป็นความต้องการความดีงามมาใช้เป็นฐานคิดในการเลือกตั้ง ส่งผลให้เกิดระบบซ้อนประชาธิปไตย เป็นระบบคณาธิปไตย ใช้ทรัพยากร เงิน ผลประโยชน์ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเมื่อตัดสินใจตามวิถีประชาธิปไตยแทนการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ระบอบประชาธิปไตยตามหลักการที่พึงเป็นไม่สามารถพัฒนาได้ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยปัจจุบัน

การพัฒนาประชาธิปไตยตามการสร้างอำนาจอุปถัมภ์ในสังคมไทยกระจุกตัวและไม่เป็นธรรม ส่งผลให้ประชาชนผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกผู้แทนหรือดำเนินการต่างๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญตามวิถีประชาธิปไตยไม่สามารถแสดงตัวตนที่แท้จริงทางการเมือง การใช้อำนาจในเชิงเหตุผลตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามวิถีประชาธิปไตยดำเนินการได้ อาจเป็นเพราะความเกรงกลัวในอำนาจที่เคยอุปถัมภ์กันและกัน การเกรงกลัวต่ออำนาจที่ซ่อนเร้นอาจทำลายสังคมหรือทำลายบุคคลที่เห็นต่างทางการเมือง ส่วนคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของประชาชน ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน นั้นเป็นการเตือนให้รู้สึกตัวด้วยว่า คุณภาพของประชาธิปไตยอยู่ที่คุณภาพของประชาชน (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2543)

การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย จำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนใช้อำนาจทางการเมืองและแสดงออกความเป็นตัวตนทางการเมือง แสดงจุดยืนตนเองชัดเจนหรืออาจปรับเปลี่ยนด้วยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองถูกต้องเหมาะสมใช้สติปัญญาและเสรีภาพตนเองตัดสินใจได้อย่างอิสระเสรี ถึงแม้ว่าสิ่งที่ตัดสินใจนั้นอาจถูกมองว่าผิดหรือถูก รวมถึงการใช้คุณธรรมตามวิถีพระพุทธศาสนาหรือวิถีแห่งศาสนาอื่นๆ คำนึงถึงคุณธรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการส่งเสริมแสดงตัวตนทางการเมืองเพื่อให้ประชาธิปไตยได้มีพัฒนาการตามแนวคิดอุดมการณ์ของสังคมประชาธิปไตยในทั่วโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน
2. ศึกษาระดับการร่วมพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน

3. แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน การนำหลักการในระบอบประชาธิปไตยที่มีอยู่ในทั่วโลกมาวิเคราะห์พัฒนาการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยและการแสดงตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทย ซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักการประชาธิปไตย แนวคิดทางการเมืองที่เน้นการปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชน และเพื่อประโยชน์ของประชาชน มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (Popular Sovereignty) ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจทางการเมือง รัฐบาลได้รับอำนาจจากการเลือกตั้งโดยประชาชน และต้องรับผิดชอบต่อประชาชน
2. ความเสมอภาค (Equality) ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในสิทธิและโอกาสทางการเมือง ไม่มีการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของเชื้อชาติ เพศ ศาสนา หรือสถานะทางสังคม
3. สิทธิและเสรีภาพ (Rights and Liberties) ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพพื้นฐาน เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการชุมนุม และเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ
4. นิติธรรม (Rule of Law) กฎหมายเป็นสิ่งสูงสุด และทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน รัฐบาลและผู้มีอำนาจต้องปฏิบัติตามกฎหมายและไม่สามารถใช้อำนาจโดยพลการ
5. การเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรม (Free and Fair Elections) ประชาชนมีสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนของตนอย่างเสรีและเป็นธรรม การเลือกตั้งต้องมีความโปร่งใส และทุกเสียงมีค่าเท่ากัน
6. การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ประชาชนมีโอกาและช่องทางในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมพรรคการเมืองหรือการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมนี้ช่วยให้รัฐบาลตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น
7. การตรวจสอบและถ่วงดุล (Checks and Balances) อำนาจอธิปไตยถูกแบ่งแยกและถ่วงดุลระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ระบบนี้ช่วยป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิดและรักษาความยุติธรรม
8. ความรับผิดชอบต่อสังคมและความโปร่งใส (Accountability and Transparency) รัฐบาลและผู้มีอำนาจต้องรับผิดชอบต่อกรกระทำของตน การตัดสินใจและการดำเนินงานของรัฐบาลต้องมีความโปร่งใสและเปิดเผยต่อสาธารณะ
9. การเคารพในความหลากหลาย (Respect for Diversity) ประชาธิปไตยเคารพในความแตกต่างและความหลากหลายทางความคิด วัฒนธรรม และวิถีชีวิต การตัดสินใจทางการเมืองควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของทุกกลุ่มในสังคม
10. สันติวิธีและความสมานฉันท์ (Peaceful Resolution and Consensus) การแก้ไขข้อขัดแย้งและการตัดสินใจทางการเมืองควรดำเนินการโดยสันติวิธี การหาฉันทามติและการประนีประนอมเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการประชาธิปไตย (พีระศักดิ์ พอจิต,ม.ป.ป.)

การแสดงตัวตนทางการเมืองตามหลักการประชาธิปไตย เป็นรากฐานสำคัญของการปกครองที่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อสร้างสังคมที่ยุติธรรมและเท่าเทียมโดยแสดงออกด้วยการเลือกตั้ง และแสดงตัวสนับสนุนประชาธิปไตย เปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจทั้งในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียง ทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมไม่มีการซื้อน้ำหรือบังคับให้เลือก

รูปแบบการเลือกตั้งทั่วไป ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้แทนเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ราษฎรสามารถใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เป็นต้น

ความสำคัญของการเลือกตั้งประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศแต่ในสภาพสังคมปัจจุบัน ย่อมเป็นไปได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อมๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้โดยเลือกผู้แทนเห็นว่าประโยชน์แก่ส่วนรวมตามแนวทางที่ตน ต้องการโดยพิจารณาจากนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคของผู้สมัคร

การเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่าง ๆ การเลือกตั้งในประเทศไทยมีหลายระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน เลือกผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาท้องถิ่น ระดับตำบล เลือกกำนันผู้บริหารท้องถิ่น ระดับอำเภอ เลือกสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาเมืองพัทยา ระดับจังหวัด เลือกสมาชิกสภาจังหวัด การเลือกตั้งในกรุงเทพฯ เลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลือกตั้งสมาชิกสภา กทม. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตระดับชาติ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกสมาชิกวุฒิสภา

การแสดงคุณสมบัติผู้เกี่ยวข้องการเมืองแบบประชาธิปไตย กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มีสัญชาติไทยแต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีมีการเลือกตั้ง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่ง ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันอันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้งให้บุคคลนั้น มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

การมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การบริหารงานของรัฐ อาจเป็นไปในทางตรงหรือทางอ้อม และเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยสมัครใจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ติดตามข่าวสาร การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม (ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตรและโชติกา แก่นธิดา, 2562) ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น แสดงตัวตนทางการเมืองอย่างอิสระเสรี ให้ข้อเสนอแนะผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การลงประชามติ การเสนอแนะนโยบาย เป็นต้น นโยบายรัฐบาลควรเป็นนโยบายเกิดจากประชาชนมากกว่าเกิดจากความคิดนักการเมืองเพียงบางส่วนนิยมอ้างประชาชน

การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยมีกลไกและวิธีการที่หลากหลายในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล กลไกการตรวจสอบโดยรัฐสภา การตั้งกระทู้ถาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิในการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน กลไกการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ ศาล

รัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ ดำเนินการลงโทษผู้กระทำความผิด และสื่อมวลชนและองค์กรอิสระมีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ทั้งนี้ การตรวจสอบช่วยให้ผู้ดำเนินงานทุกภาคส่วนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่วิชาชีพตนเอง ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินอันเป็นความพยายามในการสร้างหลักประกันและความมั่นใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับภาระรับผิดชอบของรัฐบาลและระบบราชการในการใช้อำนาจรัฐและการใช้จ่ายเงินแผ่นดินอันเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและครอบคลุมหลากหลายมิติ (ทศพร ศิริสัมพันธ์และคณะ, 2546)

ประชาชนสามารถใช้อำนาจตนเองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะด้วยวิธีการต่างๆ มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560)

สรุปได้ว่า การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนพัฒนาการเมืองระดับชุมชนจำเป็นจะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบต่างๆ และใช้กิจกรรมทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ภายใต้รัฐธรรมนูญกำหนดถึงบทบาทหน้าที่สิทธิเสรีภาพที่ประชาชนพึงกระทำได้รวมถึงการประยุกต์ใช้กฎหมายให้เกิดความมั่นใจในสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชนหลังแสดงตัวตนทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโซคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2,990 คน (ผู้ร่วมดำเนินการ ปี 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน ตำบลด่านเกวียน อำเภอเมืองโซคชัย จังหวัดนครราชสีมา จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ทำการแบ่งกลุ่มตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คนโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ แกนนำชุมชน จำนวน 5 รูป/คน นักวิชาการด้านศาสนา จำนวน 5 รูป/คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 5 รูป/คน นักการเมือง จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 25 รูปหรือคน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้ที่มีความชำนาญและสามารถให้ข้อมูลในการวิจัยได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงต์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.889

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงต์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

ผลการวิจัย

การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้านเกวียน สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้านเกวียน พบว่า ประชาชนมีความตระหนักต่อความต้องการพัฒนาประชาธิปไตยแต่การแสดงตัวตนตามวิถีประชาธิปไตยจุดยืนทางการเมืองการสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนในตำบลด้านเกวียนจำนวนมากไม่กล้าแสดงออกเนื่องจากเองผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองการเห็นต่างทางการเมืองจะนำไปสู่การขยายความขัดแย้งในชุมชนแต่ร่วมพัฒนาประชาธิปไตยในลักษณะของการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งในทุกระดับโดยไม่เปิดเผยให้เห็นถึงการสนับสนุนบุคคลหรือพรรคการเมืองที่ชัดเจนแต่จะพูดคุยกับกลุ่มคนที่สนิทเพื่อให้เห็นจุดยืนทางการเมือง

การพัฒนาประชาธิปไตยของสมาชิกชุมชนในตำบลด้านเกวียนมีลักษณะของการรวมกลุ่มเครือข่ายและรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น มีการแบ่งกลุ่มทางการเมืองในระยะสั้นๆ ช่วงเลือกตั้งภายหลังเสร็จสิ้นการเลือกตั้งกลุ่มการเมืองจะเป็นกลุ่มที่จัดกิจกรรมในท้องถิ่น สมาชิกชุมชนจะรับทราบบทบาทที่ชัดเจนของนักการเมืองในท้องถิ่นและกลุ่มการเมืองตามคัมต่างๆแต่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าสมาชิกเหล่านั้นจะมีจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจนอาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางการเมืองหรือความต้องการของชุมชนที่เกิดขึ้นจากกระแสทางการเมืองในระดับชาติและกระแสสนับสนุนกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น

2. ระดับการร่วมพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้านเกวียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.80, S.D.= 0.73) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมกิจกรรมพัฒนาประชาธิปไตย ($\bar{X}$ =4.02, S.D.= 0.85) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองกับคน

สนิท ($\bar{X}$ =4.00, S.D.= 0.70) และด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองในชุมชน ($\bar{X}$ =3.40, S.D.= 0.65) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการร่วมการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน

(n = 386)

ระดับการร่วมการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน	ระดับการร่วมพัฒนาและแสดงตัว		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านการร่วมกิจกรรมพัฒนาประชาธิปไตย	4.02	0.85	มาก
2. ด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองกับคนสนิท	4.00	0.70	มาก
3. ด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองในชุมชน	3.40	0.65	ปานกลาง
ภาพรวม	3.80	0.73	มาก

3. แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน กลุ่มการเมืองในชุมชนเป็นแกนนำชุมชนที่มีเครือข่ายเป็นฐานหรือสมาชิกชุมชนที่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมืองกล้าที่จะแสดงตัวตนทางการเมืองเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกลุ่มการเมืองต่างๆในชุมชนแต่ประชาชนทั่วไปไม่นิยมแสดงตัวตนทางการเมืองหากแต่จากเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่รัฐจัดขึ้นผ่านการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆรวมถึงกลุ่มไลน์ในชุมชนเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาประชาธิปไตยในรูปแบบของการเลือกตั้งและเลือกผู้แทนของชุมชน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน

1. การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมกับการพัฒนาประชาธิปไตยในลักษณะร่วมกิจกรรมเลือกตั้งเลือกตัวแทนในชุมชนเพื่อไปทำหน้าที่ทางการเมืองแทนตนเองแต่การเลือกจะเน้นเป็นความลับไม่แสดงออกอย่างเปิดเผยเพื่อให้สมาชิกในชุมชนหรือกลุ่มการเมืองในชุมชนได้รับทราบถึงจุดยืนตัวตนทางการเมืองการรับรู้ตัวตนทางการเมืองจะรับรู้เพียงบุคคลใกล้ชิดสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย ศรีรักษา (2567) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเมืองในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการเมืองของประเทศไทยมีหลายองค์ประกอบก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาสังคม พัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาการเมือง เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของประเทศ แต่ส่วนสำคัญช่วยส่งเสริมการพัฒนาการเมืองของประเทศไทยเป็นครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน อาชีพและการสื่อสารของสถาบันการเมืองโดยเฉพาะการสื่อสารถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาการเมืองของประเทศ

2. ระดับการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้านเกี่ยวเนื่อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการร่วมกิจกรรมพัฒนาประชาธิปไตย รองลงมา ด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองกับคนสนิท และน้อยที่สุด คือ ด้านการแสดงตัวตนทางการเมืองในชุมชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ประชาชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องการใช้สิทธิ์ทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่รัฐจัดขึ้นโดยเฉพาะการร่วมลงคะแนนเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตัวแทนบุคคลในชุมชนแต่ไม่นิยมแสดงตัวทางการเมืองอย่างชัดเจนถึงการให้การสนับสนุนนักการเมืองหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งหากแต่จากแสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อบุคคลใกล้ชิดภายในครอบครัวเนื่องจากกลัวอันตรายที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐภณ ลิ้มปิเจริญ (2567)** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน” ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยติดตามรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และทำกิจกรรมในชุมชนจึงให้สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการเมือง ขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมการทำงานของรัฐบาลอย่างจริงจังเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างทัน่วงที อันเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย

3. แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวตนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้านเกี่ยวเนื่อง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้านเกี่ยวเนื่องตระหนักถึงการพัฒนาประชาธิปไตยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งตามวิถีประชาธิปไตยแสดงเจตจำนงพัฒนาประชาธิปไตยแต่ไม่แสดงตัวตนทางการเมืองในการสนับสนุนบุคคลหรือพรรคการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยเนื่องจากเกรงกลัวความขัดแย้งและอันตรายที่เกิดจากการแสดงตัวตนทางการเมือง และให้ความสำคัญต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในหลายๆด้านรวมถึงการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทณศักดิ์ นาโพธิ์ (2559)** ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างการเมืองใหม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการเมืองเป็นกระบวนการ ของการเปลี่ยนแปลงทั้งในรูปและเนื้อหาของระบบการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันเป็นระบบการเมืองที่พึงปรารถนาของกระบวนการพัฒนาทางการเมือง ในท้ายที่สุดเส้นทางประวัติศาสตร์ของการเมืองการปกครองในทุกประเทศ ก็จะไปสิ้นสุดที่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประชาธิปไตย คือ จุดมุ่งหมายปลายทางของระบอบการปกครองของทุกประเทศ การเมืองไทยในปัจจุบัน ถูกจับตาจากคนในประเทศไทย เรื่องการเมือง เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจากหลายๆที่ผ่านมาที่ต้องยอมรับว่าประเทศไทยได้มีวิกฤติทางการเมืองเกิดขึ้นหลายครั้ง แต่ครั้งใดก็มีความรุนแรงและการโต้ตอบที่แตกต่างกันไป ส่งผลให้การเมืองไทยประเทศไทยเต็มไปด้วยความตึงเครียดระยะยาว ทั้งจากรัฐบาลและในหลายๆฝ่ายรวมไปถึงประชาชนทุกคน เพราะฉะนั้นเพื่อสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆอยู่เสมอ ติดตามข่าวสารและเรื่องราวการเมืองอยู่ตลอดเวลา จึงมีแนวทางในการพัฒนา คือ การปฏิรูปทางการเมือง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาระบบการศึกษา การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาด้านสังคม โดยพยายามยกระดับคนในสังคม

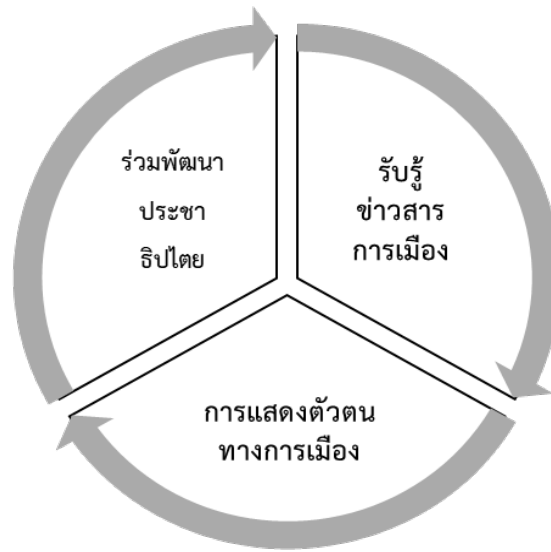
องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและการสังเคราะห์ความรู้ “การพัฒนาประชาธิปไตยและความกล้าแสดงตัวบนทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน”

การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยเริ่มต้นด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นมีการตื่นตัวทางการเมืองรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อหลักได้แก่ทีวีและการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มการเมืองภายในท้องถิ่นเพื่อนำข้อมูลข่าวสารกิจกรรมทางการเมืองไปจัดกิจกรรมสนับสนุนทางการเมืองและใช้กิจกรรมทางการเมืองแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชนในระดับท้องถิ่นจนถึงตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับประเทศใช้สิทธิและเสรีภาพในการกำหนดโครงการแผนงานกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองภายใต้บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ

การมีส่วนร่วมและการแสดงตัวทางการเมืองจะแสดงออกด้วยการไปร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่รัฐจัดขึ้น รูปแบบของการเลือกตั้งตัวแทนทางการเมืองเลือกผู้แทนในชุมชนรวมถึงการลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนของชุมชนเป็นตัวแทนทางการเมืองและเลือกตั้งในระดับต่างๆที่รัฐจัดขึ้นตามวิถีประชาธิปไตยแตกต่างจากไม่แสดงตัว สนับสนุนพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองต่างๆ ให้สมาชิกในชุมชนรับรู้อย่างเปิดเผยแต่จะแสดงตัวสนับสนุนทางการเมืองกลุ่มต่างๆรับรู้ในเฉพาะกลุ่มคนสนิทและเครือญาติเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากการเกรงกลัวความปลอดภัยและความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นภายหลังสนับสนุนกลุ่มการเมืองต่างๆ แม้ว่าจะระบอบการเมืองการปกครองของไทยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถแสดงสิทธิเสรีภาพทางการเมืองได้อย่างเสรี แต่ถ้าว่ การใช้ชีวิตจริงไม่สามารถเปิดเผยตัวบนทางการเมืองได้ สมาชิกในชุมชนไม่ยอมรับรูปแบบการแสดงตัวบนทางการเมือง อันนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชุมชน

การพัฒนาประชาธิปไตยของสมาชิกในชุมชน เน้นการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การแลกเปลี่ยนข่าวสารของกลุ่มต่างๆทางการเมือง การจัดตั้งกลุ่มเฉพาะอาจเป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นหรือกลุ่มพัฒนาชุมชน และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนขยายผลสู่การนำหลักการทางประชาธิปไตยไปปรับใช้กับการเลือกผู้แทนชุมชน การเลือกผู้นำชุมชน การมอบหมายภารกิจในชุมชน การนำเสนอความคิดข้อเสนอแนะต่างๆเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน บุรณการกับการแสดงตัวบนทางการเมือง เพื่อเป็นผู้นำทางการเมืองในชุมชน ใช้กิจกรรมทางการเมืองประยุกต์กับกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ช่วยลดความขัดแย้งในชุมชนมากกว่าการจัดตั้งกลุ่มเพื่อพูดถึงการพัฒนาประชาธิปไตยโดยตรง และการแสดงออกทางการเมืองโดยตรง

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- โชคชัย ศรีรักษา. (2567). การพัฒนาการเมืองในประเทศไทย. วารสารชัยมงคลปริทรรศน์ 4(1) 13-20.
- ณัฐพล บุญพิพัฒน์. (2562). ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทย(พ.ศ. 2475 - ปัจจุบัน): ข้อเสนอแนะในเชิงทฤษฎี. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5 “การบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล : กฎหมาย ความเป็นธรรม และการกลับคืนสู่ประชาธิปไตย”. (หน้า 79-90). ขอนแก่น:วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ณัฐณ ลิมปิเจริญ. (2567). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์. 7(2) 54-69.
- ทงศักดิ์ นาโพธิ์. (2559). การสร้างการเมืองใหม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน. Journal of Modern Learning Development. 1(2) 8-17.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์และคณะ. (2546). การพัฒนาระบบและกลไกของการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2543). กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พีระศักดิ์ พอจิต. (ม.ป.ป.). ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- มาตรา 34 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (2560)
- ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตรและโชติกา แก่นธิดา. (2562). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อนโยบายสาธารณะ. วารสารวิจัยวิชาการ. 2(1) 101-116.
- Yamane. T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis. New York: Harper and Row.

การประยุกต์หลักธรรมาสาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองใน
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

APPLICATION OF LAY DHARMA PRINCIPLES TO PROMOTE
LEADERSHIP OF POLITICIANS IN LAT LUM KAE0 DISTRICT,
PATHUM THANI PROVINCE

ขัมพร เข้มสม และอภิวัฒน์ จ่าตา

Khamporn Khemsom and Aphiwat Chaata

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus

Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอ
ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาสาธรรมกับภาวะ
ผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 3) ประยุกต์หลักธรรมา
สาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในอำเภอลาดหลุม
แก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 395 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของเพียร์สัน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำนักการเมืองสำคัญ จำนวน 9
รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว
จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาสาธรรมกับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาด
หลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า หลักธรรมาสาธรรม 4 กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาด
หลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.851^{**}$) อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3) การประยุกต์หลักขรรวาศธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ตามหลักขรรวาศธรรม 4 ได้แก่ 1) ด้านสัจจะ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย 2) ด้านทมะ ใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช้อารมณ์และความรุนแรง 3) ขันติ ความอดทน มีความอดทนต่อความยากลำบาก มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ 4) จาคะ ความเสียสละ ให้ความช่วยเหลือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอ

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักขรรวาศธรรม; ภาวะผู้นำ

Abstract

This research aims to 1) Study the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province. 2) Study the relationship between secular principles and the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province. 3) Apply secular principles to promote the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province. The research employs a mixed-methods approach. The quantitative research uses a questionnaire as a tool for data collection. The sample group consists of citizens aged 18 years and older in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, totaling 395 people. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing is conducted using Pearson's correlation coefficient. The qualitative research employs in-depth interviews with 9 key informants and analyzes the data through descriptive content analysis.

The results of the research found that 1) The level of leadership among politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, is generally at a high level. When categorized by aspect, the area with the highest average is the aspect of having ideological influence, followed by the aspect of inspiring others, while the aspect with the lowest average is the consideration of individual differences. 2) The relationship between secular principles and the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, shows that the four secular principles and the leadership of politicians in Lat

Lum Kao District have a strong positive correlation ($R=0.851^{**}$) that is statistically significant at the 0.01 level. Therefore, the research hypothesis is accepted. 3) The application of secular principles to promote the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, according to the four secular principles, includes: 1) Truthfulness - being honest in the duties assigned; 2) Temperance - using wisdom to solve problems peacefully, without resorting to emotions and violence; 3) Patience - enduring difficulties and being committed to performing tasks to the best of one's ability; 4) Generosity - being self-sacrificing, providing assistance, and consistently contributing to the common good.

Keywords: Application; Lay Dharma Principles; Promote Leadership

บทนำ

การเมืองการปกครองเป็นกระบวนการ มิใช่บุคคล ถึงแม้ว่าจะขึ้นอยู่กับความชอบธรรมในการใช้อำนาจของตัวผู้นำ ซึ่งเป็นศูนย์กลางและเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการ ภาวะผู้นำและผู้ตามเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ขาดไม่ได้ หากไม่มีผู้ตามจะมีผู้นำไม่ได้ ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการมีอิทธิพลเหนือกลุ่ม เพื่อกำหนดเป้าหมายและบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และหากกล่าวถึงความเข้มแข็งของภาวะผู้นำในองค์การ จะดูได้จากความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว (นงศ์ลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์, 2539) ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นในการปลุกฝังศรัทธา ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้ตามทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไป ในทิศทางที่ผู้นำหรือผู้บริหารต้องการ อันเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การหรือกลุ่มนั่นเอง (สมพงษ์ สิงหะพล, 2547) ภาวะผู้นำ คือ ความสัมพันธ์ซึ่งบุคคลหนึ่งหรือผู้มีอิทธิพลให้ผู้อื่นทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นที่ต้องการของผู้นำ ผู้นำไม่ใช่ผลักดันเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผู้ดึงดูด ให้ผู้ตามทราบแนวทางปฏิบัติตามด้วยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี (เถาว์วัลย์ นันทาภิวัฒน์, 2521) ภาวะผู้นำ คือ พลังชนิดหนึ่งที่สามารถส่งแรงกระทำ อันก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ (นิธย สัมมาพันธ์, 2546) อีกทั้งภาวะผู้นำยังเป็นศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จูงใจ หรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ และอำนาจการโดยการ ใช้กระบวนการสื่อความหมาย ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็ได้ (กิติ ตยัคคานนท์, 2543)

ปัญหาที่เกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อนในทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย รวมถึงการละเลยคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้ขาดความเป็นอิสระความเป็นกลาง และความเป็นธรรมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อความยุติธรรมในสังคม รวมถึงโอกาสในการพัฒนาของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในระบบการปกครองของประชาธิปไตย ในกรณีของอำเภอลาดหลุมแก้ว นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่นั้นก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกันกับนักการเมืองในเขตอื่นๆ ที่มักเผชิญกับการทุจริตหรือผลประโยชน์ส่วนตัวที่ขัดกับประโยชน์ส่วนรวม การศึกษาของผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่การวิเคราะห์แนวคิดพื้นฐานของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การวางรากฐานของระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การพัฒนาท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการดำเนินงานจะมีความแตกต่างกันไปตามปัจจัยภายในและภายนอกขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ภาวะผู้นำที่มีคุณภาพของผู้อำนวยการองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารการพัฒนาที่มุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อประโยชน์ของท้องถิ่น และการมีความรักและห่วงใยในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด (ชูศักดิ์ เทียงตรง, 2538)

การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่ามีบางประเด็นที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าความสำคัญของการศึกษาในพื้นที่นี้มาจากบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น เช่น นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การพิจารณาภาวะผู้นำทางการเมืองจึงเป็นประเด็นที่ไม่ควรมองข้าม เพราะการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรท้องถิ่นต้องอาศัยการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นำและประชาชน เพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพในทุกด้าน ภาวะผู้นำทางการเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประชาชนและผู้ร่วมงาน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับในอิทธิพลของผู้นำ ซึ่งการโน้มน้าวทางจิตใจเพื่อให้คนทำตามคำแนะนำหรือทิศทางที่ตั้งไว้เป็นสิ่งสำคัญ ศักยภาพของผู้นำมีผลโดยตรงต่อบุคลากรและประชาชนในด้านความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจ และความร่วมมือในการทำงาน นอกจากนี้ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถประสานความสะดวกในการดำเนินการต่างๆ ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ร่วมงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำในบริบทของสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐาน

สำคัญของการดำเนินชีวิตและการปกครอง การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีการปกครองในการพัฒนา ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยเสริมสร้างความสมดุลในการบริหารงานและการตัดสินใจ นอกจากนี้ หลักทฤษฎีการปกครองยังช่วยให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถพิจารณาถึงผู้นำจึงเป็นพลังร่วมให้เกิดการร่วมมือร่วมใจไปสู่การเปลี่ยนแปลง ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลในเรื่องต่าง ๆ ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดได้ ดังนั้นเมื่อนำบริบทของภาวะผู้นำทางการเมืองมาพิจารณากับสภาพของสังคมของไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญของประชาชนไทยและของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในอำเภอคง และประชาชนในอำเภอส่วนใหญ่เพื่อทำให้เกิดความสมดุล และเกิดความคิดที่ดีในการพิจารณาปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จและการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งตรงกับหลักที่นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ หลักทฤษฎีการปกครอง 1. สังคม 2. ความเชื่อ 3. ทักษะ 4. ความอดทน 5. จาคะ 6. ความเสียสละ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมการประยุกต์หลักทฤษฎีการปกครองในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีเป็น เรื่องที่สำคัญ เพราะจะช่วยเสริมสร้างผู้นำที่มีคุณธรรมและความสามารถในการนำพาชุมชนไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังส่งผลให้การบริหารจัดการท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักทฤษฎีการปกครองกับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักทฤษฎีการปกครองเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 27,282 คน (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทายโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 ประชาชน จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.60 – 1.00 และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.854

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อบันทึก หมายเหตุและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการบวกรวบรวม ตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการ วิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อ อธิบายภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และหลักทฤษฎี ธรรม 4

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน โดยพิจารณาระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองใน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ (Correlation Coefficient) วัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร และผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติ สัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบ คำถามปลายเปิดตามลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D.=0.38) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.13$, S.D.=0.48) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{x} = 4.10$, S.D.=0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.06$, S.D.=0.45)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทฤษฎีธรรม 4 กับภาวะผู้นำนักการเมืองใน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

หลักทฤษฎี 4 โดยรวม กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.851^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านสังคม ความซื่อสัตย์ กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.770^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านทักษะ ความหนักแน่น กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.763^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านขันติ ความอดทน กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.720^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านจรรยาบรรณ ความเสียสละ กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.536^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การประยุกต์หลักทฤษฎี 4 เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ตามหลักทฤษฎี 4 ได้แก่ 1) ด้านสังคม มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายโดยทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือประชาชน โดยสุจริต ไม่มีความโลภและไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ผิดการควบคุมจิตใจไม่เห็นแก่ตัวไม่สนใจรางวัล 2) ด้านทักษะ ใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช้อารมณ์และความรุนแรง ละวางความชั่วความไม่ดี และทุจริตได้ 3) ขันติ ความอดทน มีความอดทนต่อความยากลำบาก มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะมีอุปสรรค 4) จรรยาบรรณ ความเสียสละ ให้ความช่วยเหลือแก่ลูกประชาชน บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่เสมอ

อภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ นักการเมืองส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นยึดถือในหลักการที่ถูกต้อง มีจุดยืนที่ชัดเจน และแสดงออกถึงความตั้งใจในการดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามผลประโยชน์ส่วนตัว

หรือกระแสดังคมนาชาชา การมีอุดมการณ์ที่แน่วแน่นี้ช่วยให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการนำของนักการเมืองในพื้นที่ ในส่วนของด้านการสร้างแรงบันดาลใจที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา แสดงให้เห็นว่านักการเมืองสามารถ กระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนเกิดพลัง ในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ทั้งในเรื่องของการร่วมมือในโครงการต่าง ๆ การส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะ หรือการขับเคลื่อนแนวคิดใหม่ ๆ ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจยังช่วยสร้างความรู้สึกร่วมและความผูกพันระหว่างประชาชนกับผู้นำทางการเมืองอย่างแน่นแฟ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปิตินพงษ์ ธรรมปาโล (แนนนอก) (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทศาสนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

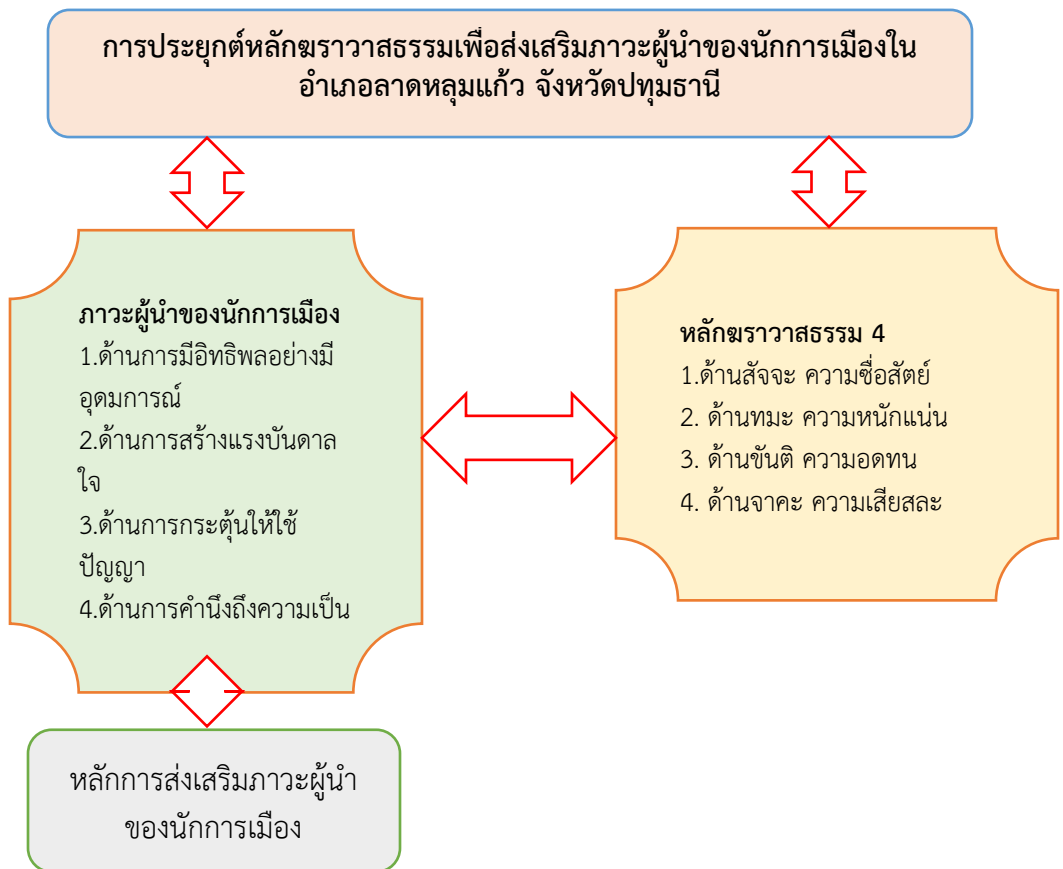
2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักขรวาธรรม 4 กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี หลักขรวาธรรม 4 โดยรวม กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.851^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การที่นักการเมืองนำหลักขรวาธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตและการบริหารงาน ส่งผลให้มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปัญญา โชติธมโม (แก้วหางค์) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักปาปณิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับหลักปาปณิกรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับหลักปาปณิกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง ($r=.885$) จำแนกตามรายด้านพบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับสูง ($r=.743^{**}$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับสูง ($r=.786^{**}$) ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาอยู่ในระดับสูง($r=.797$) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลอยู่ในระดับสูง ($r=.819^{**}$)

3. การประยุกต์หลักขรวาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ด้วยหลักขรวาธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เป็นแนวทางให้ผู้นำสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเจริญรุ่งเรือง สามารถส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะ หลักขรวาธรรมแต่ละข้อล้วนมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำอย่างแท้จริง เมื่อผู้นำทางการเมือง

เมื่อนำหลักธรรมเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงาน จะทำให้เกิดภาวะผู้นำที่สมบูรณ์ มีทั้งความสามารถในการบริหารและคุณธรรมในการปกครอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย แสงดาว (2566) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมจริยธรรมตามหลักขรรวาสธรรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกรบมตำรวจภูธรภาค 3” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมตามหลักขรรวาสธรรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกรบมตำรวจภูธรภาค 3 หลักสัจจะ (ความซื่อสัตย์) ด้วยการรักษาสัจจะ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือประชาชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ไม่เลือกปฏิบัติ กระทำความดีทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น หลักทมะ (ความหนักแน่น) ด้วยการฝึกฝนการข่มใจ ฝึคนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดสินใจ แก้ไขข้อบกพร่อง การบังคับตัวเอง สกัดกลั่นความโกรธ การปรับตัว การอยู่ร่วมกันในสังคม ควบคุมจิตใจ ให้อยู่ในฝ่ายธรรมะอันเป็นฝ่ายกุศลอย่างเสมอต้นเสมอปลาย หลักขันติ (ความอดทน) อดทนต่อความยากลำบาก ไม่ท้อถอย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียร ฝึกรอดกลั่นหรือฝึกให้มีขันติ ไม่โกรธง่าย อดทนต่อแรงกดดัน ไม่หวั่นไหวหลงไหลไปความทะยานอยาก หลักจาคะ (ความเสียสละ) มีความเสียสละ สละกิเลส สละความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วนตน การให้ทาน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนบ้าน มิตรสหาย ด้วยความเต็มใจ ทั้งผู้ให้และผู้รับ เอาใจใส่ดูแล เป็นที่พึ่งพาอาศัย บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอ มีความเสียสละ กล้าหาญ

องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักขรรวาสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ ภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยเน้น 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1.ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2.ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3. ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา 4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ การประยุกต์หลักขรวาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยเน้น 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1.ด้านสัจจะ ความซื่อสัตย์ 2. ด้านทมะ ความหนักแน่น 3. ด้านขันติ ความอดทน 4. ด้านจาคะ ความเสียสละ

เป็นแบบอย่างของการนำหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยเฉพาะการใช้หลักหลักทวารวาสธรรม 4 หรือ “ความเหมาะสม” มาเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมือง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาครัฐ ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมความโปร่งใสและความซื่อสัตย์ในกระบวนการบริหารงานของนักการเมือง โดยส่งเสริมให้นักการเมืองผ่านการอบรมด้านจริยธรรมการเมือง และ หลักการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับประชาชน

2) หน่วยงานภาครัฐ ควรพัฒนานโยบายที่เน้นการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางอารมณ์ของนักการเมือง โดยจัดอบรมเชิงจิตวิทยาเกี่ยวกับ การบริหารอารมณ์ในภาวะวิกฤติ เพื่อให้นักการเมืองมีทักษะในการรับมือกับคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

3) หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาความอดทนและความยืดหยุ่นในการทำงานของนักการเมือง โดยกำหนดระบบที่ปรึกษาผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้คำแนะนำเชิงบวก และช่วยเหลือนักการเมืองเมื่อต้องเผชิญกับความล้มเหลวหรืออุปสรรค

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) นักการเมืองควรทำงานด้วยความเสียสละและไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนโดยการเรียนรู้หลักการการเสียสละและความรับผิดชอบต่อสาธารณประโยชน์มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

2) นักการเมืองควรเป็นตัวอย่างที่ดีในแง่ของความซื่อสัตย์และความโปร่งใส โดยการกระทำที่ดีทั้งในที่สาธารณะและในที่ลับหลังจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและสร้างแบบอย่างให้แก่ผู้อื่น

3) นักการเมืองควรฝึกการควบคุมจิตใจไม่เห็นแก่เอามิสินจ้างรางวัล ส่งเสริมให้การทำงานของนักการเมืองมาจากความต้องการทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมมากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและตรงตามความต้องการของประชาชน เพื่อทำให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เป็นไปอย่างสงบสุข

2) ควรทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในเทศบาลกับประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาล เพื่อกระตุ้นเตือนให้การทำงานของผู้บริหารและพนักงานมีประสิทธิภาพ

3) ควรทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย., สถิติจำนวนประชากร จังหวัดปทุมธานี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>. [20 พฤศจิกายน 2567].

กิติ ตยัคคานนท์. *เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : เพลออักษร, 2543.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. *การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

เถาว์วัลย์ นันทาภิวัฒน์. *หลักการจัดการ*, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ณรงค์ลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. *การพัฒนาบุคลิกผู้นำและผู้บริหาร*, พิมพ์ครั้งที่ 5,. กรุงเทพฯ : บริษัท เคล็ดไทย จำกัด, 2539.

นิตย สัมมาพันธ์. *ภาวะผู้นำ : พลังขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546.

พระปัญญา โชติธมโม (แก้วหาวงค์). “ภาวะผู้นำตามหลักปาปนิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.

พระปิติพงษ์ ธมมปาโล (แนนนอก). “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

สมชาย แสงดาว. “การส่งเสริมจริยธรรมตามหลักธรรมาธรรมของนักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 3”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

71 วารสาร ภาคประชาสังคมนครราชสีมา ปี 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

สมพงษ์ สิงหะพล. *ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏ
นครราชสีมา, 2547.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York :
Harper & Row.

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารเพื่อการจัตสวัสดิการแห่งรัฐของ
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอมือง จังหวัดนคมนา
APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES TO COMMUNICATE
STATE WELFARE PROVISION OF SRI NAWA SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT,
NAKHON NAYOK PROVINCE.

สมศักดิ์ สุนันทา และ ณัฏฐกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์
Somsak Sunanta and Natthakarn Hongkulaset

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนคมนา
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus
Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาะดับการสื่อสารเพื่อการจัตสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารเพื่อการจัตสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารเพื่อการจัตสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา การวิจัยเป็นแบบผสานวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในพื้นที่ ตำบลศรีนาวา จำนวน 367 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการสื่อสารเพื่อการจัตสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านผู้ส่งสาร รองลงมา คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผู้รับสาร 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารเพื่อการจัตสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3) การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา โดยใช้หลักอคติ 4 (1) ฉันทาคติ การสื่อสารแสดงถึงความรักความห่วงใย (2) โทสาคติ ข้อมูลข่าวสารมีความคลุมเครือหรือทำให้สับสน (3) โมหาคติ ทำให้ตัดสินใจ ให้ข้อมูลสวัสดิการผิดพลาด (4) ภยาคติ ป้องกันภยาคติด้วยระบบคุ้มครองบุคลากร

คำสำคัญ: การประยุกต์; สื่อสาร; การจัดสวัสดิการแห่งรัฐ

Abstract

This research aims to 1. Study the level of communication for state welfare management of the Srinawa Subdistrict Administrative Organization. 2. Compare public opinions on communication for state welfare management of the Srinawa Subdistrict Administrative Organization, categorized by personal factors. 3. Present the application of Buddhist principles for communication regarding state welfare management of the Srinawa Subdistrict Administrative Organization. The research employs a mixed-methods approach. The quantitative research uses a questionnaire as a data collection tool, with a sample group consisting of 367 individuals aged 18 and over in the Srinawa area. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing is conducted using t-tests and ANOVA. The qualitative research involves in-depth interviews with 9 key informants, and the data is analyzed through descriptive content analysis.

The research results found that 1) The level of communication for state welfare management of the Si Nawa Subdistrict Administrative Organization is overall at a high level. When considering each aspect, it is found that the aspect with the highest average is the sender aspect, followed by the information aspect, and the aspect with the lowest average is the receiver aspect. 2) A comparison of public opinions on communication for state welfare management of the Si Nawa Subdistrict Administrative Organization, categorized by personal factors, shows that individuals of

different genders have similar opinions regarding communication for state welfare management in Si Nawa Subdistrict, Mueang District, Nakhon Nayok Province. Therefore, the research hypothesis is rejected. 3) The application of Buddhist principles for communication in state welfare management of the Si Nawa Subdistrict Administrative Organization uses the principle of bias: (1) Attachment bias - communication reflects love and concern; (2) Aversion bias - information is ambiguous or confusing; (3) Delusion bias - leads to incorrect decisions regarding welfare information; (4) Fear bias - prevents fear bias through a personnel protection system.

Keywords: Application; Communicate; State Welfare Provision

บทนำ

สังคมไทยมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมมาตั้งแต่อดีตตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อสังคมไทยก้าวสู่ยุคเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้สารสนเทศในประเทศไทยทุกๆภาคส่วน รัฐบาลจึงได้กำหนดเป็นนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ หรือ ไอที 2000 ในปี 2543 โดยกำหนด นโยบายหลัก 3 ประการ คือ รัฐต้องลงทุนเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ รัฐต้องลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศ และ รัฐต้องลงทุนเพื่อการบริหารและบริการภาครัฐที่ดี (Good Governance) (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554) การพัฒนาสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ในการจัดการสวัสดิการแห่งรัฐให้ทั่วถึงเข้าสู่กลุ่มเป้าหมายที่ต่างด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น การศึกษา วุฒิภาวะ พื้นฐานทางสังคม ความเชื่อ หรือแม้กระทั่งความสนใจในสวัสดิการต้องอาศัยการสื่อสารเป็นทักษะที่ใช้เป็นประจำไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทเจ้าหน้าที่ พนักงาน หัวหน้า ลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน ประชาชนทั่วไป หลายครั้งปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้นหากมีทักษะในการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ได้งานตามต้องการ ทำงานได้อย่างราบรื่น รวดเร็ว ถ้วนทั่วและทั่วถึง ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานสูงและมีความสุขในการทำงาน คนในองค์กรมีความร่วมมือกัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องที่ ท้องถิ่น แม้แต่ประชาชนทั่วไป ความขัดแย้งน้อยลง โดยองค์ประกอบการสื่อสารต้องมี 1) ผู้ส่งสาร ในที่นี้คือผู้ที่มีสารหรือเนื้อหาข้อมูลและมีความต้องการที่จะส่งสารไปยังผู้รับโดยผู้ส่งจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการส่งสาร และความสามารถในการรับสารของผู้รับ เพื่อนำมาพิจารณาเลือกรูปแบบและช่องทางในการสื่อสาร 2) สาร ซึ่งเป็นข้อมูล หรือสิ่งที่ผู้ส่งต้องการให้ผู้รับได้รับรู้โดยสารนั้นอาจมีได้หลายรูปแบบ เช่น เสียงพูด ข้อความ หรือภาพ เพื่อให้ผู้รับเข้าใจ

ได้รวดเร็วและชัดเจนมากขึ้น 3) ช่องทาง เป็นวิธีการในการส่งสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ เช่น การใช้ โทรศัพท์ การสื่อสารผ่านสื่อสังคม หรือแม้กระทั่งการพูดคุยกับผู้รับโดยตรง โดยแต่ละช่องทางจะส่งสารให้ผู้รับผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในลักษณะและปริมาณที่ต่างกัน ดังนั้นจะต้องจัดเตรียม สาร ให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม 5) ผู้รับ มีหน้าที่แปลความหมายของสารที่ผู้ส่งนำเสนอ ซึ่งความสามารถในการแปลจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น การศึกษา วุฒิภาวะ พื้นฐานทางสังคม ความเชื่อ หรือแม้กระทั่งความสนใจ ในสารที่ได้รับการแบ่งปัน ข้อมูล เป็นกระบวนการที่เริ่มจากผู้ส่งสารซึ่งมีหน้าที่จัดเตรียมสารให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมกับช่องทางการสื่อสาร ควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการแปลความหมายสารของผู้รับ (ยศวรธณ์ วิญญารัตน์, 2567)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้รายได้น้อยโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และปัญหาเกิด จากคนยากจนกลุ่มใหญ่ยังเข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ตจึงทำให้ไม่สามารถสมัครเพื่อขอรับบัตร สวัสดิการแห่งรัฐได้ และประชาชนที่อยู่ห่างไกลไม่สามารถเดินทางมาสมัคร ณ จุดที่กำหนดได้ เนื่องจากโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นโครงการใหม่ที่ประชาชนยังไม่มีความรู้มาก่อนจึง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมการกระจายร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการคือการใช้บัตร สวัสดิการแห่งรัฐและการรูดบัตรผ่านเครื่องรูดบัตร หรือ (electronic data capture : edc) ซึ่งปัจจุบันยังมีปัญหา เช่นการกระจายเครื่องรูดบัตรยังไม่ทั่วถึงทำให้ใช้บริการได้ยาก ขณะเดียวกันบางร้านค้าที่อยากร่วมโครงการอาจจะประสบปัญหาเรื่องการเตรียมตัวและต้อง ลงทุนใน การติดตั้งเครื่องไม้เครื่องมือต่างๆ (มติกา อารยะภักดี, 2562)

หลักพุทธธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การจัดการสวัสดิการแห่งรัฐ โดยเฉพาะนักรการเมืองท้องถิ่นในตำบลศรีนาว่าที่จะต้องมีการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ เพราะถ้าประชาชนทราบถึงปัญหาว่าทำไมประชาชนบางส่วนถึงยังไม่ทราบถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐที่ตนเองสมควรจะได้รับ และการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีบทบาทในการสื่อสารให้ความช่วยเหลือในสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนกลุ่มต่างๆในชุมชนที่ได้มีโอกาสรับรู้และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน ท้องถิ่น เพราะท้ายที่สุดเมื่อความเหลื่อมล้ำลดลงย่อมก่อให้เกิดสันติสุขขึ้นในพื้นที่อันเป็นเป้าหมายที่ทุกสังคม ต้องการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือการมีคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่ดี ความเหลื่อมล้ำในสังคมก็จะลดน้อยลงเมื่อมีการแก้ไขปัญหา (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543) โดยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อประยุกต์ในการสื่อสารต้องเว้นจาก อกติ 4 (ความ

ลำเอียง) 4 ประกอบด้วย 1. ฉันทาคติ (ลำเอียงเพราะชอบ) 2. โทสาคติ (ลำเอียงเพราะชัง) 3. โมหาคติ (ลำเอียงเพราะหลง) 4. ภยาคติ (ลำเอียงเพราะกลัว) เข้ามาประยุกต์ในการแก้ไขปัญหาในการสื่อสารการจัดการสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็งซึ่งมาจากความร่วมมือร่วมใจจากผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในชุมชน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2554)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารการจัดการสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก” ว่ามีองค์ประกอบ ปัจจัย และกระบวนการดำเนินการอย่างไรให้การจัดการสวัสดิการของรัฐในเขตตำบลศรีนาวาอำเภอเมืองจังหวัดนครนายก ประสบผลสำเร็จในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในทางวิชาการแก่หน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการสื่อสารเพื่อการจัดการสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารเพื่อการจัดการสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารเพื่อการจัดการสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)
2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในพื้นที่ตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 4,398 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในพื้นที่ตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน โดยเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและผู้บริหาร จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 ประชาชน จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.938

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดหมายเวลาและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อ

อธิบายระดับการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และหลักสถิติ 4

2) สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงและจัดกลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ระดับการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านผู้ส่งสาร ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.82) รองลงมา คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 0.79) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผู้รับสาร ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 0.80)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยใช้หลักอคติ 4 ได้แก่ 1) ด้านฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ ข้อมูลข่าวสารมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ มีวิธีการสื่อสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสวัสดิการ การสื่อสารที่แสดงออกถึงความรักความห่วงใยต่อประชาชน ฉันทาคติทำให้เข้าถึงสวัสดิการไม่เท่าเทียม ป้องกันฉันทาคติด้วยกฎเกณฑ์ บริการเท่าเทียม ใช้ระบบ คน จิตสำนึก 2) ด้านโทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ ขาดความโปร่งใส การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ สร้างความไม่พอใจหรือหงุดหงิด ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ มีความคลุมเครือหรือทำให้สับสน โทสาคติทำให้ประชาชนถูกเลือกปฏิบัติ กีดกัน ป้องกันโทสาคติด้วย กฎ บริการไม่แบ่งแยก จัดการโทสาคติ ต้องใช้ระบบ คน ความเมตตา 3) ด้านโมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐกระตุ้นให้อยากใช้บริการ การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐทำให้รู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ ทำให้เข้าใจถึงประโยชน์ของสวัสดิการได้ชัดเจน โมหาคติทำให้ตัดสินใจ ให้ข้อมูลสวัสดิการผิดพลาด ป้องกันโมหาคติด้วยการอบรม ให้ความรู้บุคลากร จัดการโมหาคติ ต้องใช้ระบบข้อมูล การเรียนรู้ต่อเนื่อง 4) ด้านภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแห่งรัฐไม่เพียงพอหรือไม่ชัดเจน การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ ทำให้รู้สึกว่าการขอรับสวัสดิการเป็นเรื่องยาก การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ ทำให้ไม่กล้าขอรับการจัดสวัสดิการ ภยาคติทำให้ตัดสินใจ ปฏิบัติงานด้วยความกลัว ป้องกันภยาคติด้วยระบบคุ้มครองบุคลากร จัดการภยาคติ ต้องใช้ความกล้าหาญ โปร่งใส

อภิปรายผล

1. ระดับการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา มีการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐได้เป็นอย่างดี ให้ความสำคัญกับการกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสาร

การจัดสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ข้อมูลการจัดสวัสดิการแห่งรัฐที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่มีความถูกต้องและครบถ้วน ประชาชนได้รับข้อมูลการจัดสวัสดิการแห่งรัฐจากช่องทางในการส่งสาร เช่น สื่อสังคมออนไลน์ ป้ายประกาศ การประชุมชุมชน วิทยุ/โทรทัศน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐกับประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ โสติดอนันต์ (2566) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของพระเทพวิทยาคม (หลวงพ่อดุณ ปรีสุทโธ)” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของพระเทพ วิทยาคม (หลวงพ่อดุณ ปรีสุทโธ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก การใช้คำพูดจากประสบการณ์ของหลวงพ่อดุณให้นักการเมืองปรับปรุงตนเอง ด้วยภาษาและถ้อยคำที่เป็นเอกลักษณ์ของคนโคราช การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในสื่อสารแสดงธรรมอย่างแตกฉาน การแสดงธรรมะโดยการยกตัวอย่างเปรียบเทียบ ใช้กลวิธีการเสนอธรรมะสอดแทรก

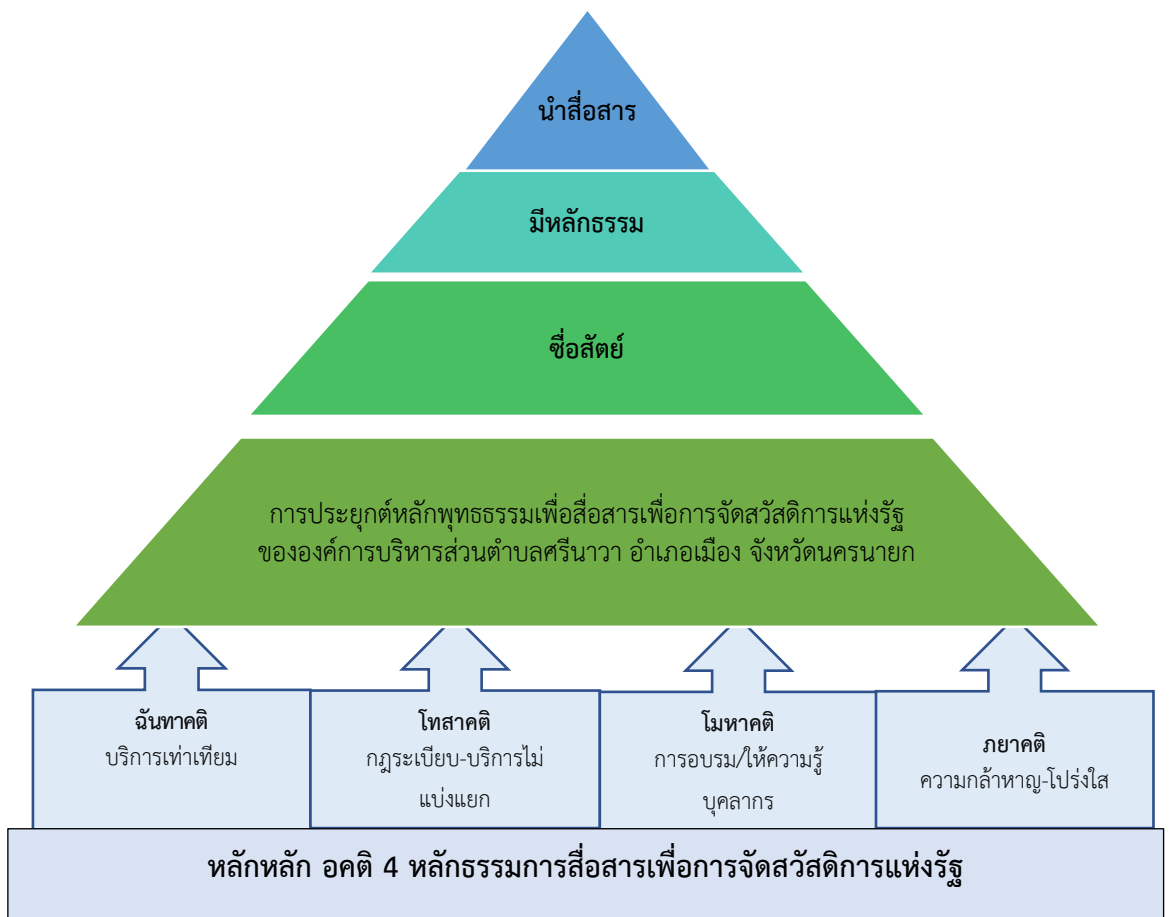
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารเพื่อการสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ มีความกระตือรือร้นในการสื่อสารข้อมูลการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ ผู้สื่อสารข้อมูลสวัสดิการแห่งรัฐอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม ข้อมูลการจัดสวัสดิการแห่งรัฐที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่มีความถูกต้องและครบถ้วน ข้อมูลการจัดสวัสดิการแห่งรัฐด้านรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลสวัสดิการแห่งรัฐด้านความหลากหลายเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม การรับข้อมูลการจัดสวัสดิการแห่งรัฐจากช่องทางในการส่งสาร เช่น สื่อสังคมออนไลน์ ป้ายประกาศ การประชุมชุมชน วิทยุ/โทรทัศน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีช่องทางในการส่งสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐที่ตรงกับความต้องการของท่าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายของช่องทางในการส่งสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐกับประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน การสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลต่อการเข้าถึงบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี) (2562) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอนนทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ

อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้ำน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐของตำบลศรีนาวา อำเภอน้ำน้อย จังหวัดนครนายก ด้วยหลักอคติ 4 ด้านฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ ด้านโทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง ด้านโมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง ด้านภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว สามารถส่งเสริมการสื่อสารการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอน้ำน้อย จังหวัดนครนายก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การยึดมั่นในความจริง การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และไม่บิดเบือน รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบความเป็นธรรม หมายถึง การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมเสมอภาค โดยยึดตามกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ และความเหมาะสม โดยไม่นำความรู้สึกส่วนตัว ชอบ ชัง ความไม่รู้ หรือความกลัว มาเป็นเครื่องตัดสินใจ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และเป็นธรรม ช่วยให้เห็นใจได้ว่า การสื่อสารข้อมูลสวัสดิการและการให้บริการจะเป็นไปอย่างโปร่งใส ถูกต้อง และเข้าถึงประชาชนทุกคนที่สมควรได้รับอย่างเท่าเทียมสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นระหว่างประชาชนกับหน่วยงานผู้ให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา เนาว์สุวรรณ และคณะ (2566) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักอคติธรรมของประชาชนในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอนบุญ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักอคติธรรมของประชาชนในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอนบุญ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักโมหาคติ ความลำเอียงเพราะความหลง อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักโทสาคติ ความลำเอียงเพราะความโกรธหรือความขัดเคืองกัน อยู่ในระดับน้อย และ 2) แนวทางการพัฒนาการใช้หลักอคติธรรมของประชาชนในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลนาหมอนบุญ พบว่า ประชาชนควร (1) ยึดความถูกต้องปราศจากอคติ (2) ถือตนเป็นกลางและซื่อสัตย์ (3) พิจารณานโยบายและผลงาน และ (4) ใช้หลักการเหตุและผล

องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอน้ำน้อย จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย การกระทำที่เกิดจากความรักใคร่ ชอบพอ หรือความสัมพันธ์ส่วนตัว ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือให้ประโยชน์แก่ผู้ที่ตนพึงพอใจ ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์เสมอภาค การกระทำที่เกิดจากความโกรธ เกลียด หรือความไม่ชอบ นำไปสู่การเลือกปฏิบัติในทางลบ กีดกัน หรือกลั่นแกล้งผู้ที่ไม่ถูกใจ การกระทำที่เกิดจากความเขลา ความไม่รู้ หรือความหลงผิด ส่งผลให้ตัดสินใจผิดพลาด ให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน หรือขาดความเข้าใจสถานการณ์จริงตามที่เป็นอยู่ การกระทำที่เกิดจากความเกรงกลัวต่ออิทธิพล อำนาจ หรือผลกระทบ ทำให้ไม่กล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง ขาดความเป็นกลาง ยอมทำตามแรงกดดันเพื่อเลี่ยงปัญหา การตระหนักและละเว้นอคติทั้ง 4 นี้ จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของความซื่อสัตย์และเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรกำหนดแนวทางการสื่อสารที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐานสำหรับบุคลากรทุกคน ควรหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลหรือบริการที่ลำเอียง แก่กลุ่มบุคคลใดเป็นการพิเศษ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลสวัสดิการกระจายถึงประชาชนทุกกลุ่ม อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดอบรมและให้ความรู้แก่บุคลากร ผู้เกี่ยวข้องกับการสื่อสารด้านสวัสดิการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับระเบียบ สิทธิ และขั้นตอนต่างๆ ของสวัสดิการ ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบข้อมูล ก่อนเผยแพร่

3) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรกำหนดนโยบายให้มีการเปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับการจัดสรรและเกณฑ์การได้รับสวัสดิการอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนรับทราบ และตรวจสอบได้ ทำให้การสื่อสารและการจัดสวัสดิการเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำคู่มือและอบรมบุคลากรเน้นการสื่อสาร อย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ จัดทำคู่มือการสื่อสารมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ ให้บริการประชาชน เพื่อให้มั่นใจว่าทุกคนได้รับข้อมูลสวัสดิการอย่างเท่าเทียม

2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและ เข้าถึงง่าย พร้อมระบบตรวจสอบข้อมูล เช่น ไลน์บัญชีทางการ เฟซบุ๊กแฟนเพจ เว็บไซต์ เผยแพร่ และมีระบบการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมให้มีเวทีรับฟังเสียงประชาชนและ ข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีเวทีสาธารณะขนาดเล็กในแต่ละหมู่บ้าน ชุมชน หรือ ช่องทางออนไลน์สำหรับการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาการสื่อสาร เพื่อการจัดสวัสดิการแห่งรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา อำเภอเมือง จังหวัด นครนายก

2) ควรศึกษาเจาะลึกลงไปถึงนโยบายด้านการสื่อสารเพื่อการจัดสวัสดิการแห่ง รัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทันสมัย ให้เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์

3) ควรศึกษาการพัฒนาเน้นรูปแบบการสื่อสารด้านสวัสดิการที่เหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ กลุ่มชาติพันธุ์) โดยพิจารณาให้ สอดคล้องกับการหลีกเลี่ยงอคติทั้ง 4 เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, *จำนวนประชากรรายอายุ*. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/> [20 ตุลาคม 2567].

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. *กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554 – 2563 ของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554.

พระประเสริฐ เทชโก (ชาภักดี). “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 2562.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมมิก, 2554.

มติกา อารยะภักดี. “การประเมินผลโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 2562.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *สังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม: การปลดปล่อยความเหลื่อมล้ำสู่ความยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

ยศวรธรณ์ วิญญารัตน์. *รายวิชาการสอน : องค์ประกอบและรูปแบบพื้นฐานในการสื่อสาร*, [ออนไลน์] <https://sites.google.com/srithatpit.ac.th/edu-krucom> [12 มีนาคม 2567].

วาสนา เนาว์สุวรรณ และคณะ. “การใช้หลักอคติธรรมของประชาชนในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอบุญ อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, *วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน*. 5(3) (กันยายน-ธันวาคม 2566): 162-174.

สมบูรณ์ โสติดอนันต์. “การสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของพระเทพวิทยาคม (หลวงปู่คุณ ปรีสุทโธ)”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 2566.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York : Harper & Row.

การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา
APPLICATION OF THE PRINCIPLES OF APARIHANİYADHAMMA TO
PROMOTE RELIGIOUS PARTICIPATION POLITICS OF THE
PERSONNEL OF THE 2ND ARMY REGION HEADQUARTERS,
SURANAREE CAMP, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

อดิเรก พรยา และ พระครูสุตภัทรบัณฑิต

Adirek Pornya and Phrakhru Sutaphattarabandit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus

Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. นำเสนอการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 จำนวน 265 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง รองลงมา ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า กำลังพลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3) การประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ได้แก่ 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ ประชุมเป็นประจำ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม ประชุมตามกำหนด 3) ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ บัญญัติกฎข้อบังคับ 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา 5) ไม่ลุแก่อำนาจ ส่งเสริมให้กำลังพลเสียสละ 6) เคารพสักการะปูชนียสถาน ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และ 7) ตั้งใจสนับสนุนคนดี สร้างค่านิยมความเสียสละ

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักอปริหานิยธรรม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

This research aims to 1. a Study the level of political participation of personnel of the 2nd Army Region Headquarters 2. Compare the political participation of personnel of the 2nd Army Region Headquarters, classified according to personal factors 3. Presenting the application of the principles of Aparihaniyatham to promote political participation of personnel of the 2nd Army Region Headquarters. The research is a combined method. Quantitative research Use questionnaires as data collection tools. The sample group included 265 personnel of the 2nd Army Region Headquarters. Statistics used to analyze the data include frequency values, percentages, and valuesAverage and standard deviation Test the hypothesis by testing the T value, F value, and one-way analysis of variance. Qualitative research Using an in-depth interview with 9 important informants or people, data were analyzed by descriptive content analysis

Translated with Lingvanex.comThe research results found that 1) The level of political participation among personnel of the 2nd Army Command is generally at a moderate level. The area with the highest average is the following of political news, followed by the conduct of elections. The area with the lowest average is participation in election campaigns. 2) A comparison of political participation among personnel of the 2nd Army Command, categorized by personal factors, found that personnel with

different genders, ages, education levels, ranks, and monthly incomes do not differ in their political participation. Therefore, the research hypothesis is rejected. 3) The application of the principles of Apirihanidhamma to promote political participation among personnel of the 2nd Army Command includes: 1) Regular meetings, 2) Meeting as scheduled, 3) Adhering to rules and regulations, 4) Respecting elders and following the orders of superiors, 5) Not abusing power and encouraging personnel to be self-sacrificing, 6) Respecting and honoring sacred places and supporting Buddhism, and 7) Intending to support good people and create values of self-sacrifice.

Keywords: Application; Aparihaniyadhamma; Prticipation Politics

บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตย ให้ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน อย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้นและง่ายขึ้นโดยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมือง เริ่มตั้งแต่กระบวนการการเลือกตั้ง ที่มาและคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา หลักเกณฑ์ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง และเพิ่มหลักการให้การออกเสียงประชามติ โดยให้ผลของการออกเสียงประชามติเป็นการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีหรือให้มีผลเป็นข้อยุติได้ ซึ่งแต่เดิมผลของประชามติเป็น เพียงแค่การให้คำปรึกษาเท่านั้น (วีระ หวังสัจจะโชค, 2562)

ปัญหาที่สำคัญที่สุดของกระบวนการพัฒนาทางการเมือง คือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อพิจารณาจากขอบเขตและความหมายของพัฒนาทางการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมกันของประชาชน ความสามารถของระบบการเมืองที่จะดูดซับกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ที่มีความต้องการเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล การพัฒนาประชาธิปไตย ตลอดจนการเสริมสร้างระบบการเมืองสมัยใหม่มีส่วนเกี่ยวพันกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสิ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการเมืองสมัยใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมักมีความตื่นตัวหรือสนใจในทางการเมืองสูงกว่าในระบบจารีตประเพณี ดังนั้นในการ

พิจารณาถึงเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาจำเป็นต้องพิจารณาถึงกลุ่มผู้นำต่าง ๆ ที่ช่วงชิงอำนาจหรือที่ต้องการเข้ามามีส่วนควบคุมรัฐบาลอาจแบ่งได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 2 กลุ่ม คือทหารกับพลเรือน (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2555) กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้นำทหารมักเป็นกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และเมื่อขึ้นมามีอำนาจมักอ้างว่าการให้มีการเลือกตั้งหรือการมีการเมืองในระบบพรรคการเมืองก่อให้เกิดความแตกแยก ดังนั้นจึงมักจะจับหรือลดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนลง รัฐบาลทหารอีกรูปแบบหนึ่งคือ แบบที่ร่วมมือกับพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการปกครองคู่กันระหว่างพรรคการเมืองกับทหารและมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันสูง ระบบนี้อาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแบบระดมเช่นกัน ดังนั้นระบบการเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีทหารมีบทบาททางการเมืองสูง มักมีรูปแบบที่ทหารไม่ได้ปกครองแบบเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน แต่ได้พยายามดึงเอาสถาบันพลเรือนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และมีการ ปลุกกระตือรือร้นให้ร่วมมือกับผู้นำในด้านต่าง ๆ กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้นำพลเรือน ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะเป็นช่องทางที่สำคัญที่คนสามารถใช้เป็นฐานสนับสนุนบทบาททางการเมืองของตนได้ นอกจากนั้นในการทำอำนาจอ้างของผู้นำทหารที่ครอบงำการเมืองอยู่เดิมผู้นำพลเรือนมักใช้ประชาชนเป็นฐานอำนาจ ผู้นำพลเรือนจึงกระตุ้นให้มีการขยายตัวของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อเสถียรภาพทางการเมือง ผู้นำฝ่ายตรงข้ามอาจใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือทำอำนาจอ้างของผู้นำซึ่งอาจนำมาซึ่งความวุ่นวายทางการเมืองได้ เมื่อระบบการเมืองยังไม่สามารถสนองตอบให้เป็นที่พอใจได้ ประชาชนจะเปลี่ยนการกดดันแบบสันติมาเป็นแบบใช้ความรุนแรงและเมื่อถึงจุดนี้ ระบบการเมืองจะพบกับความระส่ำระสายจนไร้เสถียรภาพได้ (สุจิต บุญปงการ, 2537)

ในอดีตบทบาทของทหารในการแทรกแซงการเมืองเป็นเรื่องง่าย เพราะการสนับสนุนของประชาชนต่อระบอบการเลือกตั้งไม่ได้มีความเข้มแข็งแต่อย่างใด แต่เมื่อทัศนคติของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนมีความผูกพันกับสถาบันการเมืองพลเรือนมากขึ้น (ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, 2566) การแทรกแซงทางการเมืองของทหารก็ย่อมจะอ่อนแอลงไปโดยปริยาย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการเมืองไทยจึงไม่ใช่ที่แปลกใหม่แต่อย่างใดที่ผู้นำทหาร ไม่ชอบนักการเมือง และมองว่านักการเมืองทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตน ไม่ทำอะไรที่เป็นผลประโยชน์ของประเทศ ซึ่งทัศนคติเช่นนี้มักเกิดจากกระบวนการกล่อมเกลாதองสัชนายกในกองทัพ นายทหารจะถูกบ่มสอนว่า ทหารเป็นผู้รับใช้อำนาจของรัฐ ไม่ใช่ผู้รับใช้ของรัฐบาล (นิยม เวชกามา, 2561) ในส่วนของทัศนคติของทหารต่อการเมือง

นายทหารมักจะถูกสอนให้เชื่อว่าตนเองเป็นผู้รับใช้ของรัฐ ไม่ใช่รัฐบาล ซึ่งหมายถึงว่าทหารมองว่าตนเองเป็นผู้รักษาความบริสุทธิ์ทางการเมือง และเชื่อว่าเขามีบทบาทในการรักษาความมั่นคงและประโยชน์ของประเทศ ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของนักการเมืองทุกรูปแบบ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการมองว่าตัวเองเป็น "ผู้ปลดปล่อยทางการเมือง" และมีหน้าที่คอยควบคุมและจัดการกับการเมืองในบางครั้ง อย่างไรก็ตามในที่สุดแล้ว กองทัพไทยต้องยอมรับว่าในระบอบประชาธิปไตย กองทัพต้องทำงานภายใต้การควบคุมของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง และไม่สามารถดำเนินการเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจเหนือรัฐบาลได้ กองทัพไม่ใช่รัฐซ้อนรัฐและต้องรับใช้และดำเนินนโยบายตามรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งโดยประชาชน การยอมรับในบทบาทของกองทัพในระบบการเมืองสมัยใหม่จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการควบคุมทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2556)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเพื่อศึกษาการประยุกต์หลักอภิปธานิธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ด้วยวิเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาหลักอภิปธานิธรรม 7 มาบูรณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอภิปธานิธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากหลักอภิปธานิธรรม 7 มาบูรณาการและนำไปใช้ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลในพื้นที่ดังกล่าว การวิจัยนี้คาดหวังว่าจะช่วยให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับกว้างขึ้นในอนาคต หลักอภิปธานิธรรม 7 ที่กล่าวถึงนั้น อาจหมายถึงการศึกษาหรือปรัชญาการพัฒนาความรู้และทักษะที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจทางการเมือง การมีจิตสำนึกทางการเมือง และการมีความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนากำลังพลให้มีความเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการเมืองของประเทศได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ กำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 775 คน (สำนักงานข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ฝ่ายเสนาธิการ กองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 กำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.908

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 –1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับแม่ทัพภาคที่ 2 (ผ่านกองกำลังพลกองทัพอากาศที่ 2) ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อบันทึกหมายเวลาและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา และหลักการบริหารนิยธรรม 7

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการ กองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัด นครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงและจัดกลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$, $S.D.=1.07$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{x}=3.56$, $S.D.=0.99$) รองลงมา ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ($\bar{x}=3.37$, $S.D.= 1.11$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ($\bar{x}=3.33$, $S.D.= 1.12$)

2. การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

กำลังพลที่มีชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

กำลังพลที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ การเข้าร่วมการประชุมภายใน หน่วยงานอยู่เป็นประจำ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ร่วมประชุมตามกำหนดเวลาที่แจ้งในระเบียบวาระที่ประชุม 3) ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ มีการบัญญัติกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนได้รับความเป็นธรรมเท่าเทียม 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด 5) ไม่ลุแก่อำนาจ ส่งเสริมให้กำลังพลมีอุดมการณ์เสียสละเพื่อ

ชาติและสังคมไม่มุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนตัว 6) เคารพหลักการประชาธิปไตย และประชาธิปไตย ปกป้อง คัดค้านพระพุทธรศาสนา โดยการนํานํารุงพระพุทธรศาสนา และ 7) ตั้งใจ สนับสนุนคนดี ปกป้องคนดีส่งเสริมคนดี มีการสร้างค่านิยมให้กำลังพลทุกคนเป็นคนดีมีความเสียสละเพื่อประเทศชาติ

อภิปรายผล

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง รองลงมา ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ที่เป็นเช่นนี้เพราะกำลังพลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้สามารถตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ การดำเนินการเลือกตั้งก็เป็นกิจกรรมที่สามารถเข้าร่วมได้โดยไม่กระทบต่อการกิจหลักทางทหาร อีกทั้งยังถือเป็นหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ส่งผลให้มีการมีส่วนร่วมในด้านการแข่งขันสูงเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริย์ วรกุลชัยศรี (2567) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กำลังพลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ กำลังพลของกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี มีการปลูกฝังวินัยและแนวทางการปฏิบัติตนที่ใกล้เคียงกันตามระเบียบและวัฒนธรรมขององค์กรทหาร ซึ่งเน้นความเป็นกลางทางการเมือง และให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของทหารในระบอบประชาธิปไตย ส่งผลให้แม้กำลังพลจะมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ และรายได้ต่อเดือน แต่ก็มีพฤติกรรมและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐกุล เสนารา (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรค โควิด-19 ในอำเภอกวนเจียง จังหวัดขอนแก่น”

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

3. การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ด้วยหลักการบริหารนิยธรรม ได้แก่ 1. หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม 3. ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ 4. เคารพนับถือผู้ใหญ่ 5. ไม่ลุแก่อำนาจ 6. เคารพสักการะปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุ 7. ตั้งใจสนับสนุนคนดีปกป้องคนดีส่งเสริมคนดี สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะ หลักการบริหารนิยธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เน้นการส่งเสริมความสามัคคี ความมีเหตุผล และการดำรงตนอย่างมีคุณธรรม สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง มีระเบียบวินัย และเปิดโอกาสให้กำลังพลทุกระดับมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรและประเทศชาติ โดยเฉพาะในประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมเกียรติ กิตติโสภโณ (จวบกลาง) (2566) ได้ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ 1) ด้านการหมั่นประชุมกันเป็นประจำ การประชุมเป็นกิจกรรมที่สำคัญเป็นอย่างมากในการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อจะได้นำมาสู่การปฏิบัติร่วมกัน การหมั่นประชุมกัน 2) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การเข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกันจะทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ปัญหาโดยพร้อมเพรียงกัน ถ้าเราเลิกประชุมพร้อมกันก็จะทำให้รู้ข้อมูลโดยครบถ้วน 3) ด้านการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกฎหมาย ประชาชนและเยาวชนต้องมีความเข้าใจ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับของกฎหมาย โดยคำนึงถึงการปฏิบัติตนและการแสดงออกทางการเมืองให้อยู่ภายใต้กฎหมาย 4) ด้านการเคารพนับถือผู้ใหญ่ ครอบครัวจึงเป็นที่แรกที่จะให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเยาวชนเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์ การดำเนินชีวิตมาก่อน เยาวชนจึงควรให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ในด้านที่ถูกต้อง และนำไปปฏิบัติ 5) ด้านไม่ลุแก่อำนาจ ผู้นำทางการเมืองภาคประชาชนต้องมีอุดมการณ์เสียสละเพื่อชาติและสังคม ไม่มุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนตัว 6) การรักสันติภาพ การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองของเยาวชนความร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันยอมก่อให้เกิดความสงบสุขทางการเมือง 7) ด้านตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี การ

ส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองเยาวชนด้วยการเลือกคนดีมีความสามารถเข้ามาเป็นกำลังในการพัฒนาการเมืองให้เกิดความเข้มแข็ง และเอื้อประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพบกที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพบกที่ 2

การติดตามข่าวสารทางการเมือง	การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง	การดำเนินการเลือกตั้ง	การตัดสินใจทางการเมือง
-----------------------------	------------------------	-----------------------	------------------------

ตั้งใจสนับสนุนคนดีปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี

การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพล
กองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

แผนภาพที่ 1 องค์กรความรู้

จากภาพที่ 1 องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย “การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา” สามารถอธิบายได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบและความตระหนักในบทบาทของพลเมืองในสังคม การติดตามข่าวสารทางการเมือง การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง การดำเนินการเลือกตั้ง และการตัดสินใจทางการเมือง ล้วนเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการส่งเสริมประชาธิปไตยและการพัฒนาระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพ การติดตามข่าวสารทางการเมือง การตั้งใจสนับสนุนคนดี และส่งเสริมคนดี เป็นการสร้างค่านิยมให้บุคลากรทุกคนมีความเสียสละเพื่อประเทศชาติ โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคนดีและช่วยปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน การส่งเสริมคนดีให้มีบทบาทในการปกครองบ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้สังคมและประเทศชาติเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน การปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้หน่วยงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังช่วยส่งเสริมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสมานฉันท์ภายในองค์กรและสังคมได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กองทัพอากาศที่ 2 ควรส่งเสริมช่องทางการสื่อสารทางการเมืองภายในหน่วยงานอย่างเหมาะสมและเป็นกลาง จัดให้มีสื่อกลางหรือเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐและการเมืองระดับท้องถิ่นโดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด พร้อมคัดกรองเนื้อหาให้ถูกต้องและเหมาะสม

2) กองทัพอากาศที่ 2 ควรส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมืองอย่างเท่าเทียม มีระบบหรือแพลตฟอร์มที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมืองต่าง ๆ อย่างโปร่งใส และเป็นกลาง เพื่อให้กำลังพลสามารถเปรียบเทียบข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) กองทัพอากาศที่ 2 ควรจัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มงานเฉพาะกิจภายในหน่วยทหาร เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองอย่างเป็นกลางกำหนดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองและการสื่อสาร ทำหน้าที่คัดกรองและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้อง

2) กองทัพอากาศที่ 2 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกำลังพลให้กำลังพลตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรกำหนดพื้นที่ภายในหน่วยงาน เช่น หน้ากองร้อย โรงอาหาร จุดพักผ่อน หรือบริเวณทางเดินหลัก ให้เป็นจุดประชาสัมพันธ์เลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

2) ควรทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของการสื่อสารทางการเมืองในการสร้างความตระหนักรู้ของกำลังพลกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

กองกำลังพลกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. **สถานภาพกำลังพลประจำปี 2567**, นครราชสีมา : กองกำลังพลกองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา, 2567.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. *1 ทศวรรษทหารกับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ : โครงการตลาดชาวบ้าน มหาวิทยาลัยชาวบ้าน, 2555.

ณรงค์ สีนสวัสดิ์. *การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : วิชรินทร์การพิมพ์ 2566.

ธีรวุฒิ ดำริสระน้อย. “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตำรวจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา”. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2567.

นิยม เวชกามา. “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกอตตามแนวพุทธจิตวิทยา”. *คุษณินิพนธ์พุทธศาสตร์คุษณินิพนธ์บัณฑิตสาขาวิชาพุทธจิตวิทยา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.

พระสมเกียรติ กิตติโสภโณ (จวบกลาง). “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา”, *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

รัฐกุล เสนารา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น”. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.

วีระ หวังสัจจะโชค. *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในประชาธิปไตยใหม่ : การพัฒนาสถาบันการเมืองว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2562.

สุจิต บุญปงการ. *การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สุรชาติ บำรุงสุข. *ทหารกับการแทรกแซงการเมือง : บทสำรวจปัจจัยและเงื่อนไขของสถาบันกองทัพ*. กรุงเทพฯ : มติชนสุดสัปดาห์, 2556.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York : Harper & Row.

การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำใน
การปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหัดนคมนาสา

THE APPLICATION OF THE BRAHMAVIHARA TO PROMOTE THE
ROLE OF PRISON OFFICERS IN GOVERNING INMATES IN PRISONS
AND CORRECTIONAL INSTITUTIONS IN SIKHIO DISTRICT,
NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

วสันต์ โพธิ์วิทูล และ ไพวรรณ บุริมาตร

Wasan Powitoon and Paiwan Purimart

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนคมนาสา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus

Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพรหมวิหารธรรมกับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว 3) นำเสนอการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมในการส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าพนักงานเรือนจำ ทณฑสถาน อำเภอสีคิ้ว จังหัดนคมนาสา จำนวน 209 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง รองลงมา ด้านการแก้ปัญหาเสพติด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านควบคุมผู้ต้องขัง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพรหมวิหารธรรมกับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว

โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($R=0.701$) จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3) การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมในการส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทนทสสถาน ในอำเภอสีคิ้ว ได้แก่ (1) ด้านเมตตา ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยมิตรไมตรีเสมือนญาติ (2) ด้านกรุณา ให้คำแนะนำผู้ต้องขังด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นกันเอง (3) ด้านมุทิตา แสดงความยินดีต่อผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว (4) ด้านอุเบกขา ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยเท่าเทียมกันไม่มีอคติ

คำสำคัญ: การประยุกต์; พรหมวิหารธรรม; เจ้าพนักงานเรือนจำ: การปกครองผู้ต้องขัง

Abstract

This research aims to 1) study the level of the role of prison officers in governing prisoners in Sikhio District, 2) study the relationship between the principles of the divine abodes and the roles of prison officers in governing prisoners in Sikhio District, and 3) present the application of the principles of the divine abodes to promote the role of prison officers in governing prisoners in Sikhio District. The research was a mixed-method quantitative research using a questionnaire as a tool for data collection. The sample group consisted of 209 prison officers in Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypotheses were tested using Pearson's product momentum. Qualitative research used in-depth interviews with 9 key informants. Data were analyzed using descriptive content analysis.

The results of the research found that 1) The level of the role of prison officers in governing prisoners in Sikhio District was at a high level overall. The aspect with the highest mean was the aspect of developing prisoner behavior, followed by the aspect of solving drug problems. The aspect with the lowest mean value was the aspect of controlling prisoners. 2) The relationship between the principles of the divine viharas and the role of prison officers in governing prisoners in Sikhio District overall had a high relationship ($R = 0.701$). Therefore, the research hypothesis was accepted. 3) The application of the principles of the divine viharas to promote the role of

prison officers in governing prisoners in Sikhio District included: (1) Metta, treating prisoners with friendliness as if they were relatives. (2) Karuna, giving advice to prisoners with gentle and friendly words. (3) Mudita, congratulating prisoners on their release. (4) Upekkha, treating prisoners equally without bias.

Keywords: Application; Brahmavihara Prison Officers; Governing Inmates

บทนำ

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานที่มีอำนาจตามกฎหมายโดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวงยุติธรรม หลักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง จัดทำและประสานแผนของกรมราชทัณฑ์ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนปฏิบัติงาน ตามแผนงานของหน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ รวมถึงปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ตามที่กระทรวงหรือรัฐมนตรีมอบหมาย (กลุ่มงานนโยบายและแผน กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2566)

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จึงไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีโดยตรงดังเช่น ตำรวจ อัยการ และศาล แต่กรมราชทัณฑ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่ต้องบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลย เจ้าพนักงานเรือนจำจะดำเนินการกับจำเลยตามคำพิพากษาของศาล โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ควบคุมตัวไว้ไม่ให้หนี และลงโทษ หรือแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องโทษให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีตั้งนั้นงานราชทัณฑ์ที่แม้จะเป็นปลายทางของกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก แต่นับว่ามี บทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการ ควบคุมผู้ต้องขังให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลในการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี ประกอบกับปัจจุบันแนวคิดในการบำบัด ฟื้นฟู แก้ไข ผู้กระทำผิดกำลังเป็นที่ยอมรับและ นำมาใช้อย่างแพร่หลายในกระบวนการยุติธรรม เปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และเตรียมความพร้อมต่อการกลับสู่สังคมที่ต้อนรับและช่วยกันแก้ไข ฟื้นฟูให้ผู้กระทำผิดกลับเป็นคน ดีของ

สังคมต่อไป ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์จากการปฏิบัติ ต่อผู้กระทำผิดด้วยการลงโทษที่โหดร้ายทารุณในอดีตมาสู่การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยมีวิธีสัยทศนในการควบคุม แก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัย ซึ่งมีหลักปฏิบัติสำคัญอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ การควบคุมดูแลผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย เกิดความสงบ เรียบร้อย และการแก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาพฤติ นิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี ไม่หันไปกระทำผิดซ้ำอีก หลังจากพ้นโทษ (กองพัฒนาพฤตินิสัย, 2561)

ในปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์ได้เปลี่ยนแนวทางจากการลงโทษมาเน้นการแก้ไขและพัฒนาผู้ต้องขังให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 แต่ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำส่งผลกระทบต่อกรปฏิบัติและการดูแลผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยจำนวนผู้ต้องขังกว่า 312,431 คน ขณะที่เรือนจำมีความจุรองรับได้เพียง 110,250 คน อีกทั้งอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังก็ห่างไกลจากมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ 1 คน ต้องดูแลผู้ต้องขังถึง 28 คน จึงเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 1 ต่อ 5 มาก กรมราชทัณฑ์จึงต้องเร่งแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมราชทัณฑ์, 2566)

เจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นการดำเนินงานอันเกี่ยวเนื่องกับการยับยั้งและฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยวิธีการฝึกอบรมวิชาการที่ไปวิชาชีพภายใต้การลงโทษซึ่งไปเป็นไปตามความเหมาะสมกับประเภทความผิด ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติดังที่กล่าวมาแล้ว พร้อมกันนี้ควรที่จะใช้มาตรการคุมประพฤติซึ่งเป็นระบบที่ใช้กับผู้ที่กระทำผิดทางอาญา เป็นครั้งแรกและศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้มีความผิดจริงสมควรได้รับโทษที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำผิดแล้วแต่ให้รอกการลงโทษไว้ก่อน โดยมีการกำหนดระยะเวลาซึ่งจะมีการตรวจสอบ แนะนำ ลอดส่องและดูแลความประพฤติของผู้กระทำผิดในระหว่างรอกการลงโทษ เนื่องจากศาลเห็นสมควรว่าควรจะหลีกเลี่ยงการจำคุกเพราะจะทำให้ผู้กระทำผิดมีประสบการณ์อยู่ในเรือนจำ ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมได้ วิธีการคุมประพฤติอย่างมีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับบุคคลผู้บริหารงานในการคุมประพฤติซึ่งจะต้องมีความรู้ความตามารถหลายด้านพร้อมทั้งได้รับการฝึกอบรมมา โดยเฉพาะบุคคลสำคัญในการคุมประพฤติได้แก่ และพนักงานคุมประพฤติจะทำการสอบสวนพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อรายงานผู้พิพากษา และพนักงานนี้จะติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ถูกคุมประพฤติ ฉะนั้นความสำเร็จจากการคุมประพฤติขึ้นกับเจ้าหน้าที่ (กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาาระบบงานราชทัณฑ์กรมราชทัณฑ์, 2552) นอกจากนี้การปฏิบัติของเจ้าพนักงานในเรือนจำยังทำหน้าที่ด้วยหลักเมตตา เมื่อผู้ต้องขัง

รู้สึกถึงความเมตตา กรุณา และมุทิตาจากเจ้าพนักงานเรือนจำ จะเป็นแรงบันดาลใจให้พวกเขาอยากที่จะปรับปรุงตนเองเมื่อผู้ต้องขังรู้สึกถึงความเมตตา กรุณา และมุทิตาจากเจ้าพนักงานเรือนจำ จะเป็นแรงบันดาลใจให้พวกเขาอยากที่จะปรับปรุงตนเองหลักพรหมวิหารธรรมไม่ได้เป็นเพียงหลักธรรมทางศาสนา แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของเจ้าพนักงานเรือนจำได้เป็นอย่างดี การนำหลักธรรมเหล่านี้มาปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและมีโอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีได้ในที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นเจ้าพนักงานเรือนจำ จึงมีความประสงค์ที่จะทำวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและผู้วิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพรหมวิหารธรรมกับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมในการส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ เจ้าพนักงานเรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำ ทณฑสถาน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 433 คน (เรือนจำกลางคลองไผ่, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าพนักงานเรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำ ทณฑสถาน อำเภอสีก้าว จ้งหวัดนคมนาสาสาสา โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 209 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านพระพุทธานสาสา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านรัฐศาสตรจำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่เรือนจำ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 เจ้าหน้าที่ทณฑสถานจำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.60 – 1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.866

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนคมนาสาสา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับถึงผู้อำนวยการเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีก้าว จ้งหวัดนคมนาสาสา ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 209 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดหมายเวลาและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการบวนการตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทัดพลสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และหลักพรหมวิหารธรรม

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน โดยพิจารณาระดับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทัณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ (Correlation Coefficient) วัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร และผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิดตามลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ระดับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.87) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.89) รองลงมา ด้านการแก้ปัญหาเสพติด ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.91) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านควบคุมผู้ต้องขัง ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.82)

ด้านกรรณา ความสงสาร กับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัตนครราชสีมา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ($R=.573^{**}$)

ด้านมูทิตา ความยินดี กับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัตนครราชสีมา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ($R=.762^{**}$)

ด้านอุเบกขา ความวางเฉย กับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัตนครราชสีมา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ($R=.712^{**}$)

3. การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมในการส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัตนครราชสีมา ได้แก่ 1) ด้านเมตตา ความรักใคร่ เจ้าพนักงานมีความเต็มใจดูแลผู้ต้องขังอย่างสุดพุดจาทักทายกับผู้ต้องขังด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยมิตรไมตรีเสมือนญาติ 2) ด้านกรรณา ความสงสาร เจ้าพนักงานแสดงความจริงใจขณะพุดคุยกับผู้ต้องขัง ให้คำแนะนำผู้ต้องขังด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นกันเอง ให้ความสนใจเมื่อเห็นผู้ต้องขังมีความวิตกกังวล 3) ด้านมูทิตา ความยินดี เจ้าพนักงานแสดงความยินดีต่อผู้ต้องขังที่ได้รับประโยชน์ต่าง ๆ จากกรมราชทัณฑ์ แสดงความยินดีต่อผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว 4) ด้านอุเบกขา ความวางเฉย เจ้าพนักงานปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยเท่าเทียมกันไม่มีอคติ ปฏิบัติตัวต่อผู้ต้องขังอย่างตรงไปตรงมาและอย่างนุ่มนวล

อภิปรายผล

1. ระดับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัตนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง รองลงมาคือ ด้านการแก้ปัญหาเสพติด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เจ้าพนักงานเรือนจำในพื้นที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัตนครราชสีมา มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและดูแลผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาพฤตินิสัยซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการคืนคนดีสู่สังคม เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรม เช่น การจัดอบรมฝึกอาชีพ การแนะแนวด้านจิตใจ และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้ ด้านการแก้ปัญหาเสพติด เป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญที่เจ้าพนักงานให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ด้วยการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามภายในเรือนจำอย่างเข้มงวด รวมทั้งจัดกิจกรรมบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งช่วยลดโอกาสในการหวน

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เข้าอกเข้าใจผู้อื่น และมีความยุติธรรม เมื่อนำกิจกรรมเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการปกครองผู้ต้องขัง เจ้าพนักงานเรือนจำสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสิศรา อินอัญชัย (2566) ได้ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา หลักพรหมวิหารธรรม ด้านเมตตา ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้า แสดงออกซึ่งความรักความปรารถนาดียอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย คอยให้คำปรึกษาอยู่เสมอ ๆ ด้านกรุณา คอยให้กำลังใจดูแลช่วยเหลือเมื่อเกิดตกทุกข์ได้ยากขึ้นมา และช่วยให้บุคลากรมีศักยภาพมากขึ้นเป็นลำดับ ด้านมุทิตา ผู้บริหารแสดงความยินดีกับผู้ที่ทำผลงานดีโดยทำการมอบรางวัลแห่งความสำเร็จนั้นด้วย ด้านอุเบกขา ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่อีกทั้งยังต้องยึดระเบียบของทางราชการเป็นหลัก เพื่อประโยชน์ต่อทางราชการ

องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมในการส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา” ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ 1

ด้านควบคุมผู้ต้องขัง	ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง	ด้านการแก้ปัญหาเสพติด
-เจ้าพนักงานมีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ ทณฑสถาน -เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลผู้ต้องขังตามกฎหมาย ระเบียบ อย่างสม่ำเสมอ -เจ้าพนักงานให้แนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้ต้องขังด้วยความเต็มใจ	-เจ้าพนักงานมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ผู้ต้องขัง -เจ้าพนักงานมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องขัง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องครอบครัว สังคม และการปรับตัวเข้ากับสังคม -เจ้าพนักงานมีบทบาทในการสอนทักษะในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขัง	-เจ้าพนักงานมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด -เจ้าพนักงานมีการตรวจค้นพื้นที่ต่างๆ ภายในเรือนจำอย่างสม่ำเสมอ -เจ้าพนักงานดำเนินการตรวจค้นผู้ต้องขังตามระเบียบอย่างสม่ำเสมอ

หลักพรหมวิหาร ๔ ส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน

ด้านเมตตา ความรักใคร่	ด้านกรุณา ความสงสาร	ด้านมุทิตา ความยินดี	ด้านอุเบกขา ความวางเฉย
-เจ้าพนักงานคอยดูแล ผู้ต้องขังตลอดเวลาที่ ปฏิบัติหน้าที่ -เจ้าพนักงานมีความ เต็มใจดูแลผู้ต้องขัง อย่างสุดความสามารถ -เจ้าพนักงานปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังโดยไม่แสดง อาการรังเกียจ	-เจ้าพนักงานเอาใจใส่ ผู้ต้องขังตลอดเวลา ขณะปฏิบัติหน้าที่ -เจ้าพนักงานแสดง ความจริงใจขณะ พูดคุยกับผู้ต้องขัง -เจ้าพนักงานแสดง อาการห่วงใยต่อ ผู้ต้องขังด้วยความ จริงใจ	-เจ้าพนักงานแสดง ความยินดีต่อผู้ต้องขัง ที่ได้รับประโยชน์ต่าง ๆ จากกรมราชทัณฑ์ -เจ้าพนักงานแสดง ความชื่นชมต่อ ผู้ต้องขังที่ปฏิบัติตาม ระเบียบเรือนจำ ทัณฑสถาน -เจ้าพนักงานแสดง ความยินดีต่อผู้ต้องขัง ที่ได้รับการปล่อยตัว	-เจ้าพนักงานปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขัง โดยเท่าเทียม กันไม่มีอคติ -เจ้าพนักงานปฏิบัติตัว ต่อผู้ต้องขังอย่าง ตรงไปตรงมาและอย่าง นุ่มนวล -เจ้าพนักงานไม่แสดง อาการไม่พอใจ ไม่ พูดจาไม่สุภาพต่อ ผู้ต้องขัง

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้สังเคราะห์ได้ดังนี้ บทบาทของเจ้าพนักงานเรือนจำในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการควบคุมผู้ต้องขังที่เน้นความปลอดภัยและให้คำแนะนำอย่างเต็มที่ ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยที่มุ่งให้ความรู้และสอนทักษะชีวิตเพื่อการปรับตัว และด้านการแก้ปัญหาเสพติดที่เน้นการป้องกันและตรวจค้นอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ มีการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรม 4 ประการ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีและความเป็นธรรมต่อผู้ต้องขัง ทำให้การดูแลผู้ต้องขังเป็นไปด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และเสริมสร้างโอกาสในการกลับคืนสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เรือนจำ ทัณฑสถานควรจัดทำหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเจ้าพนักงานอย่างต่อเนื่อง จัดอบรม เวิร์กชอปด้านจิตวิทยา การแนะแนว และการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ต้องขังพัฒนาโปรแกรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเรือนจำ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี

2) เรือนจำ ทนทสถานควรจัดหลักสูตรการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับความรู้และความสนใจของผู้ต้องขัง เพิ่มขีดความสามารถของเจ้าพนักงานด้านการจัดการศึกษา จัดอบรมพัฒนาความรู้ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

3) เรือนจำ ทนทสถานควรจัดทำคู่มือแนวทางการสอบสวนที่ชัดเจน ครอบคลุมและเป็นธรรม ระบุขั้นตอน วิธีการ และกรอบเวลาในการดำเนินการสอบสวนให้ชัดเจนและตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) เจ้าพนักงานเรือนจำควรบังคับใช้ระเบียบวินัยในการควบคุมตัวผู้ต้องขังอย่างเคร่งครัดกำหนดมาตรฐานและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ให้เจ้าพนักงานปฏิบัติตามแนวทางเดียวกัน ลดความคลาดเคลื่อนในการควบคุม

2) เจ้าพนักงานเรือนจำควรเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของผู้ต้องขังจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน เช่น งานช่างฝีมือ งานเกษตร อาชีพออนไลน์ ฯลฯ

3) เจ้าพนักงานเรือนจำควรพัฒนาเครือข่ายข่าวกรองภายใน โดยสร้างทีมเฉพาะกิจที่ทำงานร่วมกับผู้ต้องขังที่ให้ความร่วมมือ กำหนดแนวทางป้องกันและตรวจจับยาเสพติดที่เป็นระบบ เช่น การตรวจสอบสารเสพติดแบบสุ่ม การใช้สุนัขตำรวจ และเครื่องสแกนพัสดุ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง ทศนคติของผู้ต้องขังต่อรูปแบบการปกครองของเจ้าพนักงานเรือนจำที่ประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครอง

2) ควรทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทนทสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

3) ควรทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังในเรือนจำ หรือทนทสถานในจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมราชทัณฑ์. รายงานผลการดำเนินงานเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์ ประจำปี งบประมาณ 2566. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2566.

กลุ่มงานนโยบายและแผน กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์. *ร่างแผนปฏิบัติการราชการกรมราชทัณฑ์ พ., 2565 – 2567*. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานนโยบายและแผนกองยุทธศาสตร์และแผนงาน, 2566.

กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์. *พันธมิตรภาคประชาสังคมกับการปลดปล่อยให้ผู้ต้องขังกลับคืนสู่สังคม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2552.

กองพัฒนาพฤตินิสัย. *คู่มือการจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด*. กรุงเทพมหานคร : ส่วนส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาจิตใจ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม, 2561.

กุลิสรา อินอัญชัย. “การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

ณัฐดนัย ตระกูลรัมย์. “คุณภาพชีวิตการทำงานและความเครียดในการทำงานของเจ้าพนักงานเรือนจำเรือนจำพิเศษธนบุรี”. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 2560.

มณฑล ชันกสิกรรม. “ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารระบบควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 6”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.

เรือนจำกลางคลองไผ่. ข้อมูลเจ้าพนักงานเรือนจำ ทัณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.klongpaicentralprison.go.th/> [23 กรกฎาคม 2567].

ศิริวรรณ วงษ์แย้ม “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำในเรือนจำและทัณฑสถานจังหวัดนครราชสีมา”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2557.

อารีนา เลิศแสนพร. “ความเครียดของเจ้าพนักงานเรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำอัคราโทษสูงในเขตกรุงเทพมหานคร”. *วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหา*

บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสวัสดิการสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2562.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York :
Harper & Row.

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ
อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PRINCIPLES TO PROMOTE
POLITICAL PARTICIPATION OF CITIZENS IN THE OPERATIONS OF
DONYOR SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
MUEANG DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE

กุลธิชาส์ บุญจันทร์ และ ไพวรรณ ปุริมาต
Khunthicha Boonchan and Paiwan Purimart

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus
Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ 3. ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ การวิจัยเป็นแบบผสมวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในตำบลดอนยอ จำนวน 363 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ

ทางการเมือง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง 2) ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ ตามหลักอปหิณยธรรม 7 ได้แก่ 1) ด้านการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมประชุมระดมความคิดเห็นท้องถิ่น 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ร่วมประชุมและเลิกประชุมตามเวลา 3) ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ แนะนำสมาชิกปฏิบัติตามข้อกฎหมาย 4) ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ ยอมรับคำแนะนำจากผู้อาวุโส 5) ด้านไม่ข่มเหงผู้ได้บังคับบัญชา ไม่แสดงอาการโกรธในที่ประชุม 6) ด้านเคารพสักการะปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ สนับสนุนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 7) ด้านตั้งใจสนับสนุนและส่งเสริมบุคคลที่ปฏิบัติดี เข้าร่วมกิจกรรมปกป้องผลประโยชน์

คำสำคัญ: การประยุกต์หลักพุทธธรรม; การมีส่วนร่วม; การเมือง

Abstract

This research aims to 1. Study the political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. 2. Compare the political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. 3. Apply Buddhist principles to promote the political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. The research employs a mixed-methods approach. The quantitative research uses a questionnaire as a data collection tool, with a sample group consisting of 363 individuals aged 18 and over in the Don Yaw Subdistrict. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing is conducted using t-tests and F-tests, as well as one-way ANOVA. The qualitative research employs interviews with 9 key informants, and the data is analyzed through descriptive content analysis.

The research results found that 1) The political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization is generally at a high level. When considering each aspect, the one with the highest average is related to the conduct of elections, followed

by political decision-making, and the aspect with the lowest average is related to participation in election campaigns. 2) Applying the principles of Buddhism to promote political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization according to the Seven Conditions of Non-Disruption (Aparihaniyadhammā) includes: 1) Regular meetings to brainstorm and develop the local area. 2) Coordinated attendance at meetings and timely adjournment. 3) Compliance with rules and regulations, advising members to adhere to the law. 4) Respecting elders and accepting advice from senior members. 5) Not harassing subordinates and refraining from showing anger in meetings. 6) Respecting and honoring sacred places and objects, supporting the exchange of opinions. 7) Intending to support and promote individuals who perform well and participate in activities to protect interests.

Keywords: Buddhadhamma Application; Promote Political; Participation

บทนำ

การรับแนวคิดประชาธิปไตยตะวันตกเข้ามาในสังคมไทยนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และขาดการเตรียมพร้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้พัฒนาการของประชาธิปไตยในไทยต้องเผชิญกับความขัดแย้งทางการเมืองและความไม่เสถียรภาพมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่จำกัดอยู่เพียงแค่เรื่อง "สิทธิ" และ "เสรีภาพ" ในทางการเมืองเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้มีความพยายามในการปรับแนวคิดประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น โดยเฉพาะการผสมผสานกับหลักพุทธศาสนาและค่านิยมทางสังคมไทย หลักการสำคัญของประชาธิปไตยในวิถีไทย ได้แก่ สิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียม การยอมรับความแตกต่าง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ จิตอาสา ความสมานฉันท์ การประนีประนอม และการมีส่วนร่วม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืนในประเทศไทย (นันทิยา ดวงกมลเมศ และคณะ, 2559)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นการแสดงออกซึ่งกิจกรรมหรือการปฏิบัติทางการเมืองของบุคคลในสังคมโดยมีเป้าหมายเพื่อให้สังคมคำนึงถึงข้อตกลงและความต้องการร่วมกัน เช่น การควบคุมการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อการจัดสรรทรัพยากร

หรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกิจกรรมเหล่านี้จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ประชาชนต้องการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญของกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลและผู้บริหารได้ตามที่ประชาชนต้องการ และ เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อความมีเสถียรภาพทางการเมืองสำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย (1) การออกเสียงเลือกตั้งเพื่อกำหนดตัวผู้ปกครองเป็นกระบวนการเข้าร่วมทางการเมืองที่สำคัญยิ่งในระบอบประชาธิปไตยคือการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย (2) การแสดงมติมหาชนและการออกเสียงประชามติ เพื่อการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล (3) การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชนการอภิปรายหรือพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง (4) การรวมกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มการเมือง (เชษฐา ทองยิ่ง, 2567)

สังคมไทยถือได้ว่าเป็นสังคมแห่งสันติเมื่อเปรียบเทียบกับอีกหลายประเทศทั่วโลก แต่อาจมี บางช่วงเวลาที่ความขัดแย้งได้ปรากฏตัวขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะกลับกลายเป็นความรุนแรง ซึ่งอาจมีสาเหตุพื้นฐานมาจากความไม่เป็นธรรมในสังคม การจัดสรรผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียม ตลอดจน ความแตกต่างทางด้านความคิดความเชื่อ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม แม้ทุกฝ่ายจะพยายามแก้ไขปัญห ความขัดแย้งและความรุนแรงเพื่อสร้างสังคมสันติสุข แต่หลายครั้งพบว่าปัญหายังคงดำรงอยู่ อันเนื่อง มาจากการไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม หรือการไม่ได้คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ละเลยอัตลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ (สำนักงานงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยังขาดการเรียนรู้การป้องกัน แก้ไข ตลอดจนหลักการและวิถีปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างเหมาะสม หลักพุทธธรรมเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นพลังผลักดันและขับเคลื่อน ให้สังคมไทยเกิดสันติสุขได้ สามารถแก้ปัญหาสังคมที่มีความขัดแย้งและนำไปสู่ความรุนแรงได้และ คลี่คลายประเด็นปัญหาและผลกระทบจากความขัดแย้งทางสังคม ตลอดจนเป็นมาตรการป้องกันการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งนั้น (พระมหาปริดา ขนฺติโสภณ, 2559)

จากปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทำให้การพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้พัฒนาไปได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากความเข้าใจในหลักการของประชาธิปไตยยังมีไม่ทั่วถึงในหมู่ประชาชนชาวไทย จึงอาจทำให้ขาดความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย การจะพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมประชาธิปไตยที่ถูกต้องให้แก่

เยาวชนและคนรุ่นใหม่เพื่อที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศเยาวชน ถือเป็นกำลังสำคัญที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมในวันข้างหน้า เพื่อก้าวข้ามปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงปัญหาของการเมืองและสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงสร้างกลไกกระบวนการทางสังคม เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตยที่ไม่ใช่การโอนมอบอำนาจให้นักการเมืองเฉพาะช่วงเลือกตั้งเท่านั้น แต่การสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าวควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และความเข้าใจถึงปัญหาตลอดจนสร้างการพัฒนาทางความคิด จิตสำนึกในการปกครองประเทศระบอบประชาธิปไตยให้กับเยาวชน เพื่อเป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาทางสังคมมองเห็นผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงจำเป็นอย่างยิ่งในสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั่วโลก ต่างสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประเทศในทุกวิถีทาง (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2547)

การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยนำหลักพุทธธรรมเข้ามาประยุกต์ใช้ด้วย จึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้คนในชุมชนเกิดความรักความสามัคคีขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประสงค์จะนำหลักอภิธานียธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สำคัญเข้ากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้กำหนดพื้นที่การวิจัยที่ตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เพราะพื้นที่จังหวัดนครนายกได้มีเปอร์เซ็นต์ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนสูงและอยู่ในลำดับต้นๆของจังหวัดที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งมาก รวมถึงพื้นที่ในตำบลก็มีเปอร์เซ็นต์การมาใช้สิทธิเลือกตั้งที่สูงเช่นกัน จึงมีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานของท้องถิ่น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์การเลือกตั้ง และด้านการตัดสินใจทางการเมือง เพื่อให้ทราบกระบวนการทำงานและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

จากเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยนำหลักพุทธธรรม คือ หลักอภิธานียธรรม 7 มาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ ได้นำไปพัฒนาให้เกิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)
2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 3,878 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2567)
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้
 - 2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 ประชาชน จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.902

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดหมายเวลาและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการบวนการตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และหลักอภิธานิยธรรม 7

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงและจัดกลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.44$) เมื่อพิจารณารายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=0.51$) รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ($\bar{X}=3.77$, $S.D.=0.55$)

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ตามหลักอปธานิยธรรม 7 ได้แก่ 1) ด้านการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมประชุมระดมความคิดเห็นพัฒนาโครงการท้องถิ่น ร่วมประชุมเสนอแนะหรือทักท้วงผลกระทบต่อชุมชน 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ร่วมประชุมและเลิกประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนงานโครงการ และเลิกประชุมตามกำหนดเวลาที่แจ้งในระเบียบวาระที่ประชุม 3) ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ แนะนำสมาชิกปฏิบัติตามข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติที่เคยตกลงร่วมกัน 4) ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ ยอมรับคำแนะนำที่ดีจากผู้อาวุโสในชุมชน น้อมรับการตัดสินใจของประธานในที่ประชุม 5) ด้านไม่ชมเชยผู้ใดบ้างปัญหา ไม่แสดงอาการโกรธในที่ประชุม ร่วมประชุมด้วยความอดทนรับฟัง ยอมรับมติในที่ประชุม 6) ด้านเคารพสักการะบูชาสถานและปูชนียวัตถุ สนับสนุนให้ผู้ร่วมประชุมสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง พิจารณาความคิดเห็นของทุกคนรวมทั้งของตนเองด้วยความเป็นกลางทางการเมือง 7) ด้านตั้งใจสนับสนุนและส่งเสริมบุคคลที่ปฏิบัติดี เข้าร่วมการจัดกิจกรรมเพื่อปกป้องผลประโยชน์ประชาชน ร่วมกำหนดแนวทางสนับสนุนคนดีมีความสามารถเข้าเป็นคณะกรรมการที่ประชุม ปกป้องแกนนำชุมชนที่ปฏิบัติงานเพื่อความสุขชุมชน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ด้านตัดสินใจทางการเมือง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอผลการวิจัยภาพรวมที่ออกมาในระดับมากขึ้นให้เห็นถึงแนวโน้มประชาชนโดยทั่วไปมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ดีถึงมาก และการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติและเข้าถึงได้ง่ายที่สุด เนื่องจากเป็นหน้าที่พลเมืองที่ถูกกำหนดไว้ตามกฎหมาย มีการรณรงค์และอำนวยความสะดวกจากภาครัฐอย่างชัดเจน และเป็นช่องทางพื้นฐานที่สุดในการแสดงออกถึงเจตจำนงทางการเมืองในการเลือกผู้แทนของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระยุพธนา ชยเมธี (ไกรนารถ) (2566) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนาของ ประชาชนในตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของ

ประชาชนในตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง รองลงมา ได้แก่ ด้านติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งและด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

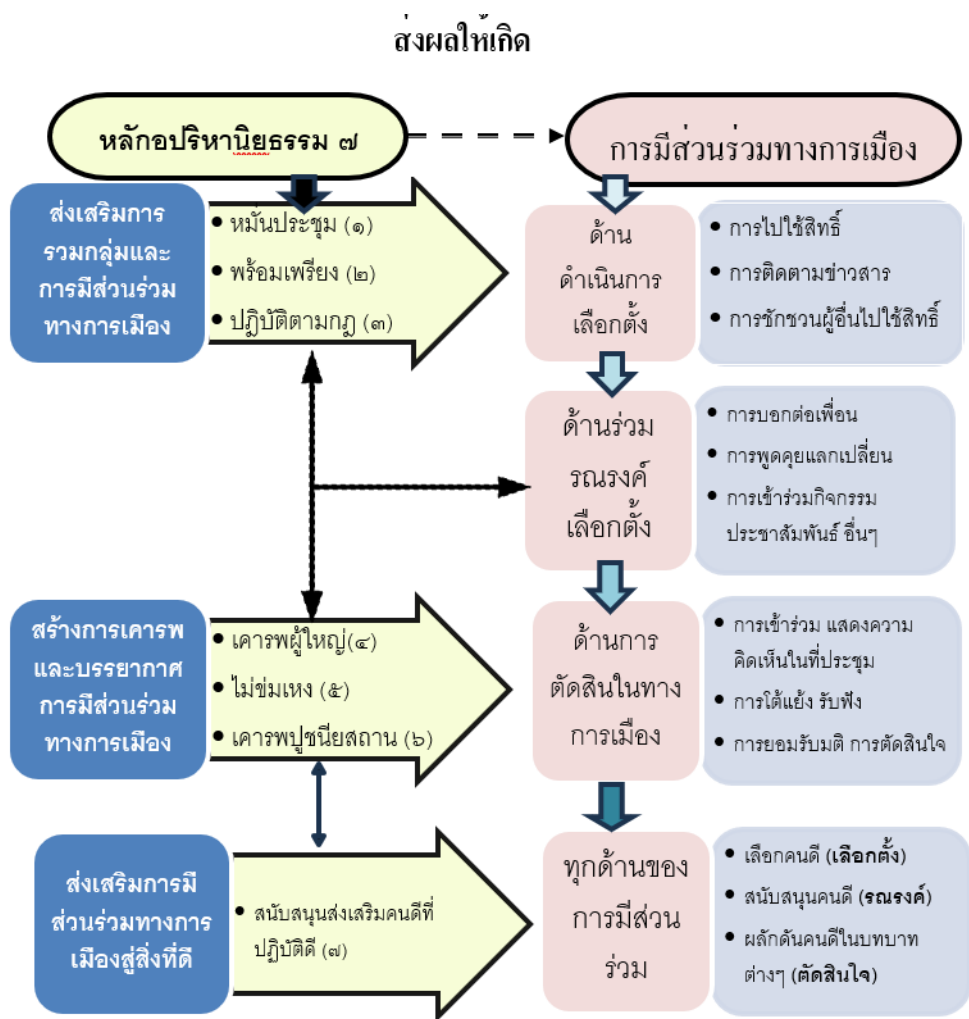
2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะลักษณะร่วมบางประการของสังคมและวิถีชีวิตในท้องถิ่นไทย รวมถึงธรรมชาติของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับพื้นฐานซึ่งทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลบางอย่างมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในทิศทางเดียวกันในหลายพื้นที่ แม้ว่าแต่ละพื้นที่จะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปก็ตาม ปัจจัยด้านอายุพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านประสบการณ์ชีวิตและความผูกพันกับท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นตามวัย อาจเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุหรือกลุ่มอายุที่มากขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ มากกว่ากลุ่มอายุน้อยกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว (2565) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ การศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ ด้วยหลักอปริหานิยธรรม 7 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ อบต. ตอนยอ การนำหลักอปริหานิยธรรมมาประยุกต์ใช้ ทั้งจากฝ่ายบริหารและประชาชนในท้องถิ่น เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างประชาธิปไตยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี เป็นการสร้างความโปร่งใสความไว้วางใจและนำไปสู่การพัฒนาตำบลอย่างยั่งยืน ซึ่งหลักการเหล่านี้สอดคล้องและได้รับอิทธิพลจากหลักอปริหานิยธรรม แนวคิดการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมมาใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย สิงอุดม (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามหลัก อปทานิยธรรม” ผลการวิจัยพบว่า บริบทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นได้ เสนอไว้ เช่น การประชุม การเคารพ กติกา การเคารพผู้นำ การเคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การ คุ่มครองผู้มีศีลธรรมดี ต่ามมุ่งเน้นการนำหลักอปรทานิยธรรม ซึ่งเป็นหลักของการอยู่ร่วมกันของ หมู่คณะ มาประยุกต์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น ทำให้ มีการตีความและอธิบายหลักธรรมแต่ละข้อในมุมมองที่เกื้อหนุนต่อกระบวนการประชาธิปไตยและ การอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสอดคล้องกัน

องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก” สามารถอธิบายได้ว่า การมีส่วน

ร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การดำเนินการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง และการตัดสินใจทางการเมือง มีความเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญกับการที่ประชาชนในพื้นที่ นำหลักอปrianิยธรรม 7 มาปรับใช้ หรือมีการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงหลักการเหล่านี้ ในการดำเนินชีวิตและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า หลักอปrianิยธรรม 7 ทำหน้าที่เป็น กรอบทางจริยธรรม ค่านิยม และบรรทัดฐานทางพฤติกรรม ที่เกื้อหนุนและหล่อหลอมรูปแบบและคุณภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) องค์รปกครองส่วนตำบลตอนยอควรมีนโยบายในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สร้างกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมแผนพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอควรมีนโยบายสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์เลือกตั้ง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอควรทบทวนและปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการจัดประชุมต่างๆของท้องถิ่น โดยพิจารณารูปแบบ เวลา และสถานที่ให้มีความยืดหยุ่นและเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) ผู้บริหารท้องถิ่นจัดกิจกรรมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย ให้มีความน่าสนใจและให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น
- 2) ผู้บริหารท้องถิ่นร่วมมือกับ กกต.หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือหรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่น ความสำคัญและสิทธิหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 3) ผู้บริหารท้องถิ่นจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักอปrianิยธรรมกับการพัฒนาท้องถิ่น มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและการมีส่วนร่วมในกิจการของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

2) ควรทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตาม หลักพุทธธรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

3) ควรทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความ รับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. *จำนวนประชากรรายอายุ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/>

[11 ตุลาคม 2567].

เชษฐา ทองยิ่ง. *การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

<https://parliamentmuseum.go.th/2564/ar64-election-01.html> [1 2

กรกฎาคม 2567]

ธงชัย สิงอุดม. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิย ธรรม”. *วารสาร มจร เลย์ปริทัศน์*, 1(2) (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563) : 85-95.

นันทิยา ดวงกุ่มเมศ และคณะ. *ประชาธิปไตยในวิถีไทย*. นครปฐม : หินหยางการพิมพ์, 2559.

พระมหาปริตตา ขนดีโสภโณ. “พุทธธรรม : พลังขับเคลื่อนสู่สังคมสันติสุข”. *สารานิพนธ์*

พุทธศาสนปริทัศน์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559.

พระยุพธนา ชยเมธี (ไกรนารถ). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามแนว

พระพุทธานุชาของ ประชาชนในตำบลบ้านโตก อำเภอเมือง จังหวัดเพชร

บูรณ์”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, *สถาบันและกระบวนการทางการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 4, นนทบุรี

: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547.

สำนักงานงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*,

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎร, 2562.

อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอคลอง จังหวัดแพร่”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. ปณตติวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2565.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York : Harper & Row.

การประกยูกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบตอสังคมขององคการ
บริหารสวนตำบลดอนยอ อำเภอมือง จังหวัดนครนายก

RESPONSIBILITY OF DONYOR SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE

เชวาลิต ภูมิ และ เบนญญาภา อัจฉฤกษ์

Chawalit Phume and Benyapa Atcharoek

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus

Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับความรับผิดชอบตอสังคมขององคการบริหารสวนตำบลดอนยอ 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนตอความรับผิดชอบตอสังคมขององคการบริหารสวนตำบลดอนยอ 3. นำเสนอการประกยูกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบตอสังคมขององคการบริหารสวนตำบลดอนยอ การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในตำบลดอนยอ จำนวน 363 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความรับผิดชอบตอสังคมขององคการบริหารสวนตำบลดอนยอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการให้บริการ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการเปรียบเทียบประชาชนตอความรับผิดชอบตอสังคมขององคการบริหารสวนตำบลดอนยอ พบว่า ประชาชนที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นตอความรับผิดชอบตอสังคมขององคการบริหารสวนตำบลดอนยอ แตกต่างกันอยางมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับ

สมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3) นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) ด้านทาน ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน 2) ด้านปิยวาจา เป็นคนพูดจริงมีเหตุผล 3) ด้านอัตถจริยา เสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 4) ด้านสมานัตตตา มีความเสมอต้นเสมอปลายในการปฏิบัติช่วยเหลือ

คำสำคัญ: การประยุกต์หลักพุทธธรรม; ส่งเสริม; ความรับผิดชอบต่อสังคม

Abstract

This research aims to 1. Study the level of social responsibility of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. 2. Compare the opinions of the public regarding the social responsibility of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. 3. Present the application of Buddhist principles to promote social responsibility of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. The research employs a mixed-methods approach. The quantitative research uses a questionnaire for data collection, with a sample group consisting of 363 individuals aged 18 years and older in the Don Yaw subdistrict. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing is conducted using t-tests and ANOVA. The qualitative research employs interviews with 9 individuals, and the data is analyzed through descriptive content analysis.

The research results found that 1) The level of social responsibility of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization is generally high. The area with the highest average score is in social and cultural aspects, followed by education and learning promotion. The area with the lowest average score is in service provision. 2) A comparison of public opinions on the social responsibility of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization revealed that citizens of different ages and occupations have significantly different opinions on this matter at a statistical level of 0.05, thus accepting the

research hypothesis. However, citizens differentiated by gender, education level, and monthly income do not show significant differences in their opinions on the social responsibility of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization in Mueang District, Nakhon Nayok Province, leading to the rejection of the research hypothesis. 3) The application of Buddhist principles to promote social responsibility according to the four social objectives (Sanghavatthu) is presented as follows: 1) in terms of generosity, helping those in need; 2) in terms of kind speech, being truthful and reasonable; 3) in terms of beneficial action, sacrificing personal interests for the common good; 4) in terms of consistency, maintaining a steady approach in providing assistance.

Keywords: Responsibility; Subdistrict; Administrative Organization

บทนำ

ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ได้ถูกหยิบยกขึ้นเป็นวาระการดำเนินงานที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมีเป้าหมายในการมุ่งแสวงหากำไรและความมั่งคั่งให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมในมาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 26000 ได้ระบุไว้ว่า การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม มีเป้าหมาย อันนำไปสู่การพัฒนาตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ที่ดำเนินควบคู่ไปกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้แล้วเสร็จภายในปี 2558 นั้น ได้กำหนดประเด็นการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับภูมิภาคอาเซียน ประเด็นสำคัญที่สรุปได้มีดังนี้ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของ CSR ผลักดันให้ภาคธุรกิจผนวก CSR เข้ากับวาระการดำเนินงาน สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนในอาเซียน CSR ไม่ใช่แค่กิจกรรมเพื่อสังคมภายนอก (CSR-after-process) แต่รวมถึงความรับผิดชอบต่อกระบวนการธุรกิจ (CSR-in-process) ความรับผิดชอบต่อครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในสายอุปทานและสายคุณค่า หลักคิดสำคัญ "อย่าพยายามทำ CSR ให้เป็นงาน แต่เน้นทำงานให้มี CSR" หมายถึงการบูรณาการ CSR เข้ากับการดำเนินงานประจำวัน (คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2555).

เนื่องจากในสังคมมีปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งปัญหาการว่างงาน ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความไม่ยุติธรรม โรคภัยไข้เจ็บ และวิกฤตโลกร้อน เป็นต้น ในอดีตปัญหาเหล่านี้เป็นภารกิจที่หน่วยงานภาครัฐจะต้อง แก้ปัญหาให้กับประชาชนเป็นสำคัญ แต่เมื่อปัญหาต่างๆ มีความซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น การแก้ปัญหา จำเป็นต้องบูรณาการจากทุกภาคส่วนเพื่อให้การแก้ไขปัญหาประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ภารกิจการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมจึงจำเป็นต้องมีอยู่ในทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน และมีมานานแล้ว (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่น และสามารถนำหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (CSR) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้ โดยมีแนวทางความคล้ายคลึงกับหลักธรรมาภิบาล CSR มีความคล้ายคลึงกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม ตัวอย่าง CSR ในระดับชุมชน คือ การส่งเสริมการดูแลสุขภาพ การส่งเสริมแรงงานท้องถิ่น การสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น CSR ในประเทศไทยมีมานานในรูปแบบของการทำบุญ บริจาค และการลงแขก เริ่มเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ.2549 โดยผนวกเข้ากับการดำเนินธุรกิจ หลักการของ CSR เน้นประโยชน์ส่วนร่วม (อุภัยตละ) เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน (ปฏิจางสมุปปาท) มีทัศนคติเชิงบวก (สัมมาทิฐิ) คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ตามแนวพระพุทธศาสนา ยังรวมถึงสิทธิสัตว์และการเว้นมิจฆาตชีวิต 5 ประการ CSR ตามแนวพระพุทธศาสนาสามารถทำได้ 3 สถานการณ์ คือ เมื่อผู้อื่นปกติ เมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ และความทุกข์ และเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ (ทิพย์ ชันแก้ว, พระมหาพจน์ สุวโจ และคณะ, 2564).

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ (อบต.ดอนยอ) ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นครอบคลุมหลากหลายด้าน ทั้งด้านการบริการสาธารณะ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม นอกจากนี้ อบต.ดอนยอยังมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญและยังพบปัญหาการที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดอนยอ จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างเต็มที่มี อาจมีอุปสรรคและปัญหาบางประการที่ต้องเผชิญ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และช่วงเวลาปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้แก่ งบประมาณจำกัด ทรัพยากรบุคคลไม่เพียงพอ ความร่วมมือจาก

ประชาชนไม่เพียงพอ ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ความขัดแย้งภายในชุมชน การขาดข้อมูล และความรู้ การขาดการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ อาจทำให้การดำเนินโครงการต่างๆ ไม่ราบรื่นและเกิดความซ้ำซ้อน (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, 2567)

การประยุกต์ใช้ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นรูปธรรมเพื่อให้เห็นหลักเกณฑ์หรือรูปแบบการประยุกต์ใช้ในส่วนรายละเอียดขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ ด้วย เนื่องจากความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลักองค์รวมระหว่างกรุงเทพมหานคร ไม่เบียดเบียน ไม่ใช้ความรุนแรง เน้นความรัก ไม่พยายามต่อกัน กับปัญญา ความสมเหตุสมผล รวมทั้งแนวคิดพึ่งพาอาศัยกัน และสมดุลภาพเป็นลักษณะภายใน สามารถผสมผสานกับวิถีภายนอก ที่เป็นรูปแบบซึ่งในที่นี้มี สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักเบื้องต้น ของพระพุทธศาสนาให้มุมมองการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมไม่ใช่มุ่งอยู่เพียงแค่ระดับ ทิฐิ หรือ มุมมองหรือความเห็นเท่านั้น แต่ยังรวมระดับสมาธิหรือความคิดคือการแสดงความกรุณาเมตตาและมุทิตาต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และระดับพฤติกรรมหรือกิจกรรมภายนอกที่แสดงออกทางการกระทำ (กัมมันตะ) คำพูด (วาจา) และการเลี้ยงชีพ (อาชีวะ) และการงดเว้นจากอกุศลกิจกรรมทั้งปวง นับว่าเป็นกระบวนการรับผิดชอบต่อสังคมตลอดสายไม่หยุดอยู่เพียงอย่างเดียวหนึ่ง (ทิพย์ ชันแก้ว และคณะ, 2564)

จากเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยนำหลักพุทธธรรม คือ สังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ นำไปพัฒนาด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในพื้นที่ตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 3,878 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย , 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาคะยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 363 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 ประชาชน จำนวน 2 คน จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.939

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดหมายเวลาและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และหลักสัจพจน์ 4

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบมีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงและจัดกลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$, S.D.=0.34) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.50) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการให้บริการ ($\bar{X}=3.01$, S.D.=0.60)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) ด้านทาน การให้ ช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน แจกสิ่งของให้แก่ผู้ด้อยโอกาสผู้พิการหรือผู้เดือดร้อน 2) ด้านปิยวาจา วาจาเป็นที่รัก พูดจาสุภาพอ่อนหวาน เป็นคนพูดจริงมีเหตุผลได้สารประโยชน์ ไม่กล่าวร้ายผู้มีความเห็นต่าง 3) ด้านอติจริยา การประพฤติที่เป็นประโยชน์ มีความเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม ช่วยเกื้อกูลผู้อื่นด้วยจิตใจอาสาและส่งเสริมให้คนเป็นคนดี 4) ด้านสมานัตตตา การวางตน

สม่ำเสมอ มีความเสมอต้นเสมอปลายในการปฏิบัติช่วยเหลือ ไม่เอินเอียงเลือกปฏิบัติช่วยเหลือด้วยความจริงใจ

อภิปรายผล

1. ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สังคม และวัฒนธรรม รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอผลการวิจัยภาพรวมที่ออกมาในระดับมาก ชี้ให้เห็นถึงการรับรู้เชิงบวกของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถอธิบายได้ว่า ซึ่งตรงกับบริบทของชุมชนและหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม ในปัจจุบันองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญและดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การรับรู้กิจกรรมขององค์กร ประชาชนมักมีการรับรู้ถึงกิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรดำเนินการในพื้นที่ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นที่ใกล้ชิดกับชีวิตประจำวัน การที่ อบต. ดอนยอ มีคะแนนสูงในด้านสังคมและวัฒนธรรม และการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้ภาพรวมการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับสูงตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศเชาว์ คำชุมภู (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท สุราบางยี่ขัน จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนของประชาชนไม่ได้ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่อการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ขึ้นอยู่ในแต่ละบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยในกรณีของ อบต. ดอนยอปัจจัยเหล่านี้อาจไม่ใช่

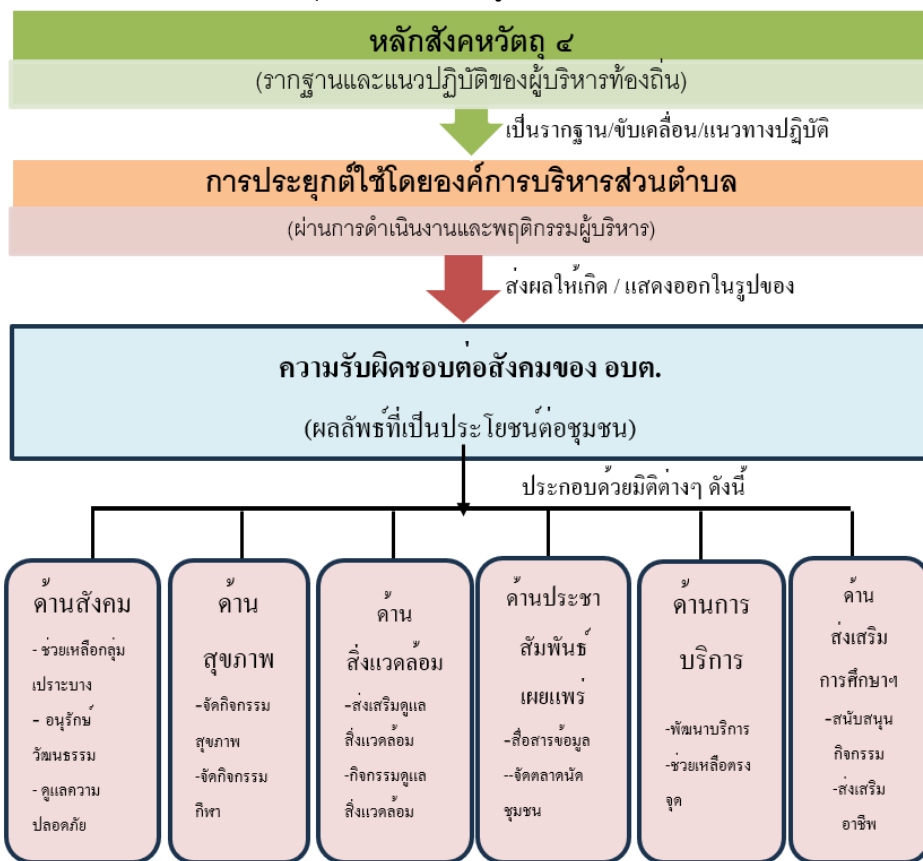
ตัวกำหนดหลักในการประเมินการทำงานของ อบต. เท่ากับอายุและอาชีพ อาจจะแสดงได้ว่า กิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการสามารถเข้าถึงและส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกกลุ่ม เพศ การศึกษา และรายได้ ค่อนข้างเท่าเทียมกัน หรือประชาชนในพื้นที่ไม่ได้ใช้ปัจจัยเหล่านี้เป็น เกณฑ์หลักในการตัดสินว่า อบต. มีความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ศศิเพ็ญ เพ็ชรขาว (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานระดับปฏิบัติการ ธนาคารกรุงไทยจำกัด มหาชน ในจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรีและนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมกิจกรรมความ รับผิดชอบต่อสังคมด้านการร่วมติดตามประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน การวิจัย

3. การประยุกต์สังหัตถุเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การ บริหารส่วนตำบลตอนยอ เป็นการนำหลักธรรมนี้มาใช้ในการสร้างความไว้วางใจ ความ ร่วมมือในการทำงานร่วมกับประชาชนส่วนรวม และในการทำงานร่วมกันนี้ต้องมีการวาง ตนเป็นกลางอย่างเสมอภาค เกิดความรักความสามัคคีในชุมชนส่งผลให้การทำกิจกรรมหรือ โครงการต่างๆสำเร็จตามเป้าหมาย และยังสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การนำหลักสังคหัตถุมาใช้เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการ นำหลักธรรมมาสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การช่วยเหลือเกื้อกูลและการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วน ร่วม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิศา กุเวรไตรย (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า หลักสังคหัตถุ 4 ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว น้ำใจของผู้อื่นเพื่อส่งเสริมบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอำเภอสีคิ้ว จังหวัด นครราชสีมา ได้แก่ 1) ด้านทาน (การให้) โดยสตรีในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีการ ประพฤติปฏิบัติในการเป็นผู้รู้จักให้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปันเพื่อส่วนรวม โดยไม่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน 2) ด้านปิยวาจา (การพูดจาอ่อนหวาน) สตรีมีการประพฤติปฏิบัติ โดย เป็นผู้ที่ใช้คำพูดในการสื่อสารด้วยถ้อยคำหรือวาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนน้อม ถ่อมตน อ่อนหวาน นำฟังที่ก่อให้เกิดความสามัคคี มีประโยชน์ ถูกกาลเทศะ โดยการพูดเป็นไปด้วยความ เต็มใจ จริ่งใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3) ด้านอิตถจริยา (การช่วยเหลือกัน) สตรีมีการประพฤติ ปฏิบัติ โดยรู้จักและปฏิบัติตนในการทำประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้วยแรงกาย หรือแรงใจ ช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ไม่เกียจงาน หรือเลื่องงาน 4) ด้านสมานัตตตา (การวางตัวให้เหมาะสม) สตรีมีการประพฤติปฏิบัติ โดยต้องเป็นผู้ที่ครองตน วางตนให้มีความ

เหมาะสม ถูกกาลเทศะ ไม่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดีทั้งต่อหน้า และลับหลังรู้จักการประพฤติปฏิบัติตนให้สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย และวางตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้พบเห็น

องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก” สามารถอธิบายได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของ อบต. ซึ่งแบ่ง

ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ด้านการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญกับการที่ประชาชนในพื้นที่ นำหลักสังคหวัตถุ 4 มาปรับใช้หรือมีการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงหลักการเหล่านี้ ในการดำเนินชีวิตและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า หลักสังคหวัตถุ 4 เปรียบเสมือนกลไกหรือนวปฏิบัติของผู้บริหารท้องถิ่นที่ช่วยให้การดำเนินงานตามมิติความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 6 ด้านข้างต้นเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอควรทบทวนนโยบายเกี่ยวกับการช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนที่ประสบความเดือดร้อนให้มีประสิทธิภาพเข้าถึงง่ายและครอบคลุมมากขึ้น
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอควรมีนโยบายส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารชุมชนอย่างต่อเนื่องและเข้าถึงง่าย โดยใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายสำหรับประชาชนในพื้นที่
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอควรส่งเสริมความรู้ในการสร้างอาชีพและรายได้ การจัดสรรงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมอาชีพและการสนับสนุนกลุ่มอาชีพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) ผู้บริหารท้องถิ่นพัฒนาระบบการสื่อสารข้อมูลข่าวสารของ อบต.ให้เข้าถึงประชาชนมากขึ้น การพัฒนาเครื่องมือในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้มีความทันสมัยและทันเหตุการณ์
- 2) ผู้บริหารท้องถิ่นสำรวจความต้องการด้านอาชีพและทักษะของประชาชน แล้วจัดกิจกรรมอบรมอาชีพระยะสั้นหรือเน้นทักษะที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างรายได้จริง
- 3) ผู้บริหารท้องถิ่นจัดกิจกรรมส่งเสริมการแบ่งปันหรือให้ทานในรูปแบบต่างๆ ในชุมชน การแบ่งปันความรู้ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือการเป็นจิตอาสาช่วยเหลือในชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาพลเมือง ประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
- 2) ควรทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาจิตสำนึกพลเมืองตามหลักพุทธธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
- 3) ควรทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในเขตพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. *จำนวนประชากรรายอายุ*. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/> [15 ตุลาคม 2567].

คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย. *แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ*. กรุงเทพฯ : บริษัทเมจิเพรส จำกัด, 2555.

ญาณิศา กุเวรไตรย์. “บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา”. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

ทิพย์ ชันแก้ว และคณะ. “พุทธจิตวิทยา : ความรับผิดชอบต่อสังคม”. *วารสารนวมทองแห่งรพุทธศาสตร์ปริทรรศน์*. 8 (1) (มกราคม - มิถุนายน 2564) : 42-46.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. *เครื่องมือการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รัตนไตร, 2551.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. *ผู้ว่าฯ กทม. กับนโยบาย CSR*. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.pipat.com/2009/> [5 พฤศจิกายน 2567].

เลิศเชาว์ คำชุมภู. “การรับรู้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท สุราบางยี่ขัน จำกัด”. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556.

ศศิเพ็ญ เพ็ชรขาว. “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานระดับปฏิบัติการ ธนาคารกรุงไทยจำกัด มหาชน ในจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และนครปฐม”. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

141 วารสาร ภาควิชาสังคมนครราชสีมา ปี 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York :
Harper & Row.